

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija

Pārskats par darbu 2012.gadā

Saturs

PRIEKŠVārds.....	4
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS DARBĪBAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS	5
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbinieki.</i>	
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS KOORDINĒJOŠAIS DARBS.....	8
<i>Latvijas pieteikumi UNESCO iniciatīvām.</i>	
<i>Ar UNESCO saistītas vizītes Latvijā</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādās darba grupās un iniciatīvās</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādos pasākumos Latvijā</i>	
<i>Latvijas sagatavotie ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas patronāža</i>	
LATVIJA UNESCO STARPVALDĪBU UN STARPTAUTISKAJĀS INSTITŪCIJĀS	16
<i>UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padome</i>	
<i>UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komiteja</i>	
<i>Latvijas dalība starptautiskos UNESCO pasākumos un darba grupās</i>	
<i>UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība starptautiskos pasākumos</i>	
UNESCO UN UNESCO LNK DARBĪBAS POPULARIZĒŠANA.....	23
<i>Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem</i>	
<i>Mājas lapas internetā</i>	
<i>Aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos un informācijas apmaiņas resursos internetā</i>	
<i>UNESCO svinamo dienu kalendāra popularizēšana</i>	
<i>UNESCO nedēļa Latvijā 2012</i>	
<i>UNESCO LNK informatīvie materiāli</i>	
UNESCO IZGLĪTĪBAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA	28
<i>Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros organizētie un īstenotie pasākumi Latvijā</i>	
<i>Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbība</i>	
<i>ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošana</i>	
<i>UNESCO ASOCIĒTO SKOLU PROJEKTA TĪKLA DARBĪBA</i>	
UNESCO ZINĀTŅU PROGRAMMU ĪSTENOŠANA	34
<i>UNESCO programma „ Cilvēks un biosfēra”</i>	
<i>L'ORÉAL Latvijas stipendija “Sievietēm zinātnē” ar UNESCO LNK un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu</i>	
<i>Pasaules Filozofijas dienas pasākumi</i>	

UNESCO KULTŪRAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA.....	37
<i>Kultūras izpausmju daudzveidības veicināšana</i>	
<i>Pasaules mantojuma aizsardzība</i>	
<i>Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana</i>	
UNESCO KOMUNIKĀCIJU UN INFORMĀCIJAS PROGRAMMU ĪSTENOŠANA.....	44
UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" 20.gadadiena	
<i>UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana Latvijā</i>	
<i>Informācijas sabiedrības attīstības veicināšana Latvijā</i>	
UNESCO LATVIJAS NACIONĀLĀS KOMISIJAS INICIATĪVA „STĀSTU BIBLIOTĒKAS”	52

Priekšvārds

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbība vienmēr ir bijusi saistīta ar to, kā mēs paši esam spējuši noteikt savas prioritātes un intereses UNESCO un tās attiecīgi attīstīt un pilnveidot nacionālā līmenī. Uz šiem izvirzītajiem mērķiem arī balstās mūsu panākumi – kā esam spējuši idejas pārvērst darbos, iedzīvināt un aizstāvēt. 2012. gads iezīmējas ar to, ka daudzas idejas un principus esam attīstījuši konkrētos rezultātos un veiksmīgos ilgtermiņa pasākumos. Tāpat esam arī gandarīti, tiekot arvien vairāk atbalstīti, iesaistīti un izcelti no savu partneru puses.

Raksturojot UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbu, ziņojums par 2012. gada darbību izceļ un atklāj, cik daudzveidīgs un bagātīgs ir UNESCO LNK darbs. Līdzās jau iepriekšējos gados uzsāktajiem darbiem, kas tika turpināti, 2012. gads tomēr iezīmē arī vairākus jaunus attīstības virzienus, projektus un iniciatīvas. Īpaši tas ir attiecināms uz tādām nozīmīgām partnerībām, kuras ļāva UNESCO LNK stiprināt savu kompetenci dažādu jautājumu attīstībā – līdzdalība Radošuma nedēļas pasākumos, starptautiskā pilotprojekta „Mācīšanās nākotnei” uzsākšana sadarbībai ar attīstības sadarbības valstīm, reģionālās sadarbības paplašināšana. Līdzās tam 2012. gadā ir izceļami arī Latvijas starptautiskie panākumi UNESCO, jo īpaši Latvijas ievēlēšana UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma Starpvaldību padomē, izturot sīvu konkurenci un lobēšanu no citām valstīm, kā arī Latvijas dalība šajā Padomē. Jāizceļ veiksmīgā un savstarpēji papildinošā sadarbība UNESCO LNK un Latvijas Pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO starpā. Latvijas ievēlēšana apliecināja, ka esam sasnieguši veiksmīgu balansu starp UNESCO LNK lomu, sagatavojot Latvijas ekspertīzi un koordinējot Latvijas darbību starpvaldību institūcijās, un Latvijas Pastāvīgās pārstāvniecības UNESCO lomu, aizstāvēt un nodrošinot Latvijas intereses uz vietas UNESCO un sadarbībā ar citu valstu delegācijām.

2012. gadā UNESCO turpinājās diskusija par UNESCO nacionālo komisiju lomu un nozīmību. Starptautiskajā vidē tiek izcelta nacionālo komisiju loma kā centrālais nacionāla līmeņa koordinācijas punkts visām ar UNESCO saistītām programmām nacionālā līmenī. Šis ir bijis arī UNESCO LNK nozīmīgs uzdevums – koncentrēt un nodrošināt UNESCO programmu īstenošanu Latvijā caur UNESCO LNK, apliecinot UNESCO LNK lietpratību un pieredzi attiecīgos jautājumos. Rezultātā ir nodrošināti vairāki Latvijai nozīmīgi ieguvumi, cita starpā jaunas UNESCO katedras apstiprināšana Daugavpils Universitātē.

Īsumā raksturojot UNESCO LNK darbību 2012. gadā, ir jāmin UNESCO LNK un UNESCO reputācijas pieaugums Latvijā un starptautiski. To apliecina atbalstītie UNESCO Līdzdalības programmas projekti, kas tika sagatavoti 2012. gadā, gūtais atbalsts kopīgu projektu īstenošanai no LR Kultūras ministrijas un LR Izglītības un zinātnes ministrijas, UNESCO LNK izstrādāto pētījumu novērtējums starptautiskajā ekspertu vidē, organizēto UNESCO vizišu Latvijā kvalitāte un pienesums. Šis sasniegums uzliek augstus standartus vispārējai Latvijas dalībai UNESCO, skaidri izceļot vajadzību stiprināt un vairost arī UNESCO LNK cilvēkresursus un kapacitāti 2013. gadā, kā arī nospraužot jaunus mērķus UNESCO LNK darbības jaunajā stratēģijā 2014. – 2021. gadam.

2012. gadā piedzīvojot pārmaiņas UNESCO LNK darba organizācijā un pienākumu sadalē, izsaku pateicību un novērtējumu UNESCO LNK darbiniekiem par atbildīgo darbu un radošo pieeju savu pienākumu pildīšanā un teicamo komandas darbu. Tieši UNESCO LNK darbinieki ir tie, kas nodrošina UNESCO LNK uzticamību, prestižu un darbības efektivitāti.

Lai 2013. gadā arvien tiek stiprinātas un paplašinātas UNESCO LNK pozīcijas un pienesums Latvijas valsts un sabiedrības ilgtspējīgas attīstības un labklājības veicināšanā! Lai mums visiem mērķtiecība un entuziasms kopīgi īstenot UNESCO LNK mērķus un uzdevumus!

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības vispārējs raksturojums

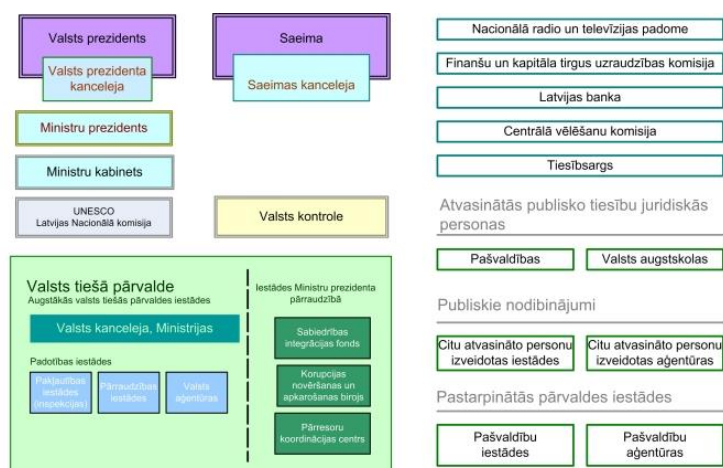
UNESCO LNK ir dibināta, pamatojoties uz UNESCO Satversmes 7. pantu, kas nosaka, ka „katra dalībvalsts veic tās konkrētajiem apstākļiem atbilstošus pasākumus, lai šīs valsts galvenās organizācijas, kuras ieinteresētas sadarboties ar UNESCO izglītības, zinātnes un kultūras jautājumos, izveidotu nacionālo komisiju, kas plaši pārstāvētu valdību un attiecīgās organizācijas”. Tā pilda UNESCO Nacionālo komisiju statūtos noteiktos nacionālo komisiju uzdevumus un saistības, citos UNESCO normatīvajos dokumentos noteiktos uzdevumus, kā arī Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālās komisijas likumu¹.

UNESCO LNK ir atvasināta publisko tiesību juridiska persona un darbojas Ministru kabineta pārraudzībā. UNESCO LNK mērķis ir stiprināt izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas lomu valsts un sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā, valstiskuma stiprināšanā, demokrātisko vērtību īstenošanā un nabadzības mazināšanā, kā arī sekmēt sabiedrības labklājību, tās locekļu līdztiesību un savstarpēju cieņu Latvijā.

Galvenās UNESCO LNK funkcijas ir nodrošināt un koordinēt sekmīgu Latvijas dalību UNESCO; būt par informācijas, koordinācijas un sadarbības veidošanas centru Latvijā UNESCO darbības ietvaros; izstrādāt un apstiprināt rīcības plānus UNESCO programmu īstenošanai; organizēt un koordinēt starpdisciplināru šo plānu izpildi; veidot, uzturēt un attīstīt sadarbības tīklus; sniegt atzinumus, paust viedokli un izteikt priekšlikumus par UNESCO izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomas jautājumiem; kā arī piedalīties UNESCO un ar to saistīto starpvaldību un starptautisko organizāciju darbā.

UNESCO LNK prezidents ir LR kultūras ministrs, bet viceprezidenti – izglītības un zinātnes un ārlietu ministri. UNESCO LNK augstākā lēmēj institūcija ir tās Asambleja, kuras sastāvā darbojas 21 loceklis, pārstāvēt gan valsts, gan nevalstisko sektoru ar UNESCO darbību saistītos jautājumos, tādējādi veidojot unikālu platformu sadarbībai un kopīgam darbam Latvijas interešu pārstāvēbai izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas jomā UNESCO mandāta ietvaros. LNK administratīvo darbu vada ģenerālsekretārs, kuru atklātā konkursā izraugās un pieņem darbā Asambleja.

Pēc UNESCO LNK lūguma 2012. gadā Valsts kanceleja iekļāva UNESCO LNK vispārējā shēmā par valsts pārvaldes iestādēm.

¹ Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālās komisijas likums, pieņemts Saeimā 2010.gada 17.novembrī, publicēts Latvijas Vēstnesī, 183 (4375), <http://www.likumi.lv/doc.php?id=221374>

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja

2012. gadā notika trīs UNESCO LNK Asamblejas sēdes – 24. februārī, 17. augustā un 12. decembrī. Kopumā Asambleja 2012. gadā izskatīja 18 jautājumus un pieņēma 19 lēmumus.

UNESCO LNK Asamblejas 2012. gada 24. februāra sēdē izvērtēja UNESCO LNK pārskatu par darbu 2011. gadā, apstiprināja UNESCO LNK prioritātes un darbības virzienus 2012. – 2013. gadam, izvērtēja un apstiprināja Latvijas pieteikumus UNESCO dalībvalstu Līdzdalības programmai 2012. – 2013. gadam, izteica atbalstu Dziesmu un deju svētku tradīcijai, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātam un UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” īstenošanai Latvijā, iepazīnās ar pārskatu par Latvijas dalību UNESCO Izpildpadomes 187. sesijā (2011. gada 21. septembris – 6. oktobris) un UNESCO Ģenerālās konferences 36. sesijā (2011. gada 25. oktobris – 10. novembris), apstiprināja UNESCO LNK pārstāvjus Dziesmu un deju svētku padomē, Informācijas sabiedrības padomē un L'OREAL Latvijas stipendijas „Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu žūrijas komisijā, kā arī lēma par UNESCO LNK ģenerālsēdētāres Dagnijas Baltiņas pilnvaru termiņa pagarināšanu.

17. augusta UNESCO LNK Asamblejas sēdē izskatīja UNESCO LNK galvenās aktivitātes 2012. gada pirmajā pusgadā un plānotos pasākumus otrajā pusgadā, lēma par atbalstu UNESCO LNK finansējuma pieprasījumam 2013. gadā, apstiprināja Latvijas ekspertu delegācijas vadītāju UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejā, lēma par Latvijas kandidēšanu UNESCO starpvaldību institūciju vēlēšanās, apstiprināja vairākus iekšējos normatīvos dokumentus – Nolikumu par UNESCO Asociēto skolu projekta īstenošanu Latvijā un izmaiņas UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra vispārējās vadlīnijās.

12. decembra UNESCO LNK Asamblejas sēdē īpašu uzmanību pievērsa UNESCO vērtību nesējiem sabiedrībā – sadarbības partneriem: atmiņas institūcijām, bibliotēku tīklam „Stāstu bibliotēkas” un UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolām, izvērtēja un apstiprināja Latvijas pieteikumus UNESCO svinamo dienu kalendāram 2014. – 2015. gadam.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību regulējošie dokumenti

UNESCO darbības pamatā ir tās 1945. gadā pieņemtā Satversme. Satversmes 7. pants nosaka, ka katras dalībvalsts pienākums ir dibināt nacionālo komisiju, kas, apvienojot ekspertus un intelektuāļus no valsts un sabiedriskā sektora UNESCO mandāta jomās, koordinētu un virzītu valsts dalību UNESCO un nodrošinātu valsts viedokļa formulēšanu tā pārstāvībai starptautiski.

1978. gadā tika pieņemti UNESCO Nacionālo komisiju statūti, kas skaidri definē un nosaka nacionālo komisiju funkcijas, atbildību un darbības formas. Statūti jo īpaši uzsver nacionālo komisiju nozīmi sabiedrības iesaistīšanā un informēšanā par UNESCO un tās programmām, kā arī to lomu būt par platformu dialoga veidošanai starp dažādām institūcijām un nozarēm normatīvo dokumentu izstrādes un politikas dokumentu attīstībai UNESCO dalībvalstīs.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbību un funkcijas regulē Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Latvijas Nacionālās komisijas likums un iekšējais normatīvais dokuments - UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Nolikums, kas nosaka lēmēj institūcijas - Asamblejas funkcijas, darbības un lēmumu pieņemšanas kārtību, kā arī izpildvaras – ģenerālsēdētāra funkcijas.

Pamatojoties uz UNESCO Vidēja termiņa stratēģiju 2008. – 2013. gadam, tika izstrādāta un apstiprināta „UNESCO LNK darbības stratēģija 2009. – 2013. gadam”, kas kalpo par pamatu Latvijas dalības UNESCO prioritāšu izvēlei līdz 2013. gadam.

Konkrēti uzdevumi tiek plānoti un īstenoti divgadēs, kas sakrīt ar UNESCO budžeta programmas plānošanas un īstenošanas divgadi (UNESCO 2012. – 2013. gada programma un budžets). Izvērtējot UNESCO divgades prioritātes, tika noteikti UNESCO LNK darbības virzieni 2012. – 2013. gadam un izstrādāts darba plāns 2012.gadam.

2012. – 2013. gada UNESCO LNK darbības prioritātes:

- UNESCO jautājumu aktualizācija un aizstāvība nacionālās attīstības plānošanā un veicināšanā, iesaiste politikas dokumentu izstrādē;
- sabiedrības informēšana par UNESCO mandāta jautājumiem;
- starptautiskās sadarbības veicināšana un Latvijas starptautiskās pārstāvniecības nodrošināšana UNESCO starpvaldību un starptautiskajos pasākumos;
- starpnozaru programmu un projektu īstenošana, kas vērsta uz personību un vērtību izcelšanu;
- reģionālās attīstības un sadarbības veicināšana.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbinieki

2012. gadā UNESCO LNK strādāja šādi darbinieki:

- Dagnija Baltiņa, ģenerālsekretāre;
- Baiba Moļņika, Izglītības sektora vadītāja, no 2012. gada 1. oktobra ģenerālsekretāra pienākumu izpildītāja;
- Sarmīte Pulste, Zinātņu sektora vadītāja;
- Anita Vaivade, Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja līdz 2012. gada 30. aprīlim;
- Ilze Dalbiņa, no 2012. gada 1. oktobra Izglītības sektora vadītāja, papildus pilda UNESCO Asociēto skolu projekta nacionālā koordinatora pienākumus;
- Ieva Švarca, no 2012. gada 1. oktobra Kultūras sektora vadītāja;
- Evija Maļkeviča, no 2012. gada 1. oktobra Komunikāciju un informācijas sektora vadītāja.

2012. gadā UNESCO LNK programmu īstenošanā bija iesaistīti šādi cilvēki:

- Liene Krīvena, sabiedrisko attiecību konsultante;
- Sarmīte Viļuma, grāmatvede;
- Madara Kāne, projektu koordinatore;
- Evija Maļkeviča, programmu asistente;
- Arta Zvirgzda, programmu asistente;
- Ulrihs Thomas, UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas programmas „Kulturweit” brīvprātīgais, projektu asistents līdz 2012. gada 30. augustam;
- Ieva Švarca, prakticante;
- Denis Demidovs, praktikants.

UNESCO LNK jau kopš 1994. gada atrodas Rīgā, Pils laukumā 4. UNESCO LNK rīcībā ir 3 telpas, kurās regulāri uzturas un strādā 5 cilvēki.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas koordinējošais darbs

UNESCO LNK uzdevums ir būt par UNESCO darbības un UNESCO programmu informācijas, koordinācijas un sadarbības veidošanas centru Latvijā, nodrošinot tiltu starp UNESCO un savas valsts attiecīgām iestādēm, aģentūrām, organizācijām un personām, kas strādā UNESCO mandāta jomu ietvaros.

2012. gadā UNESCO Latvijas Nacionālajā komisijā reģistrēti 500 ienākošie dokumenti latviešu, angļu, franču un krievu valodās. Lielākā daļa no tiem ir dokumenti par UNESCO pamatdarbības jautājumiem, izglītības, zinātnes, kultūras, komunikāciju un informācijas programmām, grāmatas, pārskati, pētījumi, nacionālo komisiju izdevumi u.c. korespondence. UNESCO LNK 2012. gadā nosūtīja 315 oficiālas vēstules un ap 4000 elektroniskā pasta vēstules.

UNESCO LNK regulāri pārsūtīja saņemtās publikācijas attiecīgās nozares valsts institūcijām, kā arī izplatīja to savos sadarbības tīklos – ekspertiem, UNESCO Asociēto skolu projekta dalīb skolām, UNESCO LNK tīklam „Stāstu bibliotēkas”, atmiņas institūcijām, pašvaldībām u.c. tīkliem. Lielākā daļa publikāciju un izdevumu tika nodoti Latvijas Nacionālajai bibliotēkai un Latvijas Universitātes bibliotēkai, tādējādi nodrošinot materiālu pieejamību plašam interesentu lokam.

Latvijas pieteikumi UNESCO iniciatīvām

2012. gadā UNESCO LNK sagatavoja un iesniedza 4 pieteikumus projektu īstenošanai UNESCO Līdzdalības programmas ietvaros 2012. – 2013. gadā. UNESCO Līdzdalības programmai UNESCO dalībvalstis var pieteikt projektus un iniciatīvas, kuras tiek īstenotas UNESCO ideju veicināšanai un atbalstam dalībvalstīs. Projektu konkursā tika apstiprināti 3 Latvijas pieteiktie projekti, kuru plānotās aktivitātes tiks īstenotas 2013. gadā: „UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas kapacitātes stiprināšana”, „UNESCO mantojuma programmu savstarpējās sadarbības veicināšana”, „Zināšanu sabiedrības veicināšana Latvijā”.

UNESCO un Ilgtspējīgas enerģijas attīstības centra apmācības programmai 2012. gadā tika pieteikta Latvijas kandidāte, Fizikālās enerģētikas institūta pētniece Kristina Ļebedeva, kura no 2012. gada 3.-28. oktobrim piedalījās apmācības kursā „Atjaunojamās enerģijas” Maskavā (Krievijas Federācijā).

Latvija iesniedza arī tēmu papildinājumus Pasaules sociālo zinātņu pārskatam, kā arī izmantoja iespēju un pieteica izvērtēšanai zinātniski pētnieciskas tēmas, ko varētu iekļaut Pasaules sociālo zinātņu pārskatā „Mainīgā globālā vide: sociālo zinātņu pārveidojošā ietekme”. Tēmas iesniedza trīs Latvijas zinātnieces – Daugavpils Universitātes prorektore Elita Jermolajeva, Latvijas Lauksaimniecības universitātes Sociālo zinātņu fakultātes asociētā profesore Līga Rasnača un lektore Ženija Krūzmētra. Diemžēl pēc izvērtēšanas pieteiktās tēmas netika pieņemtas publicēšanai.

UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” Jauno zinātnieku balvai tika pieteikta Dabas aizsardzības pārvaldes eksperte Agnese Priede, diemžēl Latvijas pieteikums neguva žūrijas komisijas atzinību.

UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomes 7. sesijā, dalībvalstis izteica aicinājumu Sekretariātam iesaistīt nacionāla līmeņa ekspertus programmas darbā. Tāpēc jau 2012. gada oktobrī UNESCO LNK saņēma aicinājumu izvirzīt nacionālos ekspertus kādai no sešām darba grupām – informācija un attīstība, informācijas pratība, informācijas saglabāšana, informācija un ētika, informācijas pieejamība un multilingvistiskie jautājumi. No Latvijas tika izvirzīti 4 eksperti – UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes priekšsēdētājs un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas prezidente Signe Bāliņa, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija valdes loceklis un eksperts Imants Freibergs, kā arī Ingūna Skadiņa, vadošā pētniece Latvijas Universitātes aģentūrā “Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts”. Informācija par apstiprinātajiem ekspertiem gaidāma 2013. gadā.

Saskaņā ar 2012. gada 30. martā noslēgto līgumu starp UNESCO LNK un Daugavpils Universitāti par sadarbību Apvienoto Nāciju Organizācijas izsludinātās dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošanā Latvijā, Daugavpils Universitāte sagatavoja pieteikumu UNESCO katedras „Skolotāju izglītība un tālākizglītība: tradīciju un inovāciju mijiedarbība izglītībā ilgtspējīgai attīstībai” izveidošanai. Sagatavotais pieteikums tika nosūtīts izvērtēšanai UNESCO Sekretariātam Parīzē. 2012. gada nogalē tika saņemts apstiprinājums no UNESCO Sekretariāta par UNESCO katedras izveidošanu Daugavpils Universitātē. Šis notikums ir ievērojams solis ceļā uz ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošanu Latvijā arī pēc tās noslēguma 2014. gadā.

Četras UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolas no Latvijas – Rīgas Klasiskā ģimnāzija, Talsu Valsts ģimnāzija, Valmieras Valsts ģimnāzija un Valmieras sākumskola - tika pieteiktas dalībai starptautiskā pilotprojektā „Mācīšanās nākotnei” („*Learning for the Future*”), ko koordinē UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūts (UNESCO IITE). Projekts uzsākts 2012. gada 15. oktobrī, un tā noslēgums paredzēts 2014. gada beigās. Kopumā projektā iesaistījušās 42 skolas no 14 Eiropas un Āzijas valstīm.

Ar UNESCO saistītas vizītes Latvijā

UNESCO Mūžizglītības institūta direktora Arne Karlsena vizīte Latvijā, 2012. gada 20. – 22. marts

No 20. līdz 22. martam pēc UNESCO LNK un Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas ierosinājuma vizītē Latvijā uzturējās UNESCO Mūžizglītības institūta direktors Arne Karlsens. UNESCO Mūžizglītības institūts ir viens no sešiem UNESCO izglītības institūtiem, dibināts 1951. gadā, un tā galvenās darbības jomas ir mūžizglītības politika un prakse, akcentējot pieaugušo izglītību, prasmju attīstību un neformālo izglītību.

Vizītes laikā, 20. martā, Arne Karlsens tikās ar izglītības un zinātnes ministru, UNESCO LNK viceprezidentu Robertu Ķīli, lai pārrunātu dažādus ar mūžizglītību saistītus jautājumus un sadarbības iespējas saistībā ar Latvijā plānotās Āzijas-Eiropas izglītības ministru sanāksmes (ASEM ME) rīkošanu, kas 2015. gadā, kad Latvija būs Eiropas Savienības prezidējošā valsts, plānota Rīgā. Viņš tikās arī ar Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisiju un iepazīstināja to ar UNESCO redzējumu par mūžizglītības un pieaugušo izglītības lomu, kam sekoja diskusija ar Saeimas deputātiem. Mūžizglītības jautājumi arvien aktīvāk tiek diskutēti Eiropas Savienībā un tās institūcijās, tie ir aktuāli arī Latvijas izglītības sistēmā. 22. martā Latvijas Universitātē notika Arnes Karlsena lekcija „Mūžizglītība: teorētiskie un praktiskie aspekti mūsdienās”, savukārt 21. martā notika konsultācijas par mūžizglītības jautājumiem ar doktorantiem un zinātniskā grāda pretendentiem.

Arne Karlsena vizīte Rīgā bija nozīmīga sadarbības attīstīšanai ar UNESCO Mūžizglītības institūtu, lai sekmētu mūžizglītības principa ieviešanu un labās prakses piemērošanu mūsu valstī. Latvija aktīvi darbojas UNESCO programmu īstenošanā izglītības jomā un īpašu uzmanību dažādās diskusijās un aktivitātēs pievērš tieši mūžizglītības jautājumiem. Jo īpaši šī vizīte bija nozīmīga ar to, ka tā raksturoja sarunu uzsākšanu par kopīgu UNESCO Mūžizglītības institūta un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā 2015. gadā sadarbību, organizējot Āzijas-Eiropas izglītības ministru sanāksmi (ASEM ME).

UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma nodaļas vadītājas Sesilas Duvelles vizīte Latvijā, 2012. gada 5. – 7. jūlijs

No 2012. gada 5. līdz 7. jūlijam Latvijā viesojās UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma nodaļas vadītāja Sesila Duvelle. Vizītes ietvaros tika rīkota tikšanās ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu, Latvijas Republikas kultūras ministri, UNESCO LNK prezidenti Žanetu Jaunzemi-Grendi, Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas pārstāvjiem un Pārresoru koordinācijas centra vadītāju Mārtiņu Krieviņu.

Vizītes laikā UNESCO LNK sadarbībā ar Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centru un Latvijas folkloras biedrību, atklājot starptautisko folkloras festivālu „Baltica-2012”, rīkoja diskusiju

„Nemateriālā kultūras mantojuma pienesums nacionālajai attīstībai un izaugsmei – kultūra attīstības izrāvienam”. Sesila Duvelle diskusijā piedalījās ar referātu „Nemateriālā kultūras mantojuma pienesums nacionālajai attīstībai”, uzsverot nemateriālo kultūras mantojumu kā vienu no ilgtspējīgas attīstības stūrakmeņiem, ko tādējādi nepieciešams integrēt visās attīstības stratēģijās. Tiekoties ar valsts amatpersonām, Sesila Duvelle vairākkārt uzsvēra, ka Latvijai jāpieņem likums par nemateriālo kultūras mantojumu un ir jāsāk darbs pie nemateriālā kultūras mantojuma saraksta veidošanas. Līdzās tam viņa uzsvēra un aicināja strādāt pie plašākas izpratnes veidošanas sabiedrībā, valsts pārvaldē un politikas veidotāju vidū par nemateriālā kultūras mantojuma saistību ar valsts un sabiedrības attīstību, kā arī to būtisko nozīmi valsts ekonomisko procesu veicināšanā. Vizītes laikā Sesila Duvella sniedza trīs intervijas – raidījumam „Kas notiek”, avīzei „Latvijas Avīze” un žurnālam „Lietišķā Diena”.

UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas brīvprātīgo apmaiņas programmas „Kulturweit” jauniešu vizīte Rīgā, 2012. gada 10. jūlijs

2012. gada 10. jūlijā Rīgā viesojās UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas brīvprātīgo apmaiņas programmas „Kulturweit” jauniešu grupa. Programma „Kulturweit” ir UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas īstenota iniciatīva, ko finansē Vācijas Federālais ārlietu birojs. Šī programma ir lielākais starptautiskais vācu brīvprātīgais apmaiņas dienests jauniešiem vecumā no 18 – 26 gadiem. Tā mērķis ir dot jauniešiem starptautisku pieredzi un zināšanas kultūras komunikācijas un izglītības politikas jomā. Programmā līdzās UNESCO nacionālajām komisijām kā brīvprātīgo uzņēmējas organizācijas ir gan Gētes institūts, gan arī daudzas citas iestādes. UNESCO LNK šīs programmas ietvaros ir uzņēmusi divus brīvprātīgos laika posmā no 2009. līdz 2012. gadam.

Vizītes laikā Latvijā viesojās 23 jauniešu grupa, kas ar velosipēdiem devās cauri Baltijas valstīm, vienojot tos jauniešus, kuru apmaiņas projekta interešu un darbības lokā ir Austrumeiropa, un kur attiecīgi dažādās organizācijās un institūcijās darbojas dienestā iesaistītie jaunieši. 2012. gada velokaravānas vadmotīvs bija pieredzēt kultūru daudzveidību. Brauciena mērķis bija veicināt atvērtību un solidaritāti starp Eiropas tautām caur kopīgu darbu un dialogu.

Rīgā šīs aktivitātes brīvprātīgajiem organizēja UNESCO LNK, kurā kā brīvprātīgais projekta „Kulturweit” ietvaros strādāja Ulrihs Tomass. UNESCO LNK organizēja lekciju, kā arī orientēšanās sacensības par Rīgas vēsturisko centru, izceļot to, ka 2012. gadā apritēja 15. gadadiena, kopš Rīgas vēsturiskais centrs ir iekļauts UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā. Lekcija notika Gētes institūtā un radīja jauniešos patiesu interesi par UNESCO darbību, Pasaules mantojuma jautājumiem un Rīgu. Tika uzdoti dažādi jautājumi un notika aktīvas diskusijas. Vēlāk vācu brīvprātīgajiem bija iespēja doties orientēšanās sacensībās pa Rīgas vēsturisko centru. Tādā veidā jaunieši iepazīna Rīgu un tās vērtības, kas vienlaikus saskan ar UNESCO LNK mērķi – popularizēt pasaules mantojuma vērtības Latvijā, jo šogad līdzās Rīgas vēsturiskā centra jubilejai aprit arī 40. gadadiena kopš Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību pieņemšanas. Jaunieši orientēšanās laikā iepazīna pilsētas vēsturisko centru no cita skatījuma, meklējot labas un sliktas mantojuma interpretācijas piemērus pilsētā. Ar jauniegūtām zināšanām un iespaidiem velokaravānas dalībnieki turpināja savu ceļu cauri Latvijai uz Igauniju, kur brauciens noslēdzās.

UNESCO Grieķijas Nacionālās komisijas atbalstītā projekta „Green-Project” pārstāvju vizīte Latvijā, 2012. gada 22. – 23. augusts

No 2012. gada 22. - 23. augustam Latvijā viesojās „Green-Project” pārstāvji, kas jau trešo gadu pēc kārtas dodas autoekspedīcijā ar videi draudzīgu transportu. Ekspedīcijas mērķis ir apzināt vides problēmas dažādos pasaules reģionos un veicināt vides apziņas veidošanos pēc iespējas lielākā sabiedrības daļā. Ekspedīcijā piedalījās enerģētikas un vides izglītības eksperti, kā arī fotogrāfi un kinooperators, kuru interešu lokā ir vides problēmu aktualizēšana.

2012. gadā ekspedīcija tika organizēta caur 18 Eiropas valstīm, to skaitā arī Latviju. Ceļojot cauri Eiropai, projekta dalībnieki ar fotogrāfijas un video palīdzību dokumentēja dažādus labās prakses

piemērus, kas saistīti ar „zaļo enerģiju”, kā arī tikās ar nozares ekspertiem, nevalstiskajām organizācijām, fotogrāfiem un medijiem, lai kopīgi spriestu par visefektīvākajiem virzieniem, kā popularizēt un iedzīvināt „zaļās enerģijas” principus sabiedrībā.

UNESCO LNK 22. augustā rīkoja tikšanos ar „Green – Project” pārstāvjiem Eiropas Savienības mājā, uz kuru bija aicināts ikviens interesents. Ar foto-video izstādes palīdzību pasākuma dalībnieki tika iepazīstināti ar „Green – Project” idejām un pieredzi „zaļās enerģijas”, vides izglītības un vides fotogrāfijas kustības veicināšanas un popularizēšanas jomā. Izstādē tika apkopotas fotogrāfijas no iepriekšējām ekspedīcijām Āzijā un Āfrikā, savukārt ar prezentācijām no Latvijas uzstājās vietējie nozares eksperti. Nevalstiskās organizācijas „Homo Ecos” pārstāve Evija Rudzīte iepazīstināja ar vides izglītības veicināšanas iniciatīvām un aktivitātēm Latvijā, Rīgas p/a „Rīgas Enerģētikas aģentūra” pārstāvis Juris Golunovs stāstīja par atjaunojamo energoresursu nozīmi Rīgas pilsētas energotīkla attīstībā, bet UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” koordinators Latvijā Andris Urtāns iepazīstināja ar iniciatīvu „Liec akmeni upē”, kas risina gan vides piesārņojuma problēmas ūdenstecēs, gan uzsver dabiskās, „zaļās enerģijas” nozīmi kopējās ekosistēmas funkcionēšanā. Pasākuma noslēgumā notika dalībnieku diskusija par atjaunojamās enerģijas jautājumiem.

23. jūlijā „Green-Project” pārstāvji devās uz A/S „Latvenergo” Ķeguma hidroelektrisko staciju (turpmāk tekstā HES), kur iepazīnās ar Enerģētikas muzeja ekspozīciju un spēkstacijas darbību. Vizītes laikā projekta pārstāvji dokumentēja Ķeguma HES darbību un aktīvi diskutēja par „zaļās enerģijas” iespējām un izaicinājumiem mūsdienu apstākļos. Paredzēts, ka no iegūtajām fotogrāfijām tiks izveidota ceļojoša fotogrāfiju izstāde. Savukārt no videomateriāliem taps filma par „zaļās enerģijas” jautājumiem Eiropas reģionā. Filmu paredzēts demonstrēt starptautiskos kino festivālos.

Varšavas Universitātes Vēstures institūta profesora Vojceha Faļkovska vizīte Latvijā, 2012. gada 17. – 18. novembris

No 17. – 18. novembrim Latvijā viesojās Varšavas Universitātes Vēstures institūta profesors Dr. Vojcehs Faļkovskis, lai svinīgi saņemtu Latvijas valsts goda apbalvojumu, Atzinības krustu, par ieguldījumu Latvijas dokumentārā mantojuma atzīšanā un popularizēšanā starptautiski. Latvijas Republikas apbalvojuma piešķiršanu ierosināja UNESCO LNK, novērtējot viņa ieguldījumu un atbalstu Latvijas nomināciju “Dainu skapis” un “Baltijas Ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības” sagatavošanā un iesniegšanā UNESCO programmas “Pasaules atmiņa” starptautiskajam reģistram.

Vizītes ietvaros 17. novembrī Latvijas Nacionālās bibliotēkas telpās Vojcehs Faļkovskis sniedza lekciju Latvijas Universitātes Bibliotēkzinātnes un informācijas maģistrantūras studentiem par UNESCO programmu „Pasaules atmiņa”. Profesors viesojās arī Latvijas Tautas frontes muzejā, kur tiek glabāta daļa no UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā iekļautās Baltijas valstu kopīgās nominācijas „Baltijas Ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības”.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādās darba grupās un iniciatīvās

UNESCO LNK aktīvi iesaistījās dažādās nacionālās attīstības plānošanas un politikas dokumentu izstrādes darba grupās un sniedza savus priekšlikumus dažādiem normatīviem dokumentiem.

Kopš 2011. gada UNESCO LNK piedalās Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sagatavošanā. UNESCO LNK ģenerālsekretāre piedalās Valsts kancelejas izveidotajā darba grupā par personāla piesaisti Latvijas prezidentūras nodrošināšanai. UNESCO LNK piedalījās vairākos Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē Sekretariāta rīkotajos informatīvajos pasākumos un diskusijās – par personāla apmācības jautājumiem, par Latvijas prezidentūras ES Padomē prioritātēm, u.c. UNESCO LNK galvenie sadarbības partneri ir Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē Sekretariāts, Kultūras ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Darba grupa 5. Āzijas-Eiropas izglītības ministru sanāksmes (ASEM ME) organizēšanai Latvijā, 2015. gadā - Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros

2011. gada 9. un 10. maijā 3. Āzijas-Eiropas izglītības ministru sanāksmē Latvija oficiāli izteica priekšlikumu 2015. gada pirmajā pusgadā Latvijas prezidentūras ES Padomē ietvaros Latvijā organizēt 5. ASEM ME. Lai nodrošinātu Latvijā plānotās 5. ASEM ME sanāksmes organizēšanas koordinēšanu, 2012. gada 7. maijā ar izglītības un zinātnes ministra rīkojumu ir izveidota darba grupa, iekļaujot tās sastāvā Izglītības un zinātnes ministrijas, Ārlietu ministrijas, Augstākās izglītības padomes, Akadēmiskās informācijas centra un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāvjus. Līdz šim ir notikušas 3 darba grupas sanāksmes. Darba grupa šobrīd strādā, lai sagatavotu priekšlikumus sanāksmē izskatāmajiem saturiskajiem jautājumiem. Darba grupas locekļi ir vienojušies, ka, ievērojot līdzšinējo ASEM ME tradīciju, sanāksmē tiks skatīti gan mūžizglītības, gan augstākās izglītības jautājumi. UNESCO LNK darba grupā pārstāv ģenerālsēkretāres p.i. Baiba Moļņika.

Darba grupa par digitālajiem mācību līdzekļiem

Lai nodrošinātu priekšlikumu izstrādi par digitālo mācību līdzekļu attīstības perspektīvām vispārējā izglītībā, 2012. gada 20. septembrī ar izglītības un zinātnes ministra rīkojumu ir izveidota darba grupa, iekļaujot tās sastāvā Izglītības un zinātnes ministrijas, izglītības iestāžu, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) uzņēmumus un asociāciju, kā arī UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārstāvjus. Darba grupai notika 4 sanāksmes, kuru laikā tika analizēta vispārējā ārvalstu pieredze, pētīts IKT tirgus piedāvājums un pastāvošās nacionālā līmeņa iniciatīvas. Rezultātā ir sagatavots un ministram iesniegts ziņojums, kurā atklāti kavējošie un veicinošie faktori digitālo mācību līdzekļu lietošanai izglītībā, kā arī piedāvātas tuvākā un vidējā termiņa aktivitātes, tai skaitā brīvpieejas platformu nodrošināšana izglītojoši informatīvo lietotņu radīšanai, izmantošanai un izplatīšanai, priekšlikumu izstrādāšana esošo mācību priekšmetu „informātika” un „mājturība un tehnoloģijas” standarta prasību pārstrādei atbilstoši pastāvošajai IKT ikdienas lietojuma videi, skolotāju IKT lietojuma prasmju novērtējuma veikšana tiešsaistē u.c. UNESCO LNK darba grupā pārstāv ģenerālsēkretāres p.i. Baiba Moļņika, kura veica ārvalstu pieredzes analīzi.

Darba grupa par Radošās darbības nedēļu Rādī 2013

Lai apliecinātu radošuma praktiskās izpausmes uzņēmējdarbībā, izglītībā, kultūrā, valsts pārvaldē un sociālajā sfērā, ir izveidota Radošās darbības nedēļas 2013 plānošanas darba grupa. Darba grupas dalībnieki ir vienojušies Radošās darbības nedēļu 2013. gadā ar devīzi radi!=dari! Rīgā un visā Latvijā organizēt no 2013. gada 22. aprīļa līdz 28. aprīlim, kas sasaucas ar starptautisko nedēļu „Izglītība visiem”. Projekta iniciatori ir Kultūras ministrija un Britu padome, savukārt stratēģiskie partneri - Izglītības un zinātnes ministrija, Ekonomikas ministrija, Ārlietu ministrija, Vides un reģionālās attīstības ministrija, LIAA, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, nodibinājums RĪGA 2014, Latvijas IT klasteris, Valsts kanceleja. UNESCO LNK darba grupā pārstāv ģenerālsēkretāres p.i. Baiba Moļņika un UNESCO LNK sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Valsts Izglītības satura centru, Nacionālo Kultūras centru un citiem sadarbības partneriem Radošuma nedēļas ietvaros realizēs pasākumu kopumu „Meistarvide – vide elpo”.

Darba grupa „Grāmatai būt”

2012. gada 23. aprīlī, kas ir Pasaules grāmatu un autortiesību diena, nodibinājuma „Rīga 2014” vadībā tika izveidota darba grupa „Grāmatai būt” ar mērķi kopīgi izstrādāt Rīgas pieteikumu 2018. gadā kļūt par Pasaules Grāmatu galvaspilsētu. Darba grupu veido grāmatniecības, izdevēju, bibliotēku pārstāvji, kā arī UNESCO LNK, Rīgas domes un Kultūras ministrijas amatpersonas. UNESCO LNK darba grupā pārstāv ģenerālsēkretāre Dagnija Baltiņa. Darba grupā tika izvērtēta citu valstu pieredze Pasaules grāmatu galvaspilsētas statusā. Tika runāts par tām unikālajām lasīšanas un grāmatniecības tradīcijām, kas ir raksturīgas Latvijai, kā arī perspektīvām, ko Rīga varētu izcelt, esot Pasaules grāmatu galvaspilsēta.

Darba grupa par Nemateriālā kultūras mantojuma likumprojekta izstrādi

Pēc LR Kultūras ministrijas aicinājuma 2010. gadā UNESCO LNK iesaistījās Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma likumprojekta izstrādē. UNESCO LNK likumprojekta darba grupā līdz 2012. gada 30. aprīlim pārstāvēja Kultūras, komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Anita Vaivade, kopš 2012. gada 1. maija – ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa. Likumprojekta izstrāde uzsākta 2010. gada jūnijā. 2012. gadā nenotika neviena darba grupas sanāksme.

Darba grupa ainavu politikas pamatnostādņu 2013. – 2019. gadam izstrādei

2012. gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija izveidoja darba grupu ainavu politikas pamatnostādņu 2013. – 2019. gadam sagatavošanai, kurā darbojas atbildīgo ministriju, plānošanas reģionu, pašvaldību, augstskolu, sabiedrisko organizāciju pārstāvji un nozares eksperti. Pamatnostādnes būs viens no Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas „Latvija 2030” īstenošanas soļiem, kas noteiks vidēja termiņa uzdevumus ainavu kvalitātes uzlabošanai un ilgtspējīgai attīstībai. Tos īstenojot, tiks likti pamati sekmīgai Latvijas ainavu pārvaldībai, saskaņojot dažādu sabiedrības grupu intereses. 2012. gadā notika vairākas darba grupas sanāksmes. UNESCO LNK pārstāve darba grupā ir Zinātnes sektora vadītāja Sarmīte Pulste.

Valsts Kultūrkapitāla fonda Kultūras mantojuma ekspertu padome

No 2010. – 2012. gadam UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa darbojās Valsts Kultūrkapitāla fonda Kultūras mantojuma ekspertu padomē. Kopumā notika 4 padomes sēdes. Līdzās tam UNESCO LNK ģenerālsekretāre tika izvirzīta kā Kultūras mantojuma ekspertu padomes pārstāve Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas “Valstiski nozīmīgi kultūras pasākumi” ar Akciju sabiedrības Latvijas Valsts meži atbalstu” ekspertu komisijas darbam. Mērķprogrammas ietvaros tika izskatīti 83 pieteikumi un notika divas sanāksmes.

Latvijas Institūta konsultatīvā padome

2012. gada 15. maijā Latvijas Republikas Ārlietu ministrija izdeva rīkojumu par Latvijas institūta Konsultatīvās padomes izveidošanu, personālsastāva un nolikuma apstiprināšanu. UNESCO LNK padomē pārstāv tās ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa. 2012. gadā notika divas Latvijas institūta Konsultatīvās padomes sēdes.

Dalība Latvijas Universitātes īstenotajā projektā „Iekļaujošas izglītības un sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveide”

Projekts tiek īstenots laika posmā no 2011. gada 3. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim. Projekta virsmērķis ir izstrādātās atbalsta sistēmas ieviešanas rezultātā samazināt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu skaitu 15 pašvaldībās un 25 izglītības iestādēs, veicinot viņu iesaistīšanos izglītībā un nodarbinātībā, tādējādi veicinot viņu iekļaušanos sabiedrībā. Projekta laikā ir izziņātas, modelētas, aprobētas un izvērtētas sociālās atstumtības risku mazināšanas un novēršanas iespējas 13 – 25 gadus veciem jauniešiem 15 pašvaldībās, lai samazinātu sociālās atstumtības riskus un to jauniešu skaitu, kas agri pamet mācības un neturpina izglītību, kā arī veicinātu viņu profesionālās ievirzes izglītību un nodarbinātību, stiprinot iesaistīto institūciju kapacitāti, attīstot atbalsta sistēmu un paaugstinot projektā iesaistītā personāla kompetences līmeni. Projektā iesaistītas gan augstākās izglītības iestādes, gan vispārējās un profesionālās izglītības iestādes, pašvaldības, nevalstiskās organizācijas un UNESCO Latvijas Nacionālā komisija. UNESCO LNK projektā pārstāv ģenerālsekretāres p.i. Baiba Moļņika, kura sniedz projekta sadarbības partneriem konsultācijas un informatīvos materiālus par iekļaujošās izglītības principu īstenošanu UNESCO skatījumā.

Dalība Gētes institūta realizētajā projektā „Kultūras aģenti”

Astoņi Vidus un Austrumeiropas valstu Gētes institūti ir uzsākuši projektu, kura mērķis ir ilgstošākā laika periodā izveidot aptverošu pārnozaru kultūras izglītības piedāvājumu, kā arī veicināt ilglaicīgu sadarbību starp skolām un kultūras institūcijām. Kultūras aģenti ir kā starpnieki starp kultūras

institūcijām un skolām, un šī pieeja ir ierosinoša arī Latvijas izglītības un kultūras institūcijās. UNESCO LNK projektā pārstāv ģenerālsekretāres p.i. Baiba Moļņika. Projekta ievadseminārā 30. novembrī tika sniegta informācija un apkopota esošā pieredze par Latvijas kultūras institūciju izglītības un jauniešu programmām, kā arī semināra dalībnieki iepazinās ar konkrētiem Vācijas modeļa projektiem. Baiba Moļņika iepazīstināja kolēģus ar UNESCO vadlīnijām mākslas izglītības jomā, kā arī dalījās pieredzē, kā var notikt skolu un bibliotēku sadarbība, prezentējot projektu „Pasaule t@vā bibliotēkā”. Projekta dalībnieki ir vienojušies par kopīgas virtuālās platformas (mājas lapas) izveidi.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas dalība dažādos pasākumos Latvijā

2012. gadā UNESCO LNK darbinieki ar priekšlasījumu, uzrunu vai dalību diskusijā regulāri piedalījās dažādos pasākumos un iniciatīvās Latvijā. Pieaugot UNESCO LNK darbības atpazīstamībai un novērtējumam, pieaug arī valsts institūciju un sabiedrisko organizāciju vēlme sadarboties.

2012. gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos:

- Diskusijā „Eiropas Savienības kultūras atbalsta programma „Radošā Eiropa” (2014-2020)”, Rīgā;
- Pasākumā „Starp tevi un mani ir valoda”, Rīgā;
- Starptautiskās Dzimtās valodas dienas veltītajā pasākumā un konkursā UNESCO Asociēto skolu projekta dalīb skolā Ādažu Brīvā Valdorfa skolā, Ādažos;
- Latvijas grāmatu svētkos, Rīgā;
- Seminārā „Pedagogu darba kvalitātes novērtēšana: sasniegumi un izaicinājumi”, Rīgā;
- Konferencē „Iespēju Tilts izglītībai sākumskolā”, Valmierā;
- Seminārā „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”, Rīgā;
- UNESCO LNK bibliotēku tīkla „Stāstu bibliotēkas” dalīb bibliotēkas Pārventas bibliotēkas organizētajā projektā „Dzīvā bibliotēka”, Ventspilī;
- Grāmatas „Grobiņas arheoloģijas pieminekļi” atvēršanas svētkos, Rīgā;
- Grāmatas "Dārzs kā mācību vide un mācību līdzeklis" atvēršanas svētkos, Rīgā;
- Konferencē "Neformālās un informālās izglītības rezultātu atzīšanas sistēma Latvijā", Rīgā;
- Seminārā „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss: iespējas Latvijai nozīmīga dokumentārā mantojuma saglabāšanā un popularizācijā”, Tukumā;
- Jēkabpils tūrisma informācijas centra rīkotajā seminārā par kultūras un dabas mantojumu, Jēkabpilī;
- Seminārā par Siguldas kultūrainavas nominācijas sagatavošanu UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajam sarakstam, Siguldā;
- 6. Baltijas humānās pedagoģijas konferencē „Humānās pedagoģijas Manifests dzīvē”, Liepājā;
- Konferencē „Talantu, radošuma un kompetenču attīstīšana ārpus formālās izglītības”, Rīgā;
- Konferencē „LatSTE - Latvijas Skolu i-Tehnoloģiju Ekspozīcija”, Pļaviņās;
- Pieredzes apmaiņas seminārā ar izglītības ekspertiem no Igaunijas par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietojumu izglītībā, Valmierā;
- Rūdolfa Blaumaņa literārās prēmijas 8. konkursa noslēguma pasākumā, Ērgļos;
- Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta 15. gadadienas pasākumā un seminārā „Jūras vides kvalitāte kā attīstības priekšnoteikums Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta piekrastes daļā”, Salacgrīvā;

Latvijas sagatavotie ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu

2012. gadā tika sagatavoti un iesniegti vairāki ziņojumi par UNESCO programmu īstenošanu Latvijā. UNESCO LNK koordinēja šo ziņojumu izstrādi un nosūtīšanu UNESCO, sadarbībā ar atbildīgajām nozaru institūcijām. Tika iesniegti šādi ziņojumi un atbildes uz anketām:

- Latvijas periodiskais ziņojums par UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu īstenošanu;
- Latvijas periodiskais ziņojums UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu īstenošanu;
- Latvijas ziņojums par UNESCO Konvencijas pret diskrimināciju izglītībā īstenošanu;
- Nacionālais progresa ziņojums par Belēmas rīcības ietvara CONFITEA VI īstenošanu;
- Pārskati par UNESCO Līdzdalības programmas 2010. – 2011. gadam atbalstīto projektu īstenošanu;
- Anketa par UNESCO vidējā termiņa stratēģiju 2014. – 2021. gadam;
- Anketa par UNESCO programmu un budžetu 2014. – 2017. gadam;
- Anketa par UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu 21. paragrāfa īstenošanu.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas patronāža

2012. gadā UNESCO LNK patronāžai tika saņemti trīs pieteikumi. Pieteikumi tika izvērtēti saskaņā ar apstiprināto *Nolikumu par UNESCO LNK patronāžas piešķiršanas kārtību*.

UNESCO LNK patronāža uz vienu gadu, pamatojoties uz UNESCO LNK ģenerālsekretāra rīkojumu, tika piešķirta Vitolda Mašnovska pētījumam „Latvijas arhitektūras, mākslas, kultūrvides un kultūrvēsturisko objektu, galvenokārt, bojā ejošo, uzskaitē, izpētē un fotofiksācija”, biedrības „BEST – Rīga” rīkotajam pasākumam “EBEC Rīga jeb RTU BEST Inženieru Sacensības”, kā arī jau ilggadējam Jūrmalas mākslas skolas un UNESCO LNK sadarbības pasākumam - XII Starptautiskajam vizuāli plastiskās mākslas konkursam „Es dzīvoju pie jūras” (2012. gada apakštēma „Jūras melodijas”). Patronāžas projektos un pasākumos tika izmantots logo „Sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju”.

2012. gadā UNESCO LNK patronāža turpinājās apgāda „Jumava” grāmatai „Latvijas Nacionālā bibliotēka. Ēka. Projekts. Autori. Process” un sadarbība grāmatas sagatavošanā, izdošanā, publicitātē un popularizēšanā.

Latvija UNESCO starpvaldību un starptautiskajās institūcijās

Pašlaik Latvija ir ievēlēta šādās UNESCO starpvaldību institūcijās: UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padomē (2009. – 2013. gads), UNESCO programmas „Sociālo pārveidojumu vadība” starpvaldību padomē (2009. – 2013. gads) un UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma starpvaldību komitejā (2012. – 2016. gads). Līdzās tam Latvija aktīvi iesaistās un tiek aicināta piedalīties dažādu ekspertu grupu darbā par dažādiem UNESCO mandāta jautājumiem. UNESCO LNK īpašu uzmanību velta, lai sekmētu Latvijas ekspertu atpazīstamību un iesaisti dažādās darba grupās un diskusijās UNESCO programmu ietvaros. Vienlaikus, strādājot esošajās starpvaldību un starptautiskajās platformās, UNESCO LNK rūpējas par ekspertu bāzes uzturēšanu, Latvijas ekspertu un amatpersonu kapacitātes celšanu UNESCO mandāta jautājumos un Latvijas nozares profesionāļu regulāru informēšanu par šo sanāksmju rezultātiem, un nolemtā tālāku īstenošanu Latvijā.

UNESCO programmas "Informācija visiem" starpvaldību padome

UNESCO programma „Informācija visiem” (IFAP) ir starpvaldību programma, kas izveidota 2000. gadā, lai risinātu informācijas laikmetam aktuālus informācijas pieejamības, lietotprasmes un ētikas jautājumus, kas ir globāli nozīmīgi un saistīti ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju straujo attīstību. Programmas uzdevums ir veicināt informācijas kā nozīmīga attīstības resursa vienlīdzīgu pieejamību pasaulē. Programmas „Informācija visiem” īstenošana norit saistībā ar Pasaules informācijas sabiedrības samita Rīcības plāna īstenošanu un sadarbojoties ar tādām starptautiskām organizācijām kā Starptautiskā bibliotēku asociācija federācija un Starptautiskā arhīvu padome. Programmas padomē darbojas 26 pasaules valstis, kas kopā sanāk reizi divos gados.

Latvija ir ievēlēta UNESCO programmas „Informācija visiem” starpvaldību padomē darbam laika posmā no 2009. līdz 2013. gadam, kā arī darbam padomes birojā. Latviju IFAP pārstāv UNESCO LNK Komunikāciju un informāciju programmu padomes loceklis, sabiedrības „Tilde” valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiljevs, kurš ir ievēlēts arī par IFAP biroja locekli un ekspertu darba grupas vadītāju par informācijas sabiedrības ētiskajiem aspektiem.

UNESCO programmas „Informācija visiem” Starpvaldību padomes 7. sesija, 2012. gada 2.-3. aprīlis

No 2012. gada 2. līdz 3. aprīlim UNESCO galvenajā mītnē Parīzē, norisinājās UNESCO programmas „Informācija visiem” (IFAP) Starpvaldību padomes 7. sesija, kurā Latviju pārstāvēja Andrejs Vasiljevs, kurš otro reizi kandidēja IFAP biroja vēlēšanās, un, ar savstarpēju valstu vienošanos, Latvijas kandidatūra tika atbalstīta. Latvija tika apstiprināta par vienu no 8 IFAP biroja locekļiem.

Starpvaldību padomes 7. sesijā tika diskutēts par programmas darbu un gūtajiem rezultātiem, programmas īstenošanu nākamajā divu gadu periodā, IFAP programmas sadarbību ar UNESCO pārējām programmām, kā arī programmas īstenošanu UNESCO dalībvalstīs nacionālā līmenī.

UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komiteja

UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komiteja ir Konvencijas par Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas ievēlēta lēmēj institūcija, kuras galvenais uzdevums ir veicināt Konvencijas mērķu īstenošanu dalībvalstīs, sniegt rekomendācijas, apkopot labās prakses piemērus nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas jomā, lemt par nomināciju iekļaušanu sarakstos, starptautiskās palīdzības piešķiršanu dalībvalstīm, kā arī ziņot Ģenerālajai asamblejai par Konvencijas īstenošanas rezultātiem, darbību un pieņemtajiem lēmumiem. Šobrīd Konvencijai par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu ir pievienojušās 146 valstis un komiteju veido 24 dalībvalstu pārstāvji, ko ievēl Nemateriālā kultūras mantojuma Ģenerālā Asambleja.

2012. gada 8. jūlijā UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 4. sesijā Latvija tika ievēlēta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejā darbam laika posmā no 2012. līdz 2016. gadam. Latvijas darbu un dalību komitejā koordinē UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, un Latvijas delegāciju vada UNESCO LNK Kultūras programmu padomes locekle, Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktore Dace Melbārde.

UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas 7. sesija, 2012. gada 3.-7. decembris

No 2012. gada 3. līdz 7. decembrim UNESCO galvenajā mītnē Parīzē norisinājās UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas 7. sesija. Latviju tajā pārstāvēja Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktore Dace Melbārde, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča, eksperte folkloras jomā Māra Mellēna un Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra tradicionālās kultūras eksperte folkloras jomā Gita Lancere.

Komitejas 7. sesijā piedalījās aptuveni 600 dalībnieki no 110 valstīm, kuru vidū bija arī novērotājvalstis un nevalstisko organizāciju sektora pārstāvji. Lai objektīvi un kvalitatīvi izvērtētu iesniegtos materiālus, komiteja sadarbojas ar konsultatīvajām padomēm, kas veic izvērtēšanu un iesniedz komitejai rekomendējošus lēmumus. Sesijas laikā tika izvērtēti 16 dalībvalstu periodiskie ziņojumi par konvencijas īstenošanu nacionālā līmenī, 8 nomināciju pieteikumu faili UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana, sarakstam, 2 priekšlikumi labāko nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas prakšu reģistram, 10 pieteikumi finansiālam atbalstam kapacitātes programmu īstenošanai, 36 nomināciju pieteikumu faili UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajam sarakstam, 17 pieteikumi UNESCO nevalstisko organizāciju statusa akreditācijai, kā arī pieņemti nozīmīgi lēmumi turpmākai konvencijas īstenošanai dalībvalstīs. UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas 8. sesija no 2013. gada 2. – 8. decembrim notiks Baku, Azerbaidžānā.

Latvijas dalība starptautiskās UNESCO sanāsmēs un darba grupās

UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 4. sesija, Parīze 2012. gada 4. – 8. jūlijs

No 2012. gada 4. līdz 8. jūnijam UNESCO galvenajā mītnē Parīzē norisinājās UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 4. sesija. Asamblejā Latviju pārstāvēja UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa, Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktore Dace Melbārde un Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Stratēģijas un reģionālās kultūrpolitikas nodaļas vecākā referente Signe Pujāte. Asamblejā kopumā piedalījās 143 Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstis.

UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalstu Ģenerālās asamblejas 4. sesijas laikā Latvija tika ievēlēta Nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejā laika posmam no 2012. līdz 2016. gadam. Šajā komitejā Latvija ir ievēlēta pirmo reizi, kas ir nozīmīgs panākums līdzdalības paplašināšanai un nacionālā nemateriālā kultūras mantojuma starptautiskās atpazīstamības veicināšanai, kā arī iespēja aktīvāk risināt aktuālākos nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumus. Latvija ir vienīgā Baltijas valsts šajā starptautiskajā institūcijā.

UNESCO nacionālo komisiju darba grupa par UNESCO stratēģijas 2014. – 2021. gadam izstrādes metodoloģiju un UNESCO nacionālo komisiju darbību

2012. gadā Latvija tika uzaicināta piedalīties UNESCO nacionālo komisiju darba grupā par UNESCO stratēģijas 2014. – 2021. gadam izstrādes metodoloģiju. Ekspertu darba grupa tikās divas reizes – UNESCO Izpildpadomes 189. sesijas laikā UNESCO galvenajā mītnē Parīzē 2012. gada 3. martā, kā arī

UNESCO nacionālo komisiju starptautiskās konferences „Eiropas – Arābu dialogs: ieguldījums jaunajā humānismā” laikā UNESCO Austrijas Nacionālajā komisijā 2012. gada 2. jūnijā. Latviju darba grupā pārstāvēja UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa. Darba grupas rezultātā tika izstrādāts UNESCO stratēģijas 2014. – 2021. gadam struktūras uzmetums tā izskatīšanai UNESCO ģenerāldirektors konsultatīvajā sanāksmē ar UNESCO nacionālajām komisijām par UNESCO stratēģiju 2014. – 2021. gadam, kas notika 2012. gada 10. – 12. septembrī Bratislavā. 2012. gada 12. – 13. septembrī Bratislavā notika arī ik pēc četriem gadiem notiekošā UNESCO nacionālo komisiju sanāksme. Tajā tika prezentēts UNESCO LNK ģenerālsekretāres sagatavotais pētījums par UNESCO nacionālo komisiju konstitucionālajiem un normatīvajiem un reālajiem darbības pienākumiem.

UNESCO Kultūras daudzveidības starpvaldību komitejas 6. sesija, Parīze 2012. gada 10. – 14. decembris

2012. gada 10. – 14. decembrī UNESCO galvenajā mītnē Parīzē norisinājās UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību starpvaldību komitejas 6. sesija. Latviju sesijā pārstāvēja Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Radošo industriju nodaļas vadītāja Signe Adamoviča. Sesijas laikā tika skatīti dalībvalstu iesniegtie ziņojumi par Konvencijas īstenošanu – no 94 valstīm, kurām bija jāiesniedz šis ziņojums, tika saņemti 48, tai skaitā Latvijas. Sesijā tika runāts par to, ka ir jāveicina izpratne par Konvencijas mērķiem ne tikai kultūras pārstāvju un institūciju vidū, bet arī citu valsts institūciju, jo īpaši ekonomikas jomu pārstāvošo, zināšanas par Konvencijas mērķiem un būtību.

Pasaules mantojuma komitejas 36. sesija Sanktpēterburga, 2012. gada 24. jūnijs – 6. jūlijs

2012. gadā Pasaules mantojuma komitejas 36. sesija notika Sanktpēterburgā, Krievijas Federācijā. Šīs sesijas laikā tika apspriesta globālā stratēģija reprezentatīvam, līdzsvarotam un ticamam Pasaules mantojuma sarakstam, Konvencijas par dabas un kultūras mantojuma aizsardzību 40. gadadienas svinības, ka arī ilgtspējīgas attīstības integrēšana Konvencijas procesos un vadlīnijas. Tika prezentēts ziņojums par Konvencijas īstenošanu, un apspriesta tās nākotne. Sesijas dalībnieki tika iepazīstināti ar sekojošiem ziņojumiem: UNESCO Pasaules mantojuma centra ziņojumu par tā aktivitātēm un Pasaules mantojuma komitejas lēmumu īstenošanu, ziņojumu par Pasaules mantojuma tematiskajām programmām, ziņojumu par Pasaules mantojuma sarakstā iekļauto vietu saglabāšanas stāvokli, ziņojumu par Konvencijas periodiskā pārskata ziņojuma pirmā cikla turpmākajām aktivitātēm un gatavošanos otrajam ciklam Eiropā un Ziemeļamerikā.

Pasaules mantojuma saraksts tika papildināts ar 26 jaunām vietām, no kurām 5 ir dabas, 20 kultūras, bet viena jaukta tipa mantojuma vieta. No Apdraudētā pasaules mantojuma saraksta izņemtas 2 vietas, bet iekļautas 5 jaunas, to skaitā ir Palestīnas Kristus dzimšanas vieta: baznīca Bētleme un svētceļnieku ceļš. Šī nominācija tika virzīta Pasaules mantojuma sarakstam kā apdraudēta un ārkārtas situācijā esoša, tāpēc momentāni iekļaujama vieta. Pret šīs mantojuma vietas ārkārtas situāciju iebilda UNESCO padomdevēj institūcijas ICOMOS un ICCROM, kā arī Pasaules mantojuma sekretariāts, tomēr PMK savā balsojumā nolēma, ka šī mantojuma vieta tiks iekļauta.

Ziemeļvalstu, Baltijas valstu, Rietumeiropas un Vidusjūras reģiona valstu nacionālo kontaktpunktu sanāksme par UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību periodiskā pārskata ziņojuma sagatavošanu, Berlīne 2012. gada 24. – 26. septembris

No 2012. gada 24. līdz 26. septembrim Berlīnē notika Ziemeļvalstu, Baltijas valstu, Rietumeiropas un Vidusjūras reģiona valstu nacionālo kontaktpunktu sanāksme par UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību periodiskā pārskata ziņojuma sagatavošanu. Vācijas Ārlietu ministrijas un UNESCO Pasaules mantojuma centra organizētās sanāksmes mērķis bija sagatavot attiecīgā reģiona Pasaules mantojuma vietu pārvaldītājus un UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanu atbildīgos nacionālos kontaktpunktus veiksmīgai periodiskā pārskata ziņojuma sagatavošanai.

Sanāksmes dalībnieki tika iepazīstināti ar periodiskā ziņojuma laika grafiku, un kopīgi sprieda par to, kāds būs praktiskais ieguvums mantojuma pārvaldībā no ziņojuma aizpildīšanas. Notika praktiskās nodarbības speciāli izveidotajā interneta platformā, kur pieejamas abas periodiskā ziņojuma daļas aptaujas veidā, lai novērtētu katra sanāksmes dalībnieka spējas un gatavību aizpildīt periodisko ziņojumu un laicīgi identificētu iespējamās tehniskās problēmas. Sanāksmes dalībnieki dalījās pieredzē par to, kā periodiskais ziņojums tiek sagatavots katrā no reģiona dalībvalstīm, uzsverot to, ka tā izstrādē jāiesaista pēc iespējas vairāk ekspertu un atbildīgo institūcija, kas darbojas mantojuma aizsardzības un pārvaldības sektorā.

Tika apmeklētas arī divas no Vācijas Pasaules mantojuma vietām – pirmatnējie dižskābaržu meži Rīgenas salā un Štrālzundes vēsturiskais centrs – lai sanāksmes dalībnieki novērtētu, kā mantojuma izglītības un pārvaldības jautājumi tiek risināti praktiski.

Starptautiskā konference „Pasaules atmiņa digitālajā laikmetā: digitalizēšana un saglabāšana”, Vankūvera 2012. gada 26. – 28. septembris

Atzīmējot UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienu, UNESCO rīkoja vērienīgu starptautisku konferenci „Pasaules atmiņa digitālajā laikmetā: digitalizēšana un saglabāšana”, kas norisinājās no 26. līdz 28. septembrim Vankūverā, Kanādā. Konferences mērķis bija pulcēt UNESCO dalībvalstu dažādu augsta līmeņa ieinteresēto institūciju un pārstāvjus, politikas veidotājus un ekspertus, lai kopīgi risinātu izaicinājumus, kas saistīti ar dokumentārā mantojuma saglabāšanas tehnoloģisko, juridisko, ētisko, ekonomisko, politisko, kā arī kultūras un profesionālo jomu. Konferencē tika nolasīts arī Latvijas ziņojums par nacionālo plānošanu kā atslēgu veiksmīgu stratēģiju īstenošanai digitalizācijas jomā, kura sagatavotājs ir Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors un UNESCO LNK Zināšanu programmu padomes priekšsēdētājs Andris Vilks.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” ekspertu sanāksme, Varšava 2012. gada 8. – 10. maijs

No 2012. gada 8. līdz 10. maijam Varšavā, Polijā norisinājās UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienai veltīta ekspertu sanāksme, kas pulcēja aptuveni 50 pārstāvjus no dažādām pasaules valstīm. Sanāksmē Latviju pārstāvēja UNESCO LNK Zināšanu programmu padomes priekšsēdētājs, Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks un UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

Ekspertu tikšanās mērķis bija vērst UNESCO uzmanību dokumentārā mantojuma jautājumiem, uzsākt vispārējo novērtējumu un stiprināt UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu starptautiskā un nacionālā līmenī. Sanāksme bija arī turpinājums ieteikumu izstrādei 36. Ģenerālās konferences laikā pieņemtajai 59. Rezolūcijai par UNESCO un dokumentāro mantojumu. Sanāksmes laikā UNESCO LNK prezentēja izstrādāto pētījumu „Programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana nacionālā līmenī” un saņēma par to starptautisku atzinību. Latvija piedalījās arī ekspertu grupas rezolūcijas un gala ziņojuma izstrādē.

UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas darba grupas sanāksme par elementa mērogu un apjomu konvencijas īstenošanā, Parīze 2012. gada 22. – 23. oktobris

No 2012. gada 22. – 23. oktobrim Parīzē norisinājās UNESCO Nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas darba grupas sanāksme par elementa mērogu un apjomu konvencijas īstenošanā. Sanāksmes mērķis bija noteikt Konvencijas turpmāko attīstības virzienu – sarakstu papildināšanu vai Konvencijas pamatprincipu stiprināšanu un ieviešanu dalībvalstīs. Sanāksmē Latviju pārstāvēja Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktore Dace Melbārde, UNESCO LNK Komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča, eksperte folkloras jomā Māra Mellēna.

Diskusiju laikā dalībvalstis tika mudinātas turpmāk aktīvāk īstenot Konvencijas mērķus, jo UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvā saraksta uzdevums ir veicināt

atpazīstamību un sabiedrības informētību par nemateriālā kultūras mantojuma daudzveidību pasaulē, kas uzskatāma izceltajos piemēros. Tika uzsvērts arī tas, ka Konvencija ir salīdzinoši jauna un tai vēl aizvien trūkst augsti kvalificētu nemateriālā kultūras mantojuma ekspertu, kas būtu kompetenti īpaši reģionālā un starptautiskā līmenī. Termins „elements” var būt starptautiski lietojams jēdziens nemateriālā kultūras mantojuma izpausmju definēšanā, taču katra dalībvalsts piemēro tā lietojumu nacionālā līmenī, aizvietojot ar lingvistiski piemērotu un lokāli saprotamu terminu. Darba grupā tika diskutēts arī par turpmāko starptautisko un sērijuveida nomināciju iesniegšanas kārtību UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā, kā arī pēc izpausmes līdzīgu elementu apzināšanu reģionos. Izstrādātie ekspertu sanāksmes diskusiju rezultāti tika prezentēti UNESCO Nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas 7. sesijā 2012. gada decembrī.

7. Interneta pārvaldības forums, Baku 2012. gada 6.- 9. novembris

2012. gada 6. novembrī, Baku, Azerbaidžānā, 7. Interneta pārvaldības foruma ietvaros notika UNESCO tematiskās debates “Informācijas ētika un vadība: Identitāte, dizains, dati un aizsardzība”, kuras vadīja UNESCO LNK Zināšanu programmu padomes eksperts, sabiedrības “Tilde” valdes priekšsēdētājs Andrejs Vasiljevs. 7. Interneta pārvaldības forumu rīkoja UNESCO programma “Informācija visiem” sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Āfrikas ekonomisko komisiju. Forumā ietvaros 6. novembrī Eiropas Interneta domēnu reģistrs (EURid) un UNESCO ziņoja par internacionalizēto domēna vārdu (IDNs) ieviešanu un diskutēja par interneta pieejamību un daudzveidību, iespējām un izaicinājumiem multilingvālisma veicināšanā internetā, lai stiprinātu vietējo valodu lietošanu. Sanāksmē ar ziņojumu uzstājās arī bijušais Latvijas vēstnieks Francijā Jānis Kārklīšs, kurš šobrīd ir UNESCO ģenerāldirektora vietnieks komunikācijas un informācijas jautājumos.

Starptautiskā konference par UNESCO katedru sadarbību, īstenojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas izglītībā, Sanktpēterburga 2012. gada 10. - 14. septembris

No 2012. gada 10. - 14. septembrim Sanktpēterburgā (Krievija) notika starptautiska konference, ko organizēja UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūts sadarbībā ar Sanktpēterburgas Aivioinženierijas Universitāti. Konferencē piedalījās UNESCO katedru un skolotāju tālākizglītības institūtu pārstāvji, izglītības eksperti un pētnieki, kā arī UNESCO Asociēto skolu projekta (UNESCO ASP) koordinatori no 11 valstīm. UNESCO LNK konferencē pārstāvēja ģenerālsekretāra p.i. Baiba Moļņika, kura uzstājās ar ziņojumu par UNESCO katedru un UNESCO ASP sadarbību, īstenojot projektu „Mācīšanās nākotnei”. Pilotprojektu „Mācīšanās nākotnei” organizē UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūts, un tajā iesaistījušās 14 valstis. Konferences laikā B.Moļņika vadīja sesiju, kurā tika precizēta plānotā projekta īstenošanas gaita līdz 2014. gadam un noteikti atskaites punkti projekta izvērtēšanai. Konferences noslēgumā tika pieņemts aicinājums UNESCO vairāk uzmanības pievērst UNESCO sadarbības tīklu – UNESCO katedru, UNESCO ASP utt. sniegtajām iespējām un izmantot tos stratēģisko mērķu izglītībā un zinātnē īstenošanā, sniedzot nepieciešamo atbalstu.

Starptautiskā konference „Pedagoģija, izglītības resursi un kvalitātes garantija”, Maskava 2012. gada 13. - 14. novembris

No 2012. gada 13. līdz 14. novembrim Maskavā, Krievijā notika UNESCO Informācijas tehnoloģiju institūta izglītībā organizētā starptautiskā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izglītībā konference “Pedagoģija, izglītības resursi un kvalitātes garantija”. Latviju konferencē pārstāvēja UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāra p.i. Baiba Moļņika, Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta direktore Evija Papule, Latvijas Universitātes Dabaszinātņu un matemātikas centra vadītāja Dace Namsone un Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktora vietnieks Rūdolfs Kalvāns. Konferencē piedalījās izglītības politikas veidotāji, eksperti un IKT uzņēmumu pārstāvji no vairāk kā 25 valstīm. Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta direktore Evija Papule piedalījās augsta līmeņa diskusijās par to,

kā attīstās valstu nacionālā politika attiecībā uz IKT kompetenču standartiem. Izglītības politikas līderi diskutēja par galvenajiem izaicinājumiem, ieviešot IKT izglītībā un definēja veidus, kā tos pārvarēt, lai ieviestu atvērtos resursus mācīšanās procesā. Konferencēs laikā tika prezentēts „UNESCO IKT kompetenču ietvardokuments skolotājiem”, ko UNESCO izstrādājusi kopā ar IKT kompānijām Microsoft, Cisco u.c. Latvijas delegācijas locekļiem bija iespēja iepazīties arī ar Maskavas Speciālās izglītības centru, kur ar moderno tehnoloģiju palīdzību tiek sekmēta izglītības ieguves iespēja bērniem ar speciālajām vajadzībām.

Starptautiskā sanāksme par globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” īstenošanu, Parīze 2012. gada 21.-23. novembris

No 21. līdz 23. novembrim Parīzē, Francijā notika starptautiska sanāksme, kurā piedalījās izglītības ministri un ministriju pārstāvji no 80 UNESCO dalībvalstīm. Sanāksmē tika izvērtēts globālais rīcības plāns „Izglītība visiem” saistībā ar UNESCO pārskata (monitoringa) ziņojumu „Jaunieši un prasmes”. Latviju sanāksmē pārstāvēja UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i. Baiba Moļņika, IZM valsts sekretāra p.i. Lauma Sīka un IZM Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktora vietnieks Rūdolfs Kalvāns. Lauma Sīka piedalījās ministru diskusijā un norādīja, ka, izvērtējot ziņojumu „Jaunieši un prasmes”, ir jāsecina, ka joprojām daudziem jauniešiem trūkst iespēju iegūt izglītību pat pamatprasmju līmenī un pārāk daudz jauniešu priekšlaikus pamet izglītību, neieguvuši dzīvei nepieciešamās prasmes. Pamatprasmju, socializācijas prasmju un profesionālo prasmju iegūšana un attīstīšana jauniešiem ir atslēga uz nodarbinātību un izaugsmi. Dalībvalstu diskusijās tika meklēti gan veidi, kā izglītības sistēmu padarīt elastīgāku, atbilstošu izglītojamo dažādajām vajadzībām, gan jauni finansēšanas un pārvaldes modeļi profesionālajā izglītībā, lai padarītu to par vietu, kur sastopas darba devēji, prasmju prognozēšana un izglītība. Noslēguma dokumentā, ko sanāksmē pieņēma dalībvalstu pārstāvji, īpaši tika norādīts, ka izglītībai nepieciešams papildus finansējums, kā arī lielāka uzmanība jāpievērš pedagogu izglītošanai un resursu ilgtspējīgai izmantošanai.

Strūves ģeodēziskā loka koordinācijas komitejas sanāksme, Ošmijana 2012. gada 3. – 5. jūlijs

No 3. līdz 5. jūlijam Ošmijanā, Baltkrievijā norisinājās Strūves ģeodēziskā loka koordinācijas komitejas 5. sanāksme, kurā piedalījās pārstāvji no 11 valstīm - Beļģijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Igaunijas, Somijas, Lietuvas, Moldovas, Krievijas Federācijas, Ukrainas un Baltkrievijas, kā arī no Latvijas. Latviju sanāksmē pārstāvēja Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras vecākais eksperts ģeodēzijas jautājumos Ivars Aleksejenko. Tikšanās mērķis bija Strūves ģeodēziskā loka uzturēšanas jautājumu risināšana. Dalībvalstu ģeodēzisko un kartogrāfisko dienestu speciālisti dalījās pieredzē par Strūves ģeodēziskā loka punktu pārvaldīšanu un popularizēšanu, kā arī lēma par turpmākajiem darbiem. Ivars Aleksejenko sanāksmē ziņoja par paveikto Strūves ģeodēziskā loka uzturēšanā kopš iepriekšējās tikšanās Viļņā 2010. gadā. Pēdējos divos gados notikušas vairākas ekspedīcijas, kurās tika meklēti jauni Strūves ģeodēziskā loka punkti Latvijas teritorijā. Īpaši jāatzīmē, ka atrasts jauns autentiskais Strūves ģeodēziskā loka punkts ar lauka observatoriju Bristen, sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti sagatavots video materiāls par Strūves ģeodēzisko loku, kā arī Rīgas Tehniskajā universitātē un Latvijas Mākslas akadēmijā izstrādāti studentu diplomdarbi par Strūves ģeodēzisko loku. Sanāksmes dalībnieki nolēma, ka nepieciešams uzlabot informatīvo materiālu pie Strūves loka punktiem, kā arī vienojās aicināt „EuroGeographics” iesaistīties Strūves ģeodēziskā loka koordinācijas komitejas darbā, lai uzlabotu sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm. „EuroGeographics” ir starptautiska bezpeļņas asociācija, kurā apvienojušās 56 Eiropas kadastra, zemes reģistru un kartogrāfijas iestādes no 45 valstīm.

32. Pasaules kongress dejas izglītībā, Sanmarino 2012. gada 27. jūnijs – 1. jūlijs

No 27. jūnija līdz 1. jūlijam Sanmarino notika 32. Pasaules kongress dejas izglītībā, kuru organizēja UNESCO Starptautiskās Dejas padomes Itālijas nodaļa. Kongresā piedalījās 120 dalībnieki no 39 valstīm. Latviju kongresā pārstāvēja UNESCO Starptautiskās dejas padomes Latvijas nodaļas vadītāja,

RPIVA profesore Rita Spalva, uzstājoties ar referātu *Profesionālās dejas pirmsākumi Latvijā* un vadot meistarklasi latviešu dejā. Referāts tika atzinīgi novērtēts, un pēc galvenā redaktora Ulriha Roema ierosinājuma tas tiks publicēts Vācijā izdotajā žurnālā *Ballett*. Kongresa laikā Rita Spalva piedalījās deklarācijas izstrādāšanā par klasiskā baleta iekļaušanu UNESCO kultūras vērtību sarakstā.

UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 36. sesijas jauniešu forums, Kazaņa 2012. gada 1. – 9. jūlijs

No 1. līdz 9. jūlijam Kazaņā, Krievijas Federācijā notika UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 36. sesijas jauniešu forums, kurā piedalījās arī UNESCO LNK brīvprātīgais, UNESCO Vācijas Nacionālās komisijas programmas „Kulturweit” pārstāvis Ulrihs Tomass. Jaunie delegāti no Pasaules mantojuma komitejas dalībvalstīm uzstājās ar referātiem par potenciālajām UNESCO Pasaules mantojuma vietām, kā arī iesaistījās diskusijā ar Starptautisko pieminekļu un ievērojamu vietu padomi un Starptautisko dabas aizsardzības savienību, un citiem Pasaules mantojuma centra ekspertiem.

UNESCO LNK dalība dažādos starptautiskos pasākumos

2012. gadā UNESCO LNK darbinieki piedalījās šādos pasākumos ārvalstīs:

- UNESCO Izpildpadomes 189. sesijā un UNESCO nacionālo komisiju starpreģionālajā sanāksmē, 28. februāris – 4. marts, Parīze (Francija);
- Starptautiskajā tūrisma gadatirgū, 7. -9. marts, Berlīne (Vācija);
- UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” ekspertu sanāksmē, 7. – 11. maijs, Varšava (Polija);
- UNESCO nacionālo komisiju starptautiskajā konferencē „Eiropas – Arābu dialogs: ieguldījums jaunajā humānismā”, 30. maijs – 2. jūnijs, Vīne (Austrija);
- UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu dalībvalsts Ģenerālās asamblejas 4. sesijā un Nemateriālā kultūras mantojuma starpvaldību komitejas vēlēšanās, 3. – 8. jūnijs, Parīze (Francija);
- Starptautiskajā vasaras akadēmijā par kultūras mantojuma jautājumiem, kas veltīta UNESCO Konvencijas par pasaules dabas un kultūras mantojuma aizsardzību 40. gadadienai, 12. – 22. jūlijs, Kotbusa (Vācija);
- UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 36. sesijā, 22. – 27. jūnijs, Sanktpēterburga (Krievijas Federācija);
- Starptautiskajā konferencē „UNESCO katedru sadarbība informācijas tehnoloģiju izmantošanā izglītībā”, 5. – 10. septembris, Sanktpēterburga (Krievijas Federācija);
- UNESCO Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona nacionālo komisiju konsultācijās par UNESCO vidējā termiņa stratēģiju 2014. – 2011. gadam, 10. – 13. septembris Bratislava (Slovākija);
- UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību īstenošanas Ziemeļvalstu, Baltijas valstu, Rietumeiropas un Viduseiropas valstu nacionālo kontaktpunktu sanāksmē, 24.- 26. septembris Berlīne (Vācija);
- UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas darba grupas sanāksmē, 21. – 25. oktobris, Parīze (Francija);
- Starptautiskā konferencē „Izglītības un komunikāciju tehnoloģijas izglītībā: pedagoģija, izglītības resursi un kvalitātes nodrošināšana”, 13. – 14. novembris, Maskava (Krievijas Federācija);
- UNESCO organizētajā globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” starptautiskās darba grupas sanāksmē, 20. – 23. novembris, Parīze (Francija);
- UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas starpvaldību komitejas 7. sesijā, 2. – 8. decembris, Parīze (Francija);
- Lietuvas un Latvijas 5. kongresā un izstādes „Pasaules atmiņa Latvijā un Lietuvā” atklāšanā Viļņas Universitātē, 23. novembrī, Viļņa (Lietuva);

UNESCO un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības popularizēšana

Lai informētu sabiedrību Latvijā un pasaulē par UNESCO un UNESCO LNK darbību un popularizētu tās principus, vērtības un idejas, UNESCO LNK komunikācijā ar sabiedrību ir darbojies šādos virzienos:

1. darbs ar plašsaziņas līdzekļiem;
2. UNESCO LNK mājas lapa internetā;
3. aktivitātes sociālajos tīklos internetā – *Facebook.com*, *Draugiem.lv* un *Twitter.com*;
4. izdevumi un publikācijas.

Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem

Lai nodrošinātu regulāru sabiedrības informēšanu par UNESCO programmu īstenošanu Latvijā un pasaulē un dažādām ar UNESCO darbību saistītām aktualitātēm, kā informācijas kanālu sabiedrībā izmantojot plašsaziņas līdzekļus, 2012. gadā kopumā tika sagatavotas un izplatītas 130 preses relīzes. Kopumā plašsaziņas līdzekļos 2012. gadā konstatētas 492 publikācijas drukātajos plašsaziņas līdzekļos, dažādos interneta portālos un pārraides elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, kur ziņots par UNESCO, UNESCO LNK aktivitātēm vai aktualitātēm vai pieminēts UNESCO vārds, atsauce uz to.

Plašsaziņas līdzekļu uzmanība un interese raisīta galvenokārt, sekojot UNESCO LNK īstenoto aktivitāšu kalendāram. Tas atspoguļojas arī publikāciju skaita līknē (skat. Grafiku iepriekš). Plaša publicitāte nacionālajos un reģionālajos plašsaziņas līdzekļos galvenokārt bijusi par šādiem tematiem un/vai notikumiem 2012. gadā:

- aktivitātes programmā UNESCO "Pasaules atmiņa";
- Starptautiskās dzimtās valodas dienas atzīmēšana Latvijā;
- līdzdalība Radošuma nedēļā;
- starptautiskā nedēļa "Izglītība visiem";
- L'ORÉAL Latvijas stipendija "Sievietēm zinātnē" ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu;
- kultūras mantojuma saglabāšana un vietējo vērtību popularizēšana (īpaši reģionos – Kuldīga, Suitu kultūrtelpa, Strūves ģeodēziskais loks);
- UNESCO nedēļa Latvijā;
- Konkurss „Darini kalendāru!“;

- UNESCO svinamo dienu kalendārs.

Sekojoši līdzīgi aktuālajām publikācijām par UNESCO LNK darbību, pastāvīgi tiek apkopota informācija par dažādām aktivitātēm, kas saistītas ar UNESCO darbības jomām, veikts interneta vides monitorings, apsekoti ikdienas preses izdevumi. Tiek gatavoti ikmēneša pārskati par UNESCO LNK darbības atspoguļojumu Latvijas plašsaziņas līdzekļos, kas pieejami UNESCO LNK birojā.

Papildus publikācijām plašsaziņas līdzekļos par UNESCO un UNESCO LNK darbību, aktivitātēm un aktualitātēm, informācija 2012. gadā plaši bija pieejama arī citos resursos publiskajā telpā – dažādu organizāciju, institūciju un privātajos interneta resursos, sadarbības partneru un UNESCO LNK tīklu dalībnieku mājas lapās, pašvaldību portālos u.c.

Mājas lapas internetā

Arī 2012. gadā turpinājās UNESCO LNK mājas lapas www.unesco.lv satura pilnveidošana. 2011. gada oktobrī tika atklāta jaunā mājas lapa, uzlabojot gan struktūru, gan dizainu, kā arī pārskatot saturu. 2012. gads bija pirmais pilnais tās darbības gads. 2012. gadā UNESCO LNK mājas lapas sadaļā „Jaunumi” regulāri (kopā 169 reizes) tika ievietota informācija par UNESCO un UNESCO LNK, kā arī LNK partneru aktivitātēm izglītības, zinātnes, kultūras, informācijas un komunikāciju u.c. jomās gan nacionālā, gan pasaules līmenī un citās UNESCO dalībvalstīs.

UNESCO LNK mājas lapa 2012. gada 12 mēnešos tika skatīta 92 353 reizes, bet unikālo apmeklētāju skaits bija 18 217. No tiem 61,67% bija jauni apmeklētāji, bet 38,33% – atkārtoti.

Turklāt jāņem vērā, ka liela daļa UNESCO LNK mājas lapas apmeklētāju tika novirzīti uz pastāvīgām mājas lapām, kas izveidotas un darbojas atsevišķu UNESCO LNK projektu ietvaros – UNESCO LNK iniciatīvai „Stāstu bibliotēkas” (www.stastubibliotekas.com), programmai “Pasaules atmiņa” (www.atmina.unesco.lv) un UNESCO Asociēto skolu projektam (www.skolas.unesco.lv). www.atmina.unesco.lv 2012. gada 12 mēnešos tika skatīta 6 144 reizes, bet unikālo apmeklētāju skaits bija 1 489. www.skolas.unesco.lv 2012. gada 12 mēnešos tika skatīta 929 reizes, bet unikālo apmeklētāju skaits bija 98.

2012. gadā aktīvāk publicēti un materiālu papildināšanai izmantoti vizuāli materiāli – gan foto, gan video, tā padarot mājas lapu vizuāli saistošāku lasītājam un sniedzot papildu informācijas iespējas (piem., video stāstus, uzrunas) par attiecīgo tematu.

Aktivitātes sociālajos komunikācijas tīklos un informācijas apmaiņas resursos internetā

Sekojoši jaunajām komunikācijas tendencēm un informācijas tehnoloģiju sniegtajām iespējām, 2012. gadā tika turpināta komunikācija sociālajos tīklos – www.twitter.com, www.draugiem.lv un www.facebook.com. UNESCO LNK konti tajos tika izveidoti 2011. gadā. Sociālajos tīklos ik dienu tiek publicētas UNESCO LNK ziņas par aktivitātēm Latvijā un ziņas par norisēm UNESCO un citās dalībvalstīs, pārpublicēti UNESCO un UNESCO LNK partneru ziņojumi.

2012. gadā UNESCO LNK lapā sociālajā portālā www.draugiem.lv ievietoti 190 ziņas (salīdzinājumam: pērn – 30), un tā apmeklēta 10 545 reizes. 73,7% lapas apmeklētāju ir bijuši vecumā no 18 līdz 36 gadiem, 17,54% – vecumā no 36 līdz 50 gadiem un 7% – vecumā pēc 50 gadiem.

Portālā www.facebook.com, kurā UNESCO LNK lapai ir 57 pastāvīgi sekotāji, ievietoti 453 ziņojumi (t.sk. foto, video, saites uz citiem resursiem, saites uz publikācijām UNESCO LNK mājas lapā, pārpublicējumi no citām lapām vai kontiem), savukārt sociālajā saziņas tīklā www.twitter.com UNESCO LNK profilā izplatīti vai pārpublicēti 419 (pērn – 226) paziņojumi, vēstījumi, aicinājumi, un tam ir 183 sekotāji, kas ir par 133 vairāk nekā 2011. gadā.

Arī 2012. gadā aktīvi izmantotas informācijas apmaiņas resursā internetā www.youtube.lv izvietotās video relīzes par UNESCO LNK darbību. Ar tām papildinātas ziņas plašsaziņas līdzekļiem un

publikācijas UNESCO LNK mājas lapā, kā arī atsevišķi piedāvātas sociālajos tīklos, komentējot atbilstošu notikumu vai jautājumu.

UNESCO svinamo dienu kalendāra popularizēšana

UNESCO katrus divus gadus veido svinamo dienu kalendāru ar mērķi apkopot un izcelt dalībvalstu īpašās gadadienas. Kalendāram var tik pieteiktas nozīmīgu notikumu gadadienas, kas bijuši izšķirīgi svarīgu ideju virzībā, vai arī ievērojamu personību gadadienas, kuras devušas būtisku ieguldījumu kultūras, izglītības, zinātnes un citu UNESCO mandāta jomu attīstībā.

2011. gadā UNESCO apstiprināja un izziņoja svinamo dienu kalendāru 2012. – 2013. gadam. Tajā iekļauti notikumi no visas pasaules, tiem līdzās atrodas arī trīs Latvijas ievērojamo personību gadadienas: rakstnieka Rūdolfa Blaumaņa 150. gadadiena, komponista Jāzepa Vītola 150. gadadiena un ķīmiķa Paula Valdena 150. gadadiena. Galvenās aktivitātes gadadienu atzīmēšanai paredzētas 2013. gadā, bet, gatavojoties šo gadadienu atzīmēšanai, vairāki pasākumi notikuši 2012. gada nogalē.

UNESCO LNK sadarbībā ar Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju sagatavojusi J. Vitolam veltītu publikāciju „Jāzepam Vītola 150”.

UNESCO LNK Kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca 2012. gada 8. decembrī piedalījās Ērgļu saieta namā rīkotajā 8. R. Blaumaņa literārās prēmijas konkursa apbalvošanas ceremonijā. UNESCO LNK bija nodrošinājusi balvas visiem konkursa laureātiem, bet īpašās balvas pasniedza 2. vietas ieguvējām pamatskolas un vidusskolas grupā – Aleksandrai Pavlovai un Marta Suveizdai. Rūdolfa Blaumaņa literārās prēmijas konkurss noticis jau astoto reizi. Tā mērķis ir veicināt radošumu skolēnos, vienlaikus aicinot iepazīt tuvāk Rūdolfa Blaumaņa daiļradi un dzīvi „Brakos”. Pamatskolas un vidusskolas vecuma grupās skolēni rakstījuši darbus par tēmām: „Mans ceļojums pa „Brakiem””, „Pārdomas par kādu no Rūdolfa Blaumaņa darbu tēliem”, „Liels labums reti nāk bez liela grūtuma”, „Rūdolfa Blaumaņa veiksmes formula”, „Baltais un melnais Rūdolfa Blaumaņa darbos”, „Palīdzi cilvēkam, un tu būsi kalpojis cilvēcei”. Bērni un jaunieši savos domrakstos atklājuši Blaumaņa darbu aktualitāti mūsdienās – patiesu un aprēķina mīlestību, bērnu un vecāku attiecību līkločus, dzīves vērtības.

UNESCO LNK sagatavojusi arī priekšvārdu grāmatai „Blaumanis tuvplānā. Rūdolfa Blaumaņa dzīve un daiļrade. Hronoloģija”, kuru plānots izdot 2013. gada nogalē.

Informāciju par Rūdolfa Blaumaņa, Jāzepa Vītola un Paula Valdena 150. gadadienām un tām veltītiem pasākumiem UNESCO LNK publicē savā mājas lapā: www.unesco.lv

UNESCO nedēļa Latvijā 2012

UNESCO LNK 2012. gadā no 15. līdz 19. oktobrim rīkoja UNESCO nedēļu Latvijā, kas bija veltīta diviem zīmīgiem notikumiem – UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienai un 40. gadadienai kopš pieņemta Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. UNESCO nedēļā sabiedrība tika aicināta iesaistīties, lai iepazītu šo programmu pienesumu Latvijai, kā arī lai, sadarbojoties ar UNESCO LNK, apzinātu nacionālās vērtības un izceltu tās plašākai sabiedrībai. UNESCO nedēļas ietvaros UNESCO LNK aicināja tās partnerus – mācību iestādes, bibliotēkas, muzejus, pašvaldības, nevalstiskās organizācijas u.c. iesaistīties, rīkojot dokumentārā mantojuma un pasaules kultūras un dabas mantojuma apzināšanas, saglabāšanas un popularizēšanas tematiem veltītus pasākumus, mācību nodarbības, izstādes u.tml. Interesenti aicināti sazināties ar UNESCO LNK, lai apmainītos idejām, saņemtu nepieciešamo informāciju, saskaņotu savas iniciatīvas tematiku un vienotos par iespējam sadarbībai.

Stiprinot Latvijai nozīmīgo vērtību kopīgu apzināšanu, UNESCO nedēļas 2012 mērķi bija:

- informēt sabiedrību par programmu „Pasaules atmiņa” un Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību,
- uzsvērt UNESCO LNK pienesumu un partneru līdzdalību programmu īstenošanā Latvijā, kā arī
- rosināt sabiedrību uz aktīvu diskusiju par nacionālajām dokumentārā mantojuma vērtībām un nacionālām kultūras un dabas vērtībām, tādējādi veicinot izpratni par nepieciešamību iesaistīties tā apzināšanā, saglabāšanā un ilgtspējas veicināšanā.

UNESCO nedēļas laikā UNESCO LNK kopā ar partneriem un tiem, kas iesaistījās tās atzīmēšanā, dažādos pasākumos un aktivitātēs mudināja sabiedrību apzināt Latvijai nozīmīgās vērtības un izziņāt programmu “Pasaules atmiņa” un Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. Prezētācijās interesenti varēja iepazīt UNESCO LNK darbību un tās partneru līdzdalību programmu īstenošanā Latvijā. Notika diskusijas par nacionālajām dokumentārā mantojuma un kultūras un dabas vērtībām, to apzināšanas, saglabāšanas un ilgtspējas veicināšanas nepieciešamību. Tika rīkoti dažādi konkursi un zināšanu spēles par kultūras mantojumu un citiem ar UNESCO darbības virzieniem saistītiem jautājumiem, lekcijas un semināri, izstādes un prezentācijas, pārgājieni un ekskursijas, zinātnisko darbu izstrādes, fotoreportāžas un video stāstu veidošana, radošās darbnīcas, diskusijas u.c. aktivitātes, lai veicinātu mantojuma apzināšanu un novērtēšanu, tās nozīmi un nepieciešamību ikviena cilvēka dzīvē un sabiedrības ikdienā.

Radošais video konkurss „Mans mantojums UNESCO”

Izceļot programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienu un dokumentārā mantojuma vērtības, UNESCO LNK izsludināja arī radošo video konkursu „Mans mantojums UNESCO”, kura mērķis bija vērst jauniešu uzmanību lokālajam dokumentārajam mantojumam, mudināt apzināt un izprast tā vērtību novada vēstures veidošanā un veicināt izziņas procesu, pašapziņas veidošanos un lepnumu par savu novadu. Jaunieši UNESCO LNK iesūtīja video par sava novada apzinātajām kultūras vērtībām.

„Fotoreportāža par UNESCO Pasaules mantojumu Latvijā”

Vēršot jauniešu uzmanību Latvijas kultūras un dabas mantojumam un īpaši izceļot 40. gadadienu kopš pieņemta Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO LNK aicināja veidot fotoreportāžas par kādu no Pasaules mantojuma vietām Latvijā – Rīgas vēsturisko centru, Strūves ģeodēziskā loka punktiem Jēkabpilī un Sestukalnā, kā arī par nacionālajā sarakstā iekļautajām – Kuldīgas vecpilsētu Ventas senlejā, Grobiņas arheoloģisko ansambli un aizsargājamo ainavu apvidu „Augšdaugava” jeb Daugavas lokiem. Kopumā UNESCO LNK saņēma fotoreportāžas no 7 skolām, no kurām Rīgas vēsturisko centru un Strūves ģeodēzisko loku pētīja divas skolas, un Grobiņas arheoloģisko ansambli un Daugavas lokus dokumentēja 5 skolas.

UNESCO nedēļas laikā UNESCO LNK iesaistījās vai rīkoja šādus pasākumus:

- 15. oktobrī Latvijā tika uzsākts UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūta pilotprojekts “Mācīšanās nākotnei”, kurā piedalījās arī Talsu Valsts ģimnāzija, Valmieras Valsts ģimnāzija kopā ar Valmieras sākumskolu un Rīgas Klasiskā ģimnāzija.
- 17. oktobrī tika atklāts pārskats par globālo monitoringu “Jaunieši un prasmes” – ziņojums par progresu globālā rīcības plāna “Izglītība visiem” mērķu sasniegšanā, kas atklāj izglītības kopainu visā pasaulē un uzsver būtiskākos lokālos un globālos izaicinājumus. Pasākuma ietvaros tika paziņotas arī 20 jaunās UNESCO Asociēto skolu projekta dalībiskolas 2012. – 2015. gadam.
- 17. oktobrī Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam un programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” tika pasniegta UNESCO LNK atpazīstamības zīme.

- 19. oktobrī Tautas frontes muzejā, kas glabā UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskajā reģistrā iekļauto nomināciju par Baltijas Ceļu, tika atklāta UNESCO atpazīstamības zīme, kas turpmāk liecinās par šī muzeja nozīmi Latvijas vēstures liecību saglabāšanā un sadarbību ar UNESCO LNK programmas "Pasaules atmiņa" īstenošanā.

Informācijas aprietei un koordinēšanai, interesenti bija aicināti sazināties ar UNESCO LNK, lai apmainītos idejām, saņemtu nepieciešamo informāciju, saskaņotu savas iniciatīvas tematiku un vienotos par iespējām sadarbībai. UNESCO nedēļā kopumā iesaistījās gandrīz 100 dažādas institūcijas – vairāk nekā 70 izglītības iestādes, gandrīz 10 muzeji, tikpat bibliotēkas un citas institūcijas. Informācija par Latvijā īstenotajām aktivitātēm UNESCO nedēļas 2012 ietvaros tika apkopota un regulāri atjaunota UNESCO LNK mājas lapā, kā arī izsūtīta plašsaziņas līdzekļiem.

UNESCO LNK informatīvie materiāli

UNESCO LNK 2012. gadā izdevusi informatīvus materiālus tās darbības un īstenoto programmu popularizēšanai un skaidrošanai.

2013. gada kalendārs, kas veltīts nemateriālajām kultūras mantojumam

UNESCO LNK sadarbībā ar izdevniecību "Lielvārds" un uzņēmumu "Lielvārds IT", kā arī Kultūrizglītības un nemateriālā kultūras mantojuma centru, tradicionālās kultūras biedrību "Aprika" un zinātkāres centru "Zili brīnumi" aicināja bērnus un jauniešus Latvijā piedalīties zīmējumu konkursā "Darinu kalendāru" un līdzdarboties 2013. gada kalendāra veidošanā, kas veltīts nemateriālajam kultūras mantojumam un Dziesmu un deju svētku tradīcijai. Vairāk par konkursu un tā ideju: www.darini.lv. Konkursam kopumā tika pieteikti 140 ar interaktīvo tāfeli darināti darbi no 43 Latvijas skolām. Kalendārā iekļauti 15, un tas nodrukāts 3000 eksemplāru tirāžā un izplatīts kā dāvinājums – UNESCO LNK un „Lielvārda” partneriem, atbalstītājiem, plašsaziņas līdzekļiem u.c.

Kartītes UNESCO galvenajiem darbības virzieniem

2012. gadā UNESCO LNK, sadarbojoties ar mākslinieci Lauru Āboliņu, sagatavoja sešu kartīšu komplektu par galvenajiem UNESCO darbības virzieniem. Kartītēs kopā ar vizuālo materiālu ir sniegta informācija par šādām tēmām: Nemateriālais kultūras mantojums, UNESCO programma „Pasaules atmiņa”, Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, Zinātne mieram un attīstībai, Izglītība ilgtspējīgai attīstībai, Globālā kustība „Izglītība visiem”, Inovācijas izglītībā, Pasaules mantojums, Bibliotēkas un zināšanu sabiedrība.

Tulkotie materiāli

UNESCO LNK sadarbībā ar Valsts valodas centru ir nodrošinājusi oficiālus tulkojumus vairākiem nozīmīgiem starptautiskiem dokumentiem UNESCO mandāta jomās. Tulkojumi ir pieejami UNESCO LNK mājas lapā:

- UNESCO Vispārējā deklarācija par kultūras daudzveidību;
- Deklarācija par zinātņi un zinātnes atziņu izmantošanu;
- Drēzdenes Deklarācija par biosfēras rezervātiem un klimata pārmaiņām;
- Ieteikums par mākslinieka statusu;
- Ieteikums par augstākās izglītības iestāžu mācībspēku statusu;
- Ieteikums par tradicionālās kultūras un folkloras saglabāšanu;
- Ieteikums par zinātniski pētnieciskā darba veicēju statusu;
- Ieteikums par vēsturisko pilsētas ainavu.

UNESCO Izglītības programmu īstenošana

Globālās kustības „Izglītība visiem” ietvaros organizētie un īstenotie pasākumi Latvijā

Starptautiskā nedēļa „Izglītība visiem” – skola ikvienam kopienā, 2012. gada 23.-29. aprīlis

2012. gada aprīlī - jau 12. gadu – daudzviet pasaulē atzīmēja starptautisko nedēļu „Izglītība visiem”, kuras laikā valstis aicinātas vērst uzmanību uz dažādiem izglītības problēmjautājumiem un progresu ceļā uz sešu globālo „[Izglītība visiem](#)” mērķu izpildi.

Latvijā šo nedēļu atzīmē jau kopš 2003. gada, īpaši akcentējot kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības visa mūža garumā nozīmi sabiedrības labklājības celšanā. 2012. gadā UNESCO LNK aicināja visus interesentus starptautiskās nedēļas „Izglītība visiem” ietvaros pievērsties un analizēt skolotāju lomu un iespējas ilgtspējīgas attīstības veidošanā un īstenošanā. UNESCO LNK sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību (LIZDA) un citiem partneriem lūdza skolas un skolotājus parādīt un atklāt tos labās prakses piemērus un pieredzi, kas ļauj skolotājus saukt par uzņēmīgiem mūžizglītības principa īstenošanai, bet skolu – par vietu, kur tiek nodrošināta izglītība ilgtspējīgai attīstībai.

Skolas gatavību pārmaiņām nosaka spēja atvērt savas durvis daudzveidīgām izglītojamo vajadzībām, īstenojot mūžizglītības principu un sekmēt iekļaujošas un kvalitatīvas izglītības attīstību. Prasmīgi īstenojot mūžizglītības principu, uzņēmīgam skolotājam jāspēj strādāt gan ar bērniem, gan ar pieaugušajiem kā formālajā, tā neformālajā izglītībā, nodrošinot tiem nepieciešamās pamatkompetences, piemēram, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, svešvalodu apguves, matemātikas un dabaszinātņu jomās. No skolotāju spējas aizraut, iedvesmot un iemācīt ir atkarīga turpmāka personības pilnvērtīga attīstība jebkurā vecumā gan realizējot sevi un savus talantus, gan iekļaujoties darba tirgū, gan veiksmīgi socializējoties. Vienlaicīgi skolotājam pašam ir jāturpina mācīties, jāpieņem tie izaicinājumi, kurus rada bērnu, jauniešu un pieaugušo daudzveidīgās intereses un vajadzības, kā arī informācijas tehnoloģiju straujā ienākšana izglītības sistēmā.

Interesenti tika aicināti iesūtīt rakstus LIZDA tīmekļa žurnālam www.skolasdiena.lv un dalīties pieredzē un vērtējumos par skolotāju iespējām aktīvi iesaistīties mūžizglītības principa īstenošanā savā kopienā un vietējā sabiedrībā. Pēc rakstu iesūtīšanas tie tika apkopoti un publicēti. Visi publikāciju autori – skolotāji - tika apbalvoti ar atzinības rakstiem, kā arī uzaicināti piedalīties UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Microsoft Latvia organizētajā seminārā „Uzņēmīgs skolotājs: IKT prasmes mūžizglītības principa īstenošanai skolās”, ko atbalstīja Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība.

Seminārā „Uzņēmīgs skolotājs: IKT prasmes mūžizglītības principa īstenošanai skolās” piedalījās 39 skolotāji no visiem Latvijas reģioniem. Tā laikā skolotājiem bija iespēja iepazīties un praktiski izmēģināt, kā veidrojama mūsdienu piezīmju grāmatiņa – emuāri jeb blogi – un kā tos izmantot, lai mācību procesu veidotu radošāku. Vienlaicīgi skolotāji tika uzaicināti piedalīties blogu (emuāru) konkursā, kuru organizēja Microsoft Latvia sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un portāliem www.skolotajs.lv un www.nakotnesskola.lv, lai izceltu pedagogu pienesumu un pozitīvās pieredzes. Semināru tiešraidē bija iespējams vērot portālā www.skolotajs.lv, kur atrodami arī visi semināra materiāli, kā arī praktiskās norādes, kā veidojami blogi (emuāri).

Starptautiskā dzimtās valodas diena – 21. februāris

Lai pievērstu uzmanību valodu un kultūru daudzveidībai, aktualizētu dzimto valodu kā vērtību un vairotu cieņu pret to, kā arī apziņu, ka tā ir pamats dziļas un daudzpusīgas personības attīstībai, UNESCO ik gadu 21. februārī atzīmē Starptautisko dzimtās valodas dienu un mudina sabiedrību rīkot un iesaistīties dažādos tematiskos pasākumos.

Latvijā, tāpat kā daudzās citās valstīs, dzīvo dažādas etniskas grupas, un katrai no tām ir sava dzimtā valoda. Latviešu dzimtā un Latvijas valsts oficiālā valoda ir latviešu valoda, kas spējusi pastāvēt gadsimtiem, veidojot daudzveidīgu latviešu nemateriālo un materiālo kultūras mantojumu. Valoda ir nozīmīgs pamats valsts un kultūras pastāvēšanai: tā ir spēcīgākais tradīciju uzturētājs, kas palīdz saglabāt un nodot vēstījumu nākamajām paaudzēm par to, kas mēs esam, un kāda ir mūsu kultūra.

66 iestādēs visā Latvijā – skolās un bērnudārzos, bibliotēkās, interešu centros un pulciņos, nevalstiskajās organizācijās, Latvijas Universitātē, kā arī latviešu bērnu un jauniešu centrā Īrijā pēc UNESCO LNK aicinājuma atzīmēja Starptautisko dzimtās valodas dienu, rīkojot dažādus pasākumus, nodarbības, mācību stundas, konkursus, koncertus, izstādes, rotaļas un spēles, prezentācijas, izpētes aktivitātes, radošās darbnīcas, stāstīšanas pasākumus, diskusijas un sarunas, t.sk. ar citās zemēs dzīvojošiem draugiem un radiem, izmantojot modernās tehnoloģijas un saziņas iespējas internetā.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbība

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme „Uzņēmīgs skolotājs izglītībai visiem: vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu skolotāju iesaiste prasmju pasniegšanā pieaugušo neformālās izglītības un profesionālās pilnveides ietvaros” 2012. gada 25. aprīlis

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme „Uzņēmīgs skolotājs izglītībai visiem: vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu skolotāju iesaiste prasmju pasniegšanā pieaugušo neformālās izglītības un profesionālās pilnveides ietvaros” tika organizēta Latvijas Pašvaldību savienības telpās 2012. gada 25. aprīlī, klātesot 18 Konsultatīvās padomes locekļiem, 13 nozares ekspertiem un novērotājiem. Sadarbībā ar Microsoft Latvia sanāksmes laikā tika organizēta virtuālā sazināšanās ar Gulbenes un Brocēnu novada pārstāvjiem (pašvaldību darbiniekiem, skolotājiem, vecākiem, bibliotekāriem u.c.), lai izzinātu mūžizglītības principa īstenošanas iespējas pašvaldībās un skolotāju iespējas darbam ar pieaugušo auditoriju. Sanāksmes dalībniekus uzrunāja konsultatīvās padomes priekšsēdētājs, izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāre Dagnija Balčiņa, kā arī ziņojumus par mūžizglītības principa īstenošanu skolās sniedza Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārā sekretāre Inga Vanaga un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Izglītības sektora vadītāja Baiba Moļņika.

Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” sanāksmē analizēja skolotāju lomu un iespējas ilgtspējīgas attīstības veidošanā un īstenošanā, meklējot atbildes uz jautājumiem: kādas ir skolotāju iespējas kļūt uzņēmīgākiem un piedāvāt savas prasmes plašākai mērķauditorijai; kā pārvarēt dažādos šķēršļus un ļauties jauniem izaicinājumiem, paplašinot savu mērķauditoriju; kādas papildus kompetences ir nepieciešamas attīstīt; ko šādas iespējas dod pašiem skolotājiem, viņu skolēniem un sabiedrībai kopumā?

Diskutējot par priekšlikumiem skolotāju iesaistē pieaugušo neformālajā izglītībā, tika uzsvērts, ka skolotājiem ir jāturpina mācīties, jāpieņem tie izaicinājumi, kurus rada bērnu, jauniešu un pieaugušo daudzveidīgās intereses un vajadzības, kā arī informācijas tehnoloģiju straujā ienākšana izglītības sistēmā. Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas paver plašas iespējas kā saziņas formu un metožu uzlabošanai un starpdisciplināro saikņu starp mācību priekšmetiem veidošanai, tā arī savstarpējās sadarbības sekmēšanai ar citiem skolotājiem, skolas vadību un institūcijām ārpus skolas.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” locekļi puda viedokli, ka skolas atvēršana plašākai mērķauditorijai liek pārskatīt skolas līdzšinējās funkcijas un sadarbību ar citām pašvaldības, valsts, kā arī privātajām institūcijām. Vienlaicīgi skolu iesaiste pieaugušo izglītības īstenošanā var kļūt par jaunu piedāvājumu gan bezdarba problēmu risināšanai, gan finansējuma piesaistei skolotāju slodzes nodrošināšanā, gan arī mazo skolu saglabāšanai, tiem kļūstot par kopienu centriem.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme globālā monitoringa „Jaunieši un prasmes” atklāšanas laikā, 2012. gada 17. oktobris

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” locekļi tika iepazīstināti ar pārskatu par globālo monitoringu 2012 „Jaunieši un prasmes” un aicināti piedalīties tā atklāšanas pasākumā – konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksmē – 17. oktobrī Latvijas Pašvaldību savienības zālē. Globālais monitorings 2012 „Jaunieši un prasmes” ir ziņojums par progresu 2000. gadā Dakārā „Izglītība visiem” forumā nosprausto mērķu sasniegšanā, īpašu uzmanību veltot jauniešu izglītības vajadzību apzināšanai, dzīves prasmju apguvei un vienlīdzīgas piekļuves izglītībai nodrošināšanai.

Konsultatīvās padomes locekļi atzina globālo monitoringu kā pasaules izglītības kopainu raksturojošu ziņojumu nozīmi un lietderību, īpaši atzīmējot, ka Latvijas 36. vieta pasaules izglītības topā ir ļoti labs rādītājs. Tajā pašā laikā diskusiju gaitā tika apskatītas būtiskas jauniešu izglītības problēmas un to radītās sekas Latvijā, tostarp augstais jauniešu bezdarba līmenis, zemā jauniešu līdzdalība izglītības politikas veidošanā, profesionālās izglītības un „otrās iespējas” izglītības zema prestiža.

Konsultatīvā padome tika iepazīstināta arī ar ierosinājumiem, daudzveidīgiem risinājumiem un jau esošiem labās prakses piemēriem jauniešu izglītības problēmu risināšanai. Tika atzīts, ka valstij ir jānodrošina korekcijas programmas jauniešiem – bezdarbniekiem un pārkvalifikācija ne tikai nonākot bezdarbnieku rindās, bet preventīvi – izglītības sistēmas ietvaros. Valsts institūcijām ir jākalpo kā starpniekiem starp darba ņēmēju un darba devēju. Tāpat tika uzsvērts, ka neformālo prasmju atzīšana dod iespēju cilvēkiem legalizēt prasmes un pieredzi, kas gūta praktiskā darbā, tādēļ ir jāatbalsta šīs sistēmas pilnveide. Karjeras veidošanas prasmes tika minētas kā nozīmīgs elements jauniešu bezdarba problēmu risināšanā. Konsultatīvās padomes locekļi ar izpratni secināja, ka ir jāveicina bērnos spēja novērtēt, kas viņiem padodas, ko viņi prot, ko viņi grib un kā varēs sevi realizēt. Tāpat tika runāts par iespējām veicināt jauniešu līdzdalību izglītības procesos un politikas veidošanā, atbalstot jauniešu organizāciju darbību un pašvaldību jauniešu centrus, kas savukārt atbalstītu jauniešus, kuri ir izkrituši no formālās izglītības sistēmas.

Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme „Izglītības kvalitāte – garants dzīves kvalitātei?”, 2012. gada 14. decembris

Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” sanāksmē “Izglītības kvalitāte – garants dzīves kvalitātei?”, kas notika 2012. gada 14. decembrī Ādažu Brīvā Valdorfa skolā, akcents tika likts uz Latvijas izglītības kvalitātes rādītājiem starptautiskā kontekstā, kvalitātes noteikšanas un uzraudzības procesu.

Konsultatīvās padomes sanāksmē ar ziņojumu „Latvijas izglītības sistēmas kvalitāte starptautiski salīdzinošo indeksu skatījumā” uzstājās Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktora vietnieks Rūdolfs Kalvāns. Viņš iepazīstināja Konsultatīvās padomes locekļus ar Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto reformu īstenošanas rīcības plānu vispārējā izglītībā, kas paredz sākotnēji veikt izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izstrādi. Sanāksmes turpinājumā ar prezentāciju „Izglītības kvalitātes politika Eiropas Savienības kontekstā, t.sk. EQAVET” uzstājās Inita Juhņēviča – Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja. Viņa uzsvēra, ka ir svarīgi vienoties par to, ko mēs uzskatām par kvalitatīvu izglītību: kad tā ir kvalitatīva un cik tā ir kvalitatīva. I. Juhņēviča puda viedokli, ka arvien pieaug pieprasījums pēc augsta līmeņa kvalifikācijas dalībniekiem darba tirgū, tādēļ ir jāuzlabo sākotnējās profesionālās un vēlāk iegūtās un pilnveidotās prasmes un kompetences. I. Juhņēviča iepazīstināja konsultatīvo padomi ar Eiropas Savienības profesionālās izglītības kvalitātes kritērijiem.

Spraigās diskusijās konsultatīvās padomes locekļi atzina, ka izglītības kvalitātes nodrošināšanai nepieciešama ne tikai kvalitātes indeksu sistēma un novērtēšanas process, bet ir jānodrošina skolu tehniskais aprīkojums, kas joprojām neatbilst mūsdienu prasībām, pedagogu kvalifikācijas celšanas iespējas, sadarbība ar uzņēmējiem, prakšu vadītāju apmācība un apmaksa, iesākto starptautisko projektu turpināšana, finansiāls atbalsts jaunatnes organizācijām un brīvprātīgo kustības attīstība.

Sanāksmes noslēgumā konsultatīvā padome „Izglītība visiem” nonāca pie slēdziena, ka kvalitātes vērtēšanas kritēriji, ko piedāvā Izglītības kvalitātes valsts dienests šodien, ir pieņemami, bet būtu nepieciešams turpināt diskusiju par vispārējās izglītības kvalitātes kritērijiem. Attiecībā uz indeksiem padome atzīmēja, ka ir nepieciešama plašāka diskusija par to, kā rādītāji veidojas. Konsultatīvā padome „Izglītība visiem” nolēma turpināt sekot līdzi tam, kā top izglītības pamatnostādnes.

ANO dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu īstenošana

Baltijas jūras projekta noslēguma konference „Vietējie resursi ilgtspējīgai attīstībai”, 2012. gada 27.-30. augusts

Baltijas jūras projekts, kas izveidots UNESCO Asociēto skolu projekta ietvaros un darbojas jau kopš 1989. gada, ir viens no veiksmīgākajiem reģionālajiem skolu sadarbības tīkliem. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai un tās specifiskā, starpdisciplinārā pieeja, skatot kompleksi vides, ekonomikas, kultūras un sabiedrības jautājumus, ir pamatelements Baltijas jūras projekta misijai – veidot skolēnos izpratni par zinātnisko, sociālo un kultūras aspektu ietekmi uz cilvēku un dabu, reizē attīstot spēju pētīt vides izmaiņas un apzināties ekoloģiskās problēmas Baltijas jūras apkārtnē.

Tā kā vides izglītība un reģiona valstu sadarbība ir priekšnoteikums vietējo resursu ilgtspējīgai izmantošanai un attīstībai, tad Baltijas jūras projektā ir iesaistīti skolēni un skolotāji no deviņām valstīm: Somijas, Zviedrijas, Dānijas, Vācijas, Polijas, Lietuvas, Latvijas, Igaunijas un Krievijas.

Konference „Vietējie resursi ilgtspējīgai attīstībai”, ko Valmierā no 2012. gada 27. līdz 30. augustam organizēja Valsts Izglītības satura centrs un UNESCO Latvijas Nacionālās komisija, noslēdza Latvijas trīs gadus ilgo prezidentūru Baltijas jūras projektā. Konferencē piedalījās skolēni un skolotāji no visām projektā iesaistītajām Baltijas jūras reģiona valstīm, lai iepazītos ar ilgtspējīgas attīstības veiksmes stāstiem un pastāstītu par saviem dabas aizsardzības un cilvēku un ekonomisko resursu ilgtspējīgas izmantošanas projektiem. Konferences mērķis un uzdevums bija izpratnes veicināšana par ilgtspējīgas attīstības plānošanas nozīmi un mācīšana skolēniem izmantot vietējos resursus efektīvi un atbildīgi.

Konferences programmā bija iekļautas izstādes, lekcijas, darba grupas, ekskursijas un citas aktivitātes, kuras vadīja nacionāli un starptautiski eksperti. Lai iepazītu ilgtspējīgas attīstības labās prakses piemērus uzņēmējdarbībā, konferences dalībnieki tika aicināti apmeklēt tādus Valmieras uzņēmumus kā iepakojuma ražotni „V.L.T.”, „Valmieras stikla šķiedra”, „Valmieras mēbeles”, „Valpro” un „Valmiera-Andren”, kā arī bioloģisko saimniecību „Grow Energy”. Skolēniem un skolotājiem bija iespēja piedalīties sešās dažādās darbnīcās, tādējādi apskatot visas ilgtspējīgas attīstības dimensijas: vide – biologa Andra Urtāna un Liesmas Āboliņas vadītajā darbnīcā, sociālā attīstība – Vācijas eksperta Martina Jarata darbnīcā, sabiedrība un kultūra – Kristīnes Zemļickas – Brālēnas un Gijas Karānes keramikas darbnīcā, savukārt ekonomiskā dimensija – konkrētos uzņēmumos.

UNESCO katedra „Skolotāju izglītība un tālākizglītība: tradīciju un inovāciju mijiedarbība izglītībā ilgtspējīgai attīstībai” Daugavpils Universitātē

Lai veicinātu Apvienoto Nāciju Organizācijas dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu iedzīvināšanu Latvijas sabiedrībā un nodrošinātu skolotāju izglītības un tālākizglītības pārorientēšanu uz ilgtspējīgas attīstības īstenošanu formālajā, neformālajā un ikdienējā izglītībā, UNESCO LNK un Daugavpils Universitāte 2012. gada 30. martā noslēdza sadarbības līgumu.

Saskaņā ar sadarbības līgumu Daugavpils Universitāte apņemas pārorientēt pedagogu izglītību un tālākizglītību uz ilgtspējīgu attīstību, kā arī izveidot un uzturēt UNESCO katedru skolotāju izglītībā un tālākizglītībā par tradīciju un inovāciju mijiedarbību izglītībā ilgtspējīgai attīstībai. Savukārt viens no būtiskākajiem UNESCO LNK uzdevumiem ir nodrošināt veiksmīgu UNESCO Asociēto skolu projekta darbību Latvijā, kas būtu atbalsta tīkls jaunu pētniecības programmu un pilotprojektu aprobācijai.

Liels solis ceļā uz šīs sadarbības īstenošanu bija Daugavpils Universitātes sagatavotais pieteikums UNESCO katedras „Skolotāju izglītība un tālākizglītība: tradīciju un inovāciju mijiedarbība izglītībā ilgtspējīgai attīstībai” izveidošanai. Pieteikums tika iesniegts izvērtēšanai UNESCO Sekretariātam un saņēma apstiprinājumu UNESCO katedras izveidošanai Daugavpils Universitātē, kas veicinās dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu iedzīvināšanu un popularizēšanu Latvijā arī turpmāk.

UNESCO Asociēto skolu projekta tīkla darbība

Jaunu dalībaskolu uzņemšana UNESCO Asociēto skolu projektā Latvijā

UNESCO Asociēto skolu projekts (UNESCO ASP) ir starptautisks sadarbības tīkls, kas izveidots, lai uzlabotu izglītības kvalitāti, sekmētu skolotāju informētību par mūsdienīgu mācību metožu izmantošanu mācību procesā, kā arī rosinātu vispusīgu ideju un pieredzes apmaiņu mācību satura bagātināšanai. Šobrīd tajā iesaistījušās 9000 izglītības iestādes no 180 valstīm.

2012. gada rudenī UNESCO LNK aicināja pieteikties vidējās vispārējās un profesionālās izglītības iestādes dalībai UNESCO ASP Latvijā. UNESCO LNK rosināja skolas plānot aktivitātes trīs tematiskos virzienos – mantojuma izglītība, cilvēktiesības un vērtībuzglītība un izglītība ilgtspējīgai attīstībai. Kopumā dalībai UNESCO ASP Latvijā 2012. – 2015. gadam pieteicās 61 izglītības iestāde. Pieteikumos visplašāko interesi skolas izrādīja par virzienu izglītība ilgtspējīgai attīstībai.

UNESCO ASP 2012. – 2015. gadā Latvijā mantojuma izglītības virzienā uzņemtas septiņas izglītības iestādes: privātā vidusskola Ādažu Brīvā Valdorfa skola, Daugavpils Valsts ģimnāzija, Jaunsilavas pamatskola, Kuldīgas novada Bērnu un jauniešu centrs, Riebiņu vidusskola, Rīgas Klasiskā ģimnāzija, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola. Cilvēktiesību un vērtībuzglītības virzienā aktivitātes īsteno sešas izglītības iestādes: Brocēnu vidusskola, Daugavpils Vienības pamatskola, Jēkabpils pamatskola, Rīgas 74. vidusskola, Sabīles vidusskola un Valmieras sākumskola. Izglītība ilgtspējīgai attīstībai būs tematiskais pamats projektiem septiņās izglītības iestādēs: Bērnu un jauniešu vides izglītības centrā „Rīgas Dabaszinību skola”, Daugavpils 20. pirmsskolas izglītības iestādē, Jelgavas Amatu vidusskolā, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskolā, Priekuļu novada Jāņmuižas pirmsskolas izglītības iestādē, Talsu Valsts ģimnāzijā un Valmieras Valsts ģimnāzijā.

UNESCO Asociēto skolu projekta mājaslapa www.skolas.unesco.lv

2012. gada augustā tika uzsākts darbs pie UNESCO Asociēto skolu projekta Latvijā mājaslapas satura izstrādes. Mājaslapai www.skolas.unesco.lv ir divi pamatmērķi: pirmkārt, tā ir pieredzes apmaiņas un informācijas platforma dalībaskolām par projekta aktualitātēm pasaulē un Latvijā, un, otrkārt, mājaslapa informē plašāku sabiedrību par UNESCO Asociēto skolu projekta darbības virzieniem un aktivitātēm, kā arī veicina projekta atpazīstamību.

Mājaslapā www.skolas.unesco.lv sniegta informācija par UNESCO Asociēto skolu projekta koncepciju pasaulē un trīs darbības virzieniem – mantojuma izglītību, izglītību ilgtspējīgai attīstībai un cilvēktiesībām un vērtībuzglītību – Latvijā, kā arī īsi raksturotas UNESCO Asociēto skolu projekta dalībaskolas. Mājaslapā izveidots forums regulārai domu, ideju un informācijas apmaiņai starp projekta koordinatoriem un īstenošanā iesaistītajiem.

UNESCO Asociēto skolu projekta plānošanas seminārs, 2012. gada 14. decembris

Seminārā, kas 14. decembrī notika Ādažu Brīvā Valdorfa skolā, tika parakstīti sadarbības līgumi par skolu dalību UNESCO ASP Latvijā, apzināti līdzšinējie skolu labās prakses piemēri projekta ietvaros, skolu koordinatori tika padziļināti iepazīstināti ar UNESCO ASP darbības virzieniem pasaulē un Latvijā, kā arī kopīgi tika sagatavots UNESCO Asociēto skolu projekta rīcības plāns Latvijā nākamajam gadam.

2013. gadā plānots, ka skolas īsteno projektus trīs tematiskos virzienos – mantojuma izglītība, cilvēktiesības un vērtībuzglītība un izglītība ilgtspējīgai attīstībai –, organizējot projektus skolniekiem

(pasākumus, izziņošanas ekskursijas, izstādes, projektu nedēļas), īstenojot starpskolu projektus un starptautiskos projektus (piemēram, vides izglītības „Environment Online” projektu, Laika projektu, pilotprojektu „Mācīšanās nākotnei”), rīkojot seminārus, pieredzes apmaiņas vizītes, kā arī izstrādājot metodiskos materiālus, kas tiks publicēti UNESCO izveidotajā mājas lapā www.skolas.unesco.lv.

UNESCO ASP skolu koordinatori vienojās, ka 2013. gadā skolās īpaši atzīmēs Starptautisko ūdens sadarbības gadu, kurā akcents ir likts uz ilgtspējīgas attīstības jautājumiem un kopsakarību apzināšanu vides, ekonomikas, sabiedrības un kultūras jomās. Kā katru gadu tiks svinētas dažādas starptautiskas dienas un nedēļas, tostarp Starptautiskā dzimtās valodas diena 21. februārī, Starptautiskā ūdens diena 22. martā un Starptautiskā tolerances diena 16. novembrī. 2013. gadā īpaši vērienīgi pasākumi plānoti „Izglītība visiem” un Radošuma nedēļas laikā no 22. līdz 28. aprīlim.

Starptautiskais seminārs par informācijas tehnoloģiju izmantošanu skolās – „Mācīšanās nākotnei” 2012. gada 27.-29. marts

UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūts, UNESCO Maskavas birojs un UNESCO Latvijas Nacionālās komisija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju no 27. līdz 29. martam organizēja starptautisku semināru UNESCO Asociēto skolu projekta dalībaskolu koordinatoriem un mācību satura ekspertiem par informācijas tehnoloģiju izmantošanu izglītībā. Seminārā piedalījās 67 izglītības darbinieki un eksperti no 18 valstīm – Armēnijas, Azerbaidžānas, Moldovas, Baltkrievijas, Kazahstānas, Igaunijas, Kirgīzijas, Tadžikijas, Krievijas Federācijas, Latvijas, Lietuvas, Uzbekijas, Ukrainas, Somijas, Bulgārijas, Ungārijas, Dienvidkorejas un Lielbritānijas. Semināru atbalstīja Rīgas dome, Valmieras dome, apgāds „Lielvārds” un Microsoft Latvia.

Starptautiskā semināra ietvaros tika atklāts UNESCO Informācijas tehnoloģiju izglītībā institūta pilotprojekts „Mācīšanās nākotnei” („*Learning for the Future*”), kurā iesaistījušās UNESCO Asociētā projekta dalībaskolas no 14 valstīm, tai skaitā no Latvijas, Igaunijas un Lietuvas. Līdzdarbojoties šajā projektā, Latvijas skolām un skolotājiem ir iespēja dalīties ar savu pieredzi un mācīties, izmantojot informāciju un komunikāciju tehnoloģiju sniegtās iespējas, rast risinājumus tiem izaicinājumiem, ko rada straujās pārmaiņas sabiedrībā. Projekts tiks īstenots no 2012. gada līdz 2014. gadam, un Latvijā to koordinēs UNESCO Latvijas Nacionālā komisija.

Latvijā dalībai projektā ir pieteikušās četras skolas: Rīgas Klasiskā ģimnāzija, Talsu Valsts ģimnāzija, Valmieras Valsts ģimnāzija un Valmieras sākumskola. Skolotājiem un skolēniem projekta laikā ir piedāvāti apmācības kursi gan klātienē, gan virtuāli. Viņi ir aicināti izstrādāt mācību materiālus un sadarboties ar citām skolām kādā no projekta dalībvalstīm. Projekta vajadzībām ir izstrādāta speciāla interneta vietne, kurā izvietoti skolu iesniegtie materiāli, kā arī informācija par brīvpieejas izglītības resursiem.

UNESCO Zinātņu programmu īstenošana

UNESCO programma „Cilvēks un biosfēra”

UNESCO programma “Cilvēks un biosfēra” ir viena no nozīmīgākajām UNESCO starpvaldību programmām. Tā tika izveidota ar mērķi uzlabot cilvēku attiecības ar vidi globālā mērogā, galvenokārt, veicinot starpdisciplinārus pētījumus par vides un cilvēku mijiedarbību, paraugteritoriju attīstību, kā arī vairot izpratni par vides pārvaldības jautājumiem. Programma sekmē ne tikai labāku vides izpratni, ieskaitot globālās pārmaiņas, bet arī zinātnes un zinātnieku plašāku līdzdalību politikas izstrādē par bioloģiskās daudzveidības pārvaldību.

Programmas redzamākais ieguldījums ir visā pasaulē plašais biosfēras rezervātu tīkls. Biosfēras rezervāti ir pasaulē vieni no nozīmīgākajām teritorijām un pieredzēm ilgtspējības attīstības jēdziena skaidrošanā un ilgtspējības principu iedzīvināšanā. To īstenotā prakse pierāda, ka ir iespējama vides pārvaldība, kura atspoguļo gan līdzsvaroto un sabalansēto vides, sociālo, politisko un ekonomisko vajadzību un vēlmju attīstību, gan nodrošina sabiedrības iesaisti vides pārdomātā pārvaldīšanā un dabas resursu saprātīgā izmantošanā.

Latvija jau kopš 1995. gada aktīvi līdzdarbojas UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” īstenošanā, un 1997. gada Latvijā tika nodibināts pirmais biosfēras rezervāts - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts.

Izceļot līdzšinējo programmas „Cilvēks un biosfēra” darbību un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta 15. gadadienu, 2012. gada 24. februāra sēdē UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja skatīja jautājumu par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta tālāku attīstību un pieņēma lēmumu par atbalstu UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” īstenošanai Latvijā un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta darbībai. Lēmums uzsver nepieciešamību stiprināt Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta darbību un rast iespēju aktualizēt jautājumus par tālāko rīcību Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta attīstībā, t.sk. atjaunojot ZBR cilvēkresursu kapacitāti.

UNESCO LNK arī turpmāk sadarbosies ar atbildīgajām valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām, lai Latvijā īstenotu UNESCO programmu „Cilvēks un biosfēra” un biosfēras rezervātu konceptu.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta 15. gadadiena

2012. gada decembrī apritēja 15 gadi kopš Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) izveidošanas un iekļaušanas UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” Starptautiskajā biosfēras rezervātu tīklā.

Savas darbības laikā ZBR, īstenojot UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” mērķus vides pārvaldībā, ir devis nopietnu ieguldījumu, veicinot līdzsvaru starp dabas aizsardzību, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ekonomisko attīstību. ZBR var nosaukt par unikālu inovāciju teritoriju Latvijā – tai ir izstrādāts Ainavu ekoloģiskais plāns, tiek īstenots sabiedriskais monitorings, klimata pārmaiņu analīzes programmas, notiek aktīva sabiedrības iesaiste un izglītošana, kā arī sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem un organizācijām vides pārvaldības jautājumos. Latvijas paveiktais UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” īstenošanā un biosfēras rezervātu pārvaldībā ir atzinīgi novērtēts arī starptautiskā līmenī.

Latvijas pieredze augsti tiek novērtēta jo īpaši Latvijas attīstības sadarbības valstu vidū, kurās ZBR pieredze veiksmīgi ir tikusi nodota gan uzņemot šo valstu ekspertus Latvijā, gan dodoties pie viņiem. Lai apkopotu šo pieredzi 2009. gadā, UNESCO LNK un ZBR speciālisti izstrādāja rokasgrāmatu par biosfēras rezervāta pārvaldību, kurā tika skaidrots un analizēts biosfēras rezervāta koncepts un tā praktiskā darbība un iespējas, par pamatu ņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta pieredzi un uzkrātās zināšanas. Rokasgrāmata kā labas pārvaldības un prakses piemērs tika prezentēta starptautiskās seminārā vides speciālistiem no Kaukāza un Baltijas valstīm, Baltkrievijas, Krievijas un

Moldovas, kā arī arvien tiek izmantota kā vērtīgs atskaites punkts biosfēras rezervātu darbībā un attīstībā.

UNESCO LNK uzsver, ka nākotnē ir nepieciešams turpināt inovatīvās iestrādes Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta attīstībai un UNESCO programmas "Cilvēks un biosfēra" īstenošanai Latvijā.

Sagaidot ZBR 15. gadadienu, atbildīgā valsts institūcija Dabas aizsardzības pārvalde rīkoja semināru "Jūras Vides kvalitāte kā attīstības priekšnoteikums Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta piekrastes daļā" un tikšanos "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātam – 15". Seminārā ar prezentācijām uzstājās Latvijas Hidrobioloģijas institūta zinātnieki, stāstot par Baltijas jūras vides kvalitāti un metodēm tās izvērtēšanai. Latvijas Dabas fonda dabas pētnieki prezentēja pētījumus par jūras putniem, bet Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvji stāstīja par paveikto un aicināja uz diskusiju par nākotnes iecerēm ZBR teritorijā. Pasākuma laikā bija iespēja apmeklēt radošās darbnīcas, kur ikviens apmeklētājs varēja izbaudīt Dabas koncertzāles atmosfēru, piedalīties sabiedriskā monitoringa darbnīcā, kā arī bija iespēja uzzināt vairāk par unikāliem tūrisma produktiem Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā.

2012. gadā Dabas aizsardzības pārvalde gatavoja apjomīgu pārskatu par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta darbību no dibināšanas 1997. gadā līdz 2009. gadam. Plānots, ka pārskats UNESCO Sekretariātam tiks iesniegts 2013. gada sākumā.

L'ORÉAL Latvijas stipendija "Sievietēm zinātnē" ar UNESCO LNK un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu

2012. gada 16. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā trim zinātniecēm tika pasniegta L'ORÉAL Latvijas stipendija „Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. L'ORÉAL-UNESCO starptautiskās programmas „Sievietēm zinātnē” (For Women in Science) ietvaros 2005. gadā iedibinātā Latvijas stipendija paredzēta, lai mūsu valstī atbalstītu sieviešu iespējas veidot karjeru zinātnes jomā un mudinātu jaunās zinātnieces turpināt pētniecību. Pieteikumus ik gadu vērtē Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) nozīmēti attiecīgo jomu eksperti, bet par stipendijas piešķiršanu lemj īpaši šim nolūkam izveidota žūrijas komisija LZA Senāta priekšsēdētāja akadēmiķa Jāņa Stradiņa vadībā. Latvijas stipendijas “Sievietēm zinātnē” Goda patronese ir bijusī Latvijas Valsts prezidente, akadēmiķe Vaira Vīķe-Freiberga.

Stipendiju 4000 latu apmērā 2012. gadā piešķīra vienai dzīvības zinātņu un divām materiālzinātņu jomā strādājošām Latvijas zinātniecēm. Divas doktorantes saņēma L'ORÉAL Latvijas stipendiju “Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu disertācijas izstrādei, bet viena zinātņu doktore – zinātnisko pētījumu veikšanai.

Inženierzinātņu doktore Dagnija Loča, Rīgas Tehniskās universitātes Rīgas Biomateriālu inovāciju un attīstības centra vadošā pētniece, pilnveido medicīnā izmantojamus kaulu cementus, no kuriem tiek veidota sacietējoša pasta kaulu defektu pildīšanai. L'ORÉAL stipendiju „Sievietēm zinātnē” Dagnija Loča saņēma tādu kalcija fosfātu kaulu cementu izstrādei, kuru izturība būs tuvāka dabīgajam kaulam, kuru struktūra veicinās kaulu atjaunošanos un kuri pakāpeniski organismā izdalīs nepieciešamos medikamentus, samazinot arī iekaisumu risku pēcoperācijas periodā.

Inženierzinātņu maģistre Ilze Smeltere, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta asistente un RTU Biomateriālu inovāciju un attīstības centra pētniece, saņēma stipendiju, lai izstrādātu un izpētītu jaunu, videi un cilvēkam draudzīgu pjezoelektrisko keramiku, kas varētu kaut daļēji aizstāt kondensatoros, enerģijas pārveidotājos, sensoros, atmiņas elementos, ultraskaņas ierīcēs un citur līdz šim plaši pielietotos toksisko svinu saturošos pjezomateriālus.

Elīna Škapare, Rīgas Stradiņa universitātes doktora studiju programmas „Farmācija” doktorante un Latvijas Organiskās sintēzes institūta Farmaceitiskās farmakoloģijas laboratorijas asistente, saņēma stipendiju, lai izpētītu veselību veicinošās īpašības, kas piemīt no Latvijai raksturīgām ābolu šķirnēm iegūtiem produktiem. Pētījums varētu veicināt jaunu ābolu pārstrādes produktu izstrādi, kas uzlabos

diabēta un metabolā sindroma pacientu veselību un mazinās diabēta saslimšanas risku, jo ābolos esošais savienojums florizīns veicina glikozes izvadīšanu no organisma un tās koncentrācijas samazināšanos asinīs.

Pasaules Filozofijas dienas pasākumi

Pasaules filozofijas dienu pēc UNESCO iniciatīvas jau kopš 2002. gada tās dalībvalstis atzīmē katra novembra trešajā ceturtdienā. UNESCO un tās partnerorganizāciju rīkotie pasākumi visā pasaulē atgādina par filozofijas nozīmi ikviena cilvēka ikdienā un sabiedrības procesos, veicinot šīs nozares pieejamību un izpratni par to.

2012. gadā Pasaules filozofijas diena starptautiski tika atzīmēta 15. novembrī, un Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju aicināja ikvienu pievienoties šiem svētkiem, pievēršoties dažādiem filozofiskiem tematiem, un meklēt atbildes uz jautājumiem par cilvēci, sabiedrību, nākotni, nākamajām paaudzēm un citiem šīs planētas iemītniekiem, īpaši dzīvniekiem.

22. novembrī Pasaules filozofijas dienai par godu Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē notika konference "Dzīvnieku tiesību aizsardzība: ētiskais un juridiskais aspekts". Tajā piedalījās dzīvnieku patversmju "Ulubele" un "Labās mājas" pārstāvji, dzīvnieku tiesību aizstāvji, ētikas un filozofijas speciālisti, piemēram no biedrības "Dzīvnieku SOS", Latvijas Universitātes un Rīgas Stradiņa universitātes, kā arī juristi un dzīvnieku tiesību aizstāvji, tajā skaitā – no "AB Grupa" juridiskā biroja. Konferencē notika arī diskusija par cilvēka atbildību un cieņu pret dzīvniekiem.

UNESCO Kultūras programmu īstenošana

Kultūras izpausmju daudzveidības veicināšana

2012. gadā apritēja pieci gadi, kopš Latvija pievienojās UNESCO Konvencijai par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu. Aizvadītajā gadā tika pabeigts pirmais periodiskais ziņojums par Konvencijas īstenošanu Latvijā. 2012. gadā tika pabeigts arī UNESCO Līdzdalības programmas atbalstītā rīcības plāna „2005. gada Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu īstenošana Eiropas Savienības dalībvalstu kultūrpolitikā” ietvaros veiktais pētījums „UNESCO Konvencijas par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu īstenošana Baltijas jūras reģionā: Ieskats reģionālajā pieredzē”. Pētījums tapis, sadarbojoties UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai un Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātnisko pētījumu centram, ar mērķi apkopot Baltijas jūras reģiona valstu pieredzi un identificēt problēmas, ar kurām dalībvalstis saskaras Konvencijas īstenošanā. Pētījums galvenokārt ietver informāciju par kultūrpolitikas normatīvo bāzi Eiropas Savienībā, kā arī aktuālajām problēmām kopējās kultūrpolitikas stratēģijas veidošanā. Īpaša uzmanība pievērsta Konvencijas dalībvalstu nacionālajai pieredzei un dažādu reģionālu institūciju pieredzei Konvencijas īstenošanā.

Radošās darbības nedēļa „Radi!”, 2012. gada 12. – 18. marts

Akcentējot radošuma nozīmi kultūru daudzveidības veicināšanā, UNESCO LNK 2012. gadā aktīvi iesaistījās Radošuma nedēļas 2012 darba grupā, kur UNESCO LNK pārstāvēja ģenerālsekretāre Dagnija Balčiņa. UNESCO LNK piedalījās arī Radošuma nedēļas „Radi” norisēs. Latvijā šī nedēļa tika atzīmēta no 12. līdz 18. martam ar mērķi parādīt Latvijas radošo potenciālu, pieredzi un sasniegumus, kā arī veicināt izpratni un interesi par radošo un kultūras industriju sektoru, radošumu veicinošu izglītību, inovācijām un zināšanu ekonomiku, un radošu pārvaldību. UNESCO LNK un Latvijas Institūts sadarbībā ar Ārlietu ministriju 15. martā organizēja konferenci „Radošums valsts pārvaldē: atvērtība, uzdrīkstēšanās, prasmes pielietot zināšanas”. Konferences mērķis bija rosināt radošu pieeju un atbildīgas iniciatīvas valsts pārvaldē, kur ikviens valsts pārvaldes darbinieks un ierēdnis sevī izkopj un attīsta atvērtības, komunikācijas, sadarbības un uzdrīkstēšanās potenciālu, kā arī prasmi pielietot savas zināšanas, rodot risinājumus dažādiem izaicinājumiem.

Ar Latvijas piemēriem par radošumu valsts pārvaldē iepazīstināja Ārlietu ministrijas Informācijas un sabiedrisko attiecību departamenta direktore Evelīna Melbārzs, Latvijas institūta sabiedrisko attiecību speciālists Rihards Kalniņš, Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētā profesore Inga Vilka, Kuldīgas domes priekšsēdētāja Inga Bērziņa un citi lektori. Savukārt ar pasaules piemēriem radošos risinājumos konferences dalībniekus iepazīstināja Eiropas Parlamenta Digitālās komunikācijas koordinators Tibo Lesenekāls (Thibault Lesénécal) un ASV vēstniecības preses un kultūras atašejš Emija Storova (Amy Storrow). Britu padomes Latvijā vadītāja Ilze Saleniece, UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Balčiņa un Rīgas Stradiņa universitātes sociālantropologs Klāvs Sedlenieks ar konferences dalībniekiem diskutēja par radošumu kā ilgtermiņa risinājumu globāliem un lokāliem izaicinājumiem.

Mākslu izglītības nedēļa, 2012. gada 21. – 27. maijs

Katra gada pēdējā pilnā maija nedēļā pēc UNESCO iniciatīvas pasludināta par Mākslu izglītības nedēļu, lai pievērstu sabiedrības uzmanību mākslu izglītības nozīmei kultūru daudzveidības veicināšanā, starpkultūru dialoga attīstībā un sabiedrības saliedēšanā. Tās laikā visas UNESCO dalībvalstis, pilsoniskā sabiedrība, profesionālās organizācijas un kopienas tiek aicinātas īstenot aktivitātes nacionālā, reģionālā un starptautiskā līmenī, tādējādi veicinot starptautiskās sabiedrības izpratni par mākslu izglītības nozīmību un katra individuālā radošuma lomu visas sabiedrības attīstībā un labklājībā, kā arī stiprināt vispasaules sadarbību, kuras pamatā ir kultūras daudzveidības apziņa, starpkultūru dialogs un kulturāli bagāta sociālā mijiedarbība.

Mākslu izglītības nedēļas ietvaros notika visdažādākie pasākumi visās pasaules valstīs. Arī Latvijā pēc UNESCO Latvijas Nacionālā komisijas un Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra iniciatīvas visas mūzikas un mākslas skolas šajā nedēļā tika aicinātas plānotos pasākumus veltīt Mākslu izglītības nedēļai, izceļot tās mērķus un skaidrojot plašākā sabiedrībā mākslu izglītības vērtību mūža garumā.

Pasaules mantojuma aizsardzība

UNESCO Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību 40. gadadienas atzīmēšana

Pasaules mantojuma kontekstā 2012. gads ir bijis īpaši nozīmīgs, jo 16. novembrī apritēja 40 gadi kopš UNESCO Ģenerālā konference Parīzē pieņēma Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (Konvencija). Pasaulē šī jubileja tika plaši atzīmēta visa 2012. gada garumā, veidojot īpašas pasākumu programmas, izdodot publikācijas, kā arī citādi veicinot pasaules mantojuma vērtības. Ņemot vērā 21. gadsimta izaicinājumu Konvencijas īstenošanā, kas ir līdzsvara saglabāšana starp mantojuma aizsardzību un vietējo kopienu vēlmēm, tika izveidots atbilstošs jubilejas vadmotīvs – „Pasaules mantojums un ilgtspējīga attīstība: vietējo kopienu loma”.

Arī Latvijā tika rīkoti dažādi pasākumi Konvencijas 40. gadadienas atzīmēšanai - akcijas, konkursi, starptautiski projekti u.c. Ikgadējās UNESCO nedēļas laikā notika mantojuma vietām veltīts fotoreportāžu konkurss. Tika aktīvi apmeklētas mantojuma vietu pašvaldības, kur UNESCO LNK pārstāvji lasīja lekcijas par mantojuma izglītību un mantojuma nozīmi vietējo pašvaldību attīstības stratēģijās.

Akcija „Pasaule t@vā bibliotēkā – UNESCO Pasaules mantojuma izzināšana”

UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Bibliotekāru biedrību un Latviešu Valodas aģentūru rīkoja akciju „Pasaule t@vā bibliotēkā – UNESCO Pasaules mantojuma izzināšana”. Tās mērķis bija veicināt izpratni par pasaules mantojumu un sekmēt unikālu vietējo kultūras un dabas vērtību izzināšanu. Akcijas būtība lieliski sasaucas ar Konvencijas gadadienas uzstādījumu, kas paredz vietējai kopienai raksturīgo mantojuma vērtību apzināšanu un aktīvu tās iesaisti mantojuma izglītībā. Šī akcija notika pasaules kampaņas „@ your library” ietvaros, kas aizsākta jau 2010. gadā, ar mērķi izcelt bibliotēku nozīmi sabiedrības attīstībā kā neatņemamam mūsdienu informācijas resursam, kas spēj sniegt plašas iespējas zināšanu apguvei, kultūru daudzveidības izzināšanai un kopienas saliedēšanai.

Akcijā pavisam piedalījās 92 bibliotēkas no visas Latvijas, kas akcijas laikā salīdzināja kādu no UNESCO Pasaules mantojuma vietām ar vietējām dabas un kultūras vērtībām, meklējot kopīgo un atšķirīgo tajās, kā arī rīkojot dažādās aktivitātēs (ekskursijas, spēles, konkursus, lekcijas u.c.), ar kuru palīdzību tika veicināta sava novada izpēte un kopienas iesaiste vietējās bibliotēkas vides veidošanā.

Akcijas gaitā veiktie salīdzinājumi, kā arī informācija par tās laikā organizētajiem pasākumiem tika apkopota uz speciālām planšetēm. Dažādos radošos veidos dalībnieki bija ilustrējuši savus atklājumus, tika izpētītas un salīdzinātas tādas pasaules un vietējās mantojuma vērtības kā: Ventas rumba un Viktorijas ūdenskritums, Pūrciema Balta kāpa un Kuršu kāpa, Ēdoles pils un parks un Berlīnes-Potsdamas pils un parki, Lielupes palieņu pļavas un Belovežas nacionālais parks, Gulbenes – Alūksnes šaursliežu dzelzceļš un Indijas kalnu dzelzceļš, Zvārtes iezis un Uluru klints, Preiļu kapela un Romas Panteons, Daugavas loki un Vahavas kultūrainava u.c. No 20 interesantākajām planšetēm tika izveidota ceļojošā izstāde, kas tika atklāta 2012. gada 6. septembrī Latvijas Republikas Saeimas Lielajā vestibīlā. Izstāde Saeimas ēkā bija vērojama pateicoties Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājas un UNESCO LNK Asamblejas locekles Inas Druvietes iniciatīvai, vēlāk izstāde uzsāka savu ceļu pa Latvijas bibliotēkām.

Video konkurss „Jauniešu līdzdalība Pasaules mantojuma vietu saglabāšanā un aizsardzībā”

UNESCO LNK aicināja jauniešus vecumā līdz 20 gadiem piedalīties un iesniegt savus darbus starptautiskajam radošo video darbu konkursam “Jauniešu līdzdalība Pasaules mantojuma vietu saglabāšanā un aizsardzībā”. Konkurss tika organizēts par godu Konvencijas 40. gadadienai konferences „Dzīvojot ar Pasaules mantojumu” ietvaros, kas notika no 2012. gada 14. – 16. maijam Norvēģijā, Rorosā. Jaunieši no visas pasaules tika aicināti veidot savus video sižetus par kultūrvēsturiski nozīmīgām vietām un to saglabāšanu. No Latvijas tika iesniegti 10 darbi, kurus veidojuši jaunieši no Vaivaru pamatskolas, Rīgas Ostvalda vidusskolas, Kuldīgas tehnoloģiju un tūrisma profesionālās vidusskolas, Ilūkstes sadraudzības vidusskolas, Rīgas 85. vidusskolas, Aizkraukles novada ģimnāzijas, Ventspils 3.vidusskolas, Kalnciema vidusskolas un darbi, kas tapuši sadarbībā ar Trāpenes un Daugavpils 11. vidusskolas bibliotēkām.

Jauniešu projekts „Pasaules mantojuma brīvprātīgie”

UNESCO LNK informatīvi atbalstījusi arī Latvijas jauniešus, kuri piedalījās UNESCO Pasaules mantojuma centra un Starptautiskā brīvprātīgo dienesta organizētajā projektā „Pasaules mantojuma brīvprātīgie”. Glebs Ļiņevs un Tatjana Boicova 2012. gada vasarā kā brīvprātīgie devās strādāt uz tādām Pasaules mantojuma vietām kā Saņcinšaņa kalna nacionālo parku un Cjuifu pilsētu, kas atrodas Ķīnā. Atzīmējot Konvencijas 40. gadadienu, projektā iesaistītie jaunieši vairāk kā mēnesi pavadīja Pasaules mantojuma vietās, kur, aktīvi darbojoties, deva ieguldījumu mantojuma vietu sakopšanā un mantojuma izglītības veicināšanā vietējās skolās. UNESCO LNK nodrošināja atgriezenisko saiti ar jauniešiem, publicējot Tatjanas Boicovas ziņojumu par brīvprātīgā darba pieredzi UNESCO LNK mājas lapā: <http://www.unesco.lv/lv/kultura/iepazit-pasaules-mantojumu-brivpratigo-jauniesu-pieredze/>.

Pasaules mantojuma vērtības Latvijā

2012. gadā īpaša uzmanība tika pievērsta Pasaules mantojuma vietu izcelšanai un ar to saistītiem pasākumiem pašvaldībās, kurās atrodas vietas, kas iekļautas UNESCO Pasaules mantojuma starptautiskajā vai nacionālajā sarakstā. Tika apmeklēti arī Siguldas pašvaldības pārstāvji, kas bija izteikuši vēlmi konsultēties ar UNESCO LNK par iekļaušanu Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā.

UNESCO LNK 2012. gadā pieprasīja jaunizveidotās, personalizētās Pasaules mantojuma emblēmas Rīgas vēsturiskajam centram un Strūves ģeodēziskajam lokam latviešu, angļu un franču valodā. Emblēmas palīdzēs šo mantojuma vērtību redzamības veicināšanā, izmantojot tās speciālās publikācijas un pasākumos, kas saistīti ar šo mantojuma vietu vērtību izcelšanu.

Latvijas dalība Starptautiskajā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centrā

2012. gada 31. martā Latvija tika uzņemta Starptautiskajā kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas pētniecības centra (ICCROM) dalībvalstu saimē. ICCROM šobrīd ir pasaulē lielākā profesionālā organizācija kultūras mantojuma saglabāšanas, restaurācijas, konservācijas un remonta jautājumos, kuras sastāvā ir 133 dalībvalstis. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija koordinē Latvijas dalību ICCROM, nodrošinot informācijas apriti par pieejamajām programmām, apmācībām un starptautiskās pētniecības iespējām Latvijas kultūras mantojuma jomas speciālistiem.

2012. gada 24. aprīlī UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa vadīja lekciju Latvijas restauratoru biedrībā, iepazīstinot ar UNESCO darbības principiem un virzieniem, akcentējot Latvijas pievienošanos ICCROM un dalības iespējas, kādas paveras Latvijas kultūras mantojuma ekspertiem.

Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome

2012. gadā UNESCO LNK turpināja regulāri sekot līdzi Rīgas vēsturiskā centra aizsardzībai un attīstībai, aktīvi piedaloties Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē. UNESCO LNK Padomē pārstāv ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

15. gadadienas atzīmēšana kopš Rīgas vēsturiskā centra iekļaušanas UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā

2012. gada 6. decembrī apritēja 15. gadadiena kopš UNESCO Pasaules mantojuma komiteja nolēma iekļaut Rīgas vēsturisko centru (RVC) Pasaules mantojuma sarakstā. Par godu šai gadadienai UNESCO LNK rīkoja aktivitātes nozīmīgā notikuma izcelšanai. 6. decembrī notika svinīgā fotografēšanās pie RVC Pasaules mantojuma zīmes Doma laukumā UNESCO LNK pārstāvjiem, UNESCO LNK Asamblejas locekļiem un citām personībām, kuras devušas būtisku ieguldījumu RVC vērtību izcelšanā un saglabāšanā. Kopīgā fotografēšanās bija kā simboliska pateicības izteikšana cilvēkiem, kas aizvadīto 15 gadu laikā devuši būtisku ieguldījumu RVC saglabāšanā un aizsardzībā, domājot par mantojuma vērtību izcelšanu un turpmāku attīstību.

Vienlaikus tika rīkota arī zibakcija, kas aicināja ikvienu interesentu 6. decembrī fotografēties pie RVC Pasaules mantojuma zīmes Doma laukumā, vēlāk bildes publicējot UNESCO LNK Facebook lapā kopā ar īsu novēlējumu. Akcijas mērķis bija pievērst sabiedrības uzmanību UNESCO Pasaules mantojuma vērtībām Latvijā, veicināt to atpazīstamību un sabiedrības izpratni par mantojumu. Kopumā akcijā piedalījās ap 60 cilvēku.

Strūves ģeodēziskais loks

2012. gadā Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA), sadarbojoties ar UNESCO LNK, sagatavoja maketu informācijas stendam, ko nākotnē paredzēts uzstādīt pie viena no Latvijas teritorijā esošajiem Strūves ģeodēziska loka punktiem Daborkalnā. Lai gan punkts nav iekļauts Pasaules mantojuma sarakstā, tas veido ģeodēziskā loka kopējo vērtību, un punkta redzamības veicināšana dod ieguldījumu Pasaules mantojuma popularizēšanā. Kopīgi ar LĢIA atjaunota informācija par Strūves ģeodēzisko loku UNESCO LNK mājas lapā, kā arī izstrādāts makets bukletam par Strūves ģeodēzisko loku. Savukārt ar Jēkabpils vēstures muzeju kopīgi sagatavots materiāls jaunās ekspozīcijas izveidei, kas būs veltīta Strūves ģeodēziskajam lokam.

UNESCO LNK vizīte Jēkabpils pašvaldībā

2012. gadā Jēkabpilī tika izdota Strūves ģeodēziskajam lokam veltīta suvenīrmonēta. Par godu šim nozīmīgajam notikumam UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa devās uz Jēkabpils domi, lai saņemtu jaunizveidoto suvenīrmonētu un tiktos ar domes priekšsēdētāju Leonīdu Salceviču, Jēkabpils vēstures muzeja direktori Inesi Berķi, sabiedrisko attiecību nodaļu un tūrisma informācijas centra pārstāvjiem, arhitektūras un pilsētvides plānošanas nodaļas, kā arī ar Jēkabpils kultūras pārvaldes pārstāvjiem. Vizītē tiek runāts par jautājumiem, kas saistīti ar Jēkabpils iespējām un pienākumiem, nodrošinot īpašās UNESCO Pasaules mantojuma vietas pārvaldību, interpretāciju, saglabāšanu un popularizēšanu. Īpaša uzmanība sarunās tika pievērsta jautājumiem par to, lai tiktu veicināta Strūves meridiāna loka vispārēja iekļaušana un integrēšana Jēkabpils attīstības programmās un plānos, dažādos materiālos par pilsētu, veidojot izstādi par Strūves ģeodēzisko loku, gatavojot programmu pasākumiem „Rīga-2014” ietvaros.

Jēkabpils vēstures muzejā notika lekcija par UNESCO Pasaules mantojuma vērtībām, īpaši akcentējot Strūves ģeodēziska loka unikālo vērtību. Lekcijā piedalījās jaunieši un topošie pilsētas gidi. Kopīgi tika diskutēts par iespējām, kā vislabāk izcelt un popularizēt komplicētās vērtības, ko simbolizē Strūves ģeodēziskais loks. Vēlāk tika apmeklēts Strūves parks un novērtēts vizuālais un informatīvais risinājums loka punktu popularizēšanai.

Grobiņas arheoloģiskais ansamblis

2012. gads bijis nozīmīgs tādas Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā iekļautas vietas kā Grobiņas arheoloģiskā ansambļa attīstībā. Aizvadītajā gadā notika intensīvs darbs pie starptautiskās nominācijas sagatavošanas. Pirmo reizi kopā sanāca Grobiņas arheoloģiskā mantojuma saglabāšanai un attīstībai izveidotā Sadarbības padome (Padome), kas 2012. gada 17. oktobrī noturēja savu pirmo sēdi. Padomes sastāvā ir Grobiņas novada, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, Liepājas pilsētas pašvaldības pārstāvji, kā arī pa pārstāvim no Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja un UNESCO LNK, ko Padomē pārstāv kultūras sektora vadītāja Ieva Švarca. Padome savā pirmajā sēdē apstiprināja tās sastāvu un izstrādāja Padomes nolikumu. Tika apspriestas jaunākās aktualitātes un problēmas starptautiskās nominācijas virzībā, kā arī diskutēts par Grobiņas arheoloģiskā ansambļa mantojuma vietas menedžmenta plāna izstrādi, sadalot iesaistīto institūciju pienākumus un atbildību plāna kopējā izveidē. Vēlāk notika aktuālo mantojuma vietas ieceru izvērtēšana un apskate dabā. Paredzēts atjaunot Grobiņas tirgus laukumu, ierīkojot to pretī Grobiņas pilskalnam. Tirgus laukuma konstrukciju risinājumā plānots iestrādāt vikingu mantojuma motīvus, tādējādi veicinot labu mantojuma interpretācijas praksi un mantojuma redzamību pilsētā.

Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā

Kuldīgā no 2012. gada 4. līdz 5. oktobrim notika starptautiska zinātniskā konference „Pilsētas vēsturiskās struktūras renovācija”, ko organizēja Kuldīgas novada pašvaldība sadarbībā ar UNESCO LNK, Baltijas Arhitektūras centru un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.

Kuldīgas novada pašvaldība par savu ilgtermiņa mērķi ir uzstādījusi iekļūšanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā, tāpēc regulāri rīko starptautiskus mantojuma jomai veltītus pasākumus, veicinot Kuldīgas nozīmi kā reģiona centram mantojuma saglabāšanas, interpretācijas un attīstības jautājumos. Konferencē piedalījās eksperti no Zviedrijas, Norvēģijas un Baltkrievijas, kā arī vietējie eksperti, daloties pieredzē par izaicinājumiem un ieguvumiem modernās arhitektūras un vēsturiskā pilsētvides mantojuma harmonizēšanā.

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana

Diskusija „Nemateriālā kultūras mantojuma pienesums nacionālajai attīstībai un izaugsmei – kultūra attīstības izrāvienam”, 2012. gada 5. jūlijs

2012. gada 5. jūlijā Eiropas Savienības mājā notika UNESCO LNK rīkotā diskusija „Nemateriālā kultūras mantojuma pienesums nacionālajai attīstībai un izaugsmei – kultūra attīstības izrāvienam”, kurā piedalījās UNESCO Nemateriālā pasaules mantojuma nodaļas vadītāja Sesila Duvelle, Pārresoru koordinācijas centra vadītājs Mārtiņš Krieviņš, Lietuvas kultūras viceministrs Ģedimins Rutkauskas, Igaunijas Kultūras ministrijas ģenerālsēkretāra vietnieks kultūras mantojuma jautājumos Antons Parns, stāstniecības eksperts Kolins Makalisters, Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas institūta pētniece, Latvijas Folkloras biedrības biedre Aīda Rancāne, Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes docente Aivita Putniņa, Latgales plānošanas reģiona projekta vadītāja Kristīne Ivanova, Turaidas muzeja rezervāta direktore Anna Jurkāne un Bērnu un jauniešu folkloras programmas „Pulkā eimu, pulkā teku” vadītāja Māra Mellēna. Diskusiju vadīja UNESCO LNK ģenerālsēkretāre Dagnija Balčiņa.

Diskusijas laikā eksperti sprieda par kultūras un ekonomikas mijiedarbību attīstības procesos un kultūras atspoguļojumu un nozīmi arī Latvijas Nacionālajā attīstības plānā. Tika uzsvērtā nepieciešamība pēc indikatoru izstrādes, kas palīdzētu vērtēt un argumentēt kultūras pozitīvo pienesumu dažādiem attīstības jautājumiem, kā arī integrēt un skaidrot kultūras nozīmi ekonomiskajā izaugsmei. Diskusijas noslēgumā tika izteikts priekšlikums par plašākas diskusijas nepieciešamību, kur būtu iesaistīti ne tikai kultūras nozares eksperti, bet arī ar plaši pārstāvēts ekonomikas nozares ekspertu loks, kas varētu veicināt situācijas risināšanu un jautājumu turpmāku attīstību.

Darba grupas sanāksme par 2013. gadā plānoto Baltijas valstu konferenci, 2012. gada 7. novembris

Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrā 2012. gada 7. novembrī norisinājās Baltijas valstu pārstāvju sanāksme par 2013. gadā plānoto Baltijas valstu konferenci, kas veltīta 10. gadadienai kopš nominācijas „Dziesmu un deju svētku tradīcija un simbolisms Igaunijā, Latvijā un Lietuvā”, iekļaušanas UNESCO Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā.

Sanāksmes dalībnieki diskutēja par 2013. gadā Igaunijā plānotās konferences „The Touch of the Song and Dance Festivals in Time” koncepta priekšlikumu un izteica idejas un priekšlikumus par plānotās konferences norisi, kā arī turpmāko sadarbību un katras valsts saturisko iesaisti tās rīkošanā. Sanāksmes dalībnieki piedalījās XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku vizuālās identitātes izvērtēšanā.

Zīmējumu konkurss „Darini kalendāru”

UNESCO LNK izsludināja konkursu "Darini kalendāru", kas tika veltīts nemateriālajam kultūras mantojumam un Dziesmu un deju svētku tradīcijai. Ikviens Latvijas skolēns no 1.-9. klasei tika aicināts darināt zīmējumus, izmantojot skolā vai zinātkāres centrā „Zili brīnumi” pieejamās interaktīvās tāfeles, par tādām tēmām kā Dziesmu un deju svētki, gadskārtu paražas un latvju rakstu zīmes un simboli.

Konkursa norisei sadarbībā ar uzņēmumu “Lielvārds IT” tika izveidota interneta vietne www.darini.lv, kurā ikviens konkursa dalībnieks varēja augšupielādēt savu zīmējumu un iepazīties ar konkursa papildmateriāliem. Iesniegto darbu vērtēšanai tika izveidota žūrija, kuras sastāvā bija UNESCO LNK ģenerālsēkretāra p.i. Baiba Moļņika, izdevniecības „Lielvārds” valdes priekšsēdētājs Aivars Gribusts, Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra direktores vietniece Signe Pujāte, Tradicionālās kultūras biedrības „Aprīka” valdes priekšsēdētāja Māra Mellēna un gleznotāja Kristīne – Luīze Avotiņa.

Kopumā konkursam tika iesniegti 139 darbi, no kuriem nākamajai izvērtēšanas kārtai tika izvirzīti 46. Pēdējā atlases kārtā žūrija izvirzīja 12 veiksmīgākos darbus, kas tika iekļauti 2013. gada kalendārā. Viens darbs, kas paredzēts kalendāra vāka noformējumam, tika noteikts publiskā balsojumā interneta vietnē www.darini.lv. UNESCO LNK konkursu rīkoja sadarbībā ar izdevniecību "Lielvārds" un uzņēmumu "Lielvārds IT", kā arī Kultūrizglītības un nemateriālā kultūras mantojuma centru, tradicionālās kultūras biedrību "Aprīka" un zinātkāres centru "Zili brīnumi".

Dziesmu un deju svētku padome

2005. gadā tika pieņemts Dziesmu un deju svētku likums un pēc 2011. gada 11. jūlijā veiktajiem likuma grozījumiem, tika izveidota Dziesmu un deju svētku padome. Tā ir konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir sekmēt Dziesmu un deju svētku procesa ilgtspēju un tradīcijas tālāknodošanu. Padomē darbojas valsts, pašvaldību, kultūras organizāciju, nevalstisko organizāciju pārstāvji un kultūras nozaru eksperti. Tās sastāvu apstiprina uz pieciem gadiem, un padomes uzdevumi ir noteikti Dziesmu un deju svētku likumā. 2012. gada 14. maija sanāksmē par Dziesmu un deju svētku padomes priekšsēdētāju tika ievēlēta UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa.

UNESCO Komunikāciju un informācijas programmu īstenošana

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadiena

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana Latvijā ir viena no UNESCO LNK darba prioritātēm ar mērķi apzināt Latvijas nozīmīgāko dokumentāro mantojumu un veicināt tā aizsardzību, pieejamību un atpazīstamību Latvijā un starptautiski. 2012. gads aizritēja UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienas zīmē, kuras aktivitātes gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā tika vērstas uz to, lai veicinātu sabiedrības informētību par dokumentāro mantojumu, tā izzināšanu, pieejamību un saglabāšanu, īpaši izceļot jautājumu par digitalizāciju. Programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienas ietvaros UNESCO LNK aktīvi rosināja tās partnerinstitūcijas iesaistīties dokumentārā mantojuma vērtību izcelšanā, īpaši aktualizējot nepieciešamību veicināt tā aktualizēšanu un izzināšanu Latvijas skolās.

UNESCO LNK un programmas „Pasaules atmiņa” pārstāvju tikšanās, 2012. gada 22. marts

Atzīmējot UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienu, 2012. gada 22. martā, Latvenergo koncerna Enerģētikas muzejā notika programmas „Pasaules atmiņa” institūciju un UNESCO LNK pārstāvju tikšanās, kuras mērķis bija kopīgi izvērtēt 2011. gadā īstenotos pasākumus, dalīties pieredzē par veiksmīgiem projektiem, sniegt informāciju par starptautiskā pētījuma rezultātiem par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” nacionālo reģistru darbību pasaulē, kā arī plānot programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienas atzīmēšanu Latvijā.

Tikšanās laikā iesaistītie pārstāvji izteica dažādas idejas par iniciatīvām, kas veicinātu dokumentārā mantojuma izzināšanu un interesi par tā saglabāšanu īpaši skolās un iedzīvotāju dokumentārā mantojuma tematiku arī mācību programmās. 20. gadadienas atzīmēšanai tika izteikta ideja par aktivitāšu plānu, kurā viens no notikumiem būtu UNESCO LNK atpazīstamības zīmju pasniegšana visām institūcijām, kas glabā programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā vai nacionālajā reģistrā iekļautās nominācijas Latvijā. UNESCO LNK aicināja muzejus veidot publicitāti dažādos reģionālos un nacionālos plašsaziņas līdzekļos, kā arī aktīvi izmantot „Pasaules atmiņas” 20. gadadienas logo, noformējot dažādus ar dokumentārā mantojuma saistītus reprezentatīvus materiālus.

UNESCO LNK atpazīstamības zīmes programmā iesaistītajiem muzejiem

Programmas 20. gadadienas ietvaros, UNESCO LNK 2012. gadā svinīgi pasniedza vai atklāja programmas „Pasaules atmiņa” atpazīstamības zīmes, kas turpmāk ne vien apliecinās un izcels ikvienu muzeju kā nozīmīgu UNESCO LNK sadarbības partneri, bet arī informēs sabiedrību par to, ka muzejā tiek glabātas Latvijai nozīmīgas dokumentārā mantojuma vērtības, kas iekļautas programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā vai Latvijas nacionālajā reģistrā. Latvijā 2012. gadā kopumā tika atklātas vai pasniegtas 12 UNESCO LNK atpazīstamības zīmes.

- Pirmā UNESCO LNK atpazīstamības zīme 14. jūnijā tika atklāta Tukuma muzejā, kas glabā programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss. Atklāšanas pasākumā piedalījās UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa, Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola, Tukuma novada domes priekšsēdētājs Jānis Šulcs, pārstāvji no citiem Latvijas muzejiem, kā arī citi interesenti un muzeja apmeklētāji. Pēc svinīgās atklāšanas norisinājās seminārs "Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss: iespējas Latvijai nozīmīga dokumentārā mantojuma saglabāšanā un popularizācijā".
- 25. jūlijā Latvijas Kara muzejā norisinājās UNESCO LNK atpazīstamības zīmes atklāšana programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Latvijas Centrālās Padomes Memorands Rīga, 1944. gada 17. marts”. Pasākumā klātesošie tika informēti Latvijas Centrālās padomes (LCP) Memorandu un tā nozīmi Latvijas vēstures veidošanā. Pasākumu apmeklēja arī LCP Memoranda parakstītāju radinieki un citi interesenti.

Atpazīstamības zīmi atklāja UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa kopā ar Latvijas Republikas aizsardzības ministru Arti Pabriku.

- Daugavas muzejā, kur tiek glabāta daļa no programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās nominācijas „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”, 26. jūlijā tika pasniegta UNESCO LNK atpazīstamības zīme. Vizītes laikā Daugavas muzeja direktore Daina Lasmane, muzeja speciāliste Anita Krūmiņa un muzeja krājuma galvenā glabātāja Daina Rutka UNESCO LNK ģenerālsekretāri un darbiniekus iepazīstināja ar ekspozīciju un muzeja apkārtni, kā arī informēja par aktivitātēm, kas saistītas ar programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju.
- 21. augustā Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejā svinīgi tika atklāta UNESCO atpazīstamības zīme programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. Atklāšanas pasākumā piedalījās UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa, UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes vadītājs un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, Madonas novada domes priekšsēdētāja vietniece Daiga Elga Ābola, Madonas Novadpētniecības un mākslas muzeja direktore Līvija Zepa un Madonas politiski represēto apvienības vadītāja Elza Serdāne, kas ir viena no Sibīrijā rakstīto vēstulu uz bērza tāss autorēm.
- 22. augustā Latvenergo koncerna Enerģētikas muzejā Ķegumā tika atklāta UNESCO LNK atpazīstamības zīme programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Eduarda Krauca fotonegativu uz stikla pamatnes kolekcija – Ķeguma spēkstacijas celtniecības gaita 1936.-1940.” Atpazīstamības zīmi UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa atklāja kopā ar Latvenergo koncerna valdes priekšsēdētāju Āri Žiguru. Atklāšanas pasākumā piedalījās arī UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes priekšsēdētājs un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, Latvenergo koncerna Enerģētikas muzeja vadītāja Ina Lastovecka, kā arī citi atmiņu institūciju pārstāvji un interesenti.
- 29. augustā Latvijas Okupācijas muzejā svinīgi tika pasniegta UNESCO LNK atpazīstamības zīme programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. UNESCO LNK Zinātnes sektora vadītāja Sarmīte Pulste atpazīstamības zīmi pasniedza Latvijas Okupācijas muzeja vadītājam Gundegam Michelei un Latvijas Okupācijas muzeja galvenajai krājuma glabātājai Taigai Koknevičiai.
- 12. septembrī Raiņa un Aspazijas vasarnīcā Majoros Dzejas dienu ietvaros tika atklāta UNESCO atpazīstamības zīme programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Raiņa un Aspazijas savstarpējā sarakste (1894.-1929.)”, ko glabā Memoriālo muzeju apvienība un Rakstniecības un mūzikas muzejs. Atklāšanas pasākuma laikā UNESCO LNK Zināšanu programmu padomes priekšsēdētājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks šādu atpazīstamības zīmi pasniedza arī Rakstniecības un mūzikas muzeja direktorei Ilzei Knokai.
- 21. septembrī Talsu novada muzejā tika atklāta UNESCO atpazīstamības zīme programmā „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. Atklāšanā uzrunu teica UNESCO LNK Zināšanu programmas padomes priekšsēdētājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks, Talsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Andris Dedzis un Talsu novada muzeja direktore Mirdza Jonele.
- UNESCO nedēļas ietvaros 17. oktobrī Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam tika pasniegta UNESCO atpazīstamības zīmes programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. Atpazīstamības zīmi Latvijas Nacionālajam vēstures muzeja direktoram Arnim Radiņam pasniedza UNESCO LNK Zināšanu programmu padomes priekšsēdētājs un Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks.

- 19. oktobrī UNESCO nedēļas ietvaros UNESCO atpazīstamības zīme svinīgi tika atklāta Tautas frontes muzejā, kas glabā UNESCO programmā „Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā iekļauto nomināciju par Baltijas Ceļu. Atklāšanas pasākumā piedalījās Eiropas Parlamenta deputāte un viena no Baltijas Ceļa organizatorēm Sandra Kalniete, UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i. Baiba Moļņika, Tautas frontes muzeja direktore Meldra Usenko, kā arī Tautas frontes "Rahvarinne" aktīvists un akcijas Baltijas Ceļš organizators Igaunijā Reinss Ruutsoo un citi interesenti.
- 12. novembrī Aizkraukles Vēstures un mākslas muzejā tika atklāta atpazīstamības zīme UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”. Atklāšanas pasākumā klātesošajiem uzrunu teica Aizkraukles novada domes priekšsēdētājs Leons Līdums, Aizkraukles Vēstures un mākslas muzeja direktore Dzintra Cepure, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors, UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes vadītājs Andris Vilks un UNESCO LNK Komunikāciju un informācijas sektora vadītāja Evija Maļkeviča. Pasākuma ietvaros gandrīz 100 skolēni tika informēti par UNESCO darbību Latvijā un pasaulē, programmu „Pasaules atmiņa”, kā arī par programmas reģistros iekļautajām Latvijas nominācijām.

Izstāde „UNESCO programma „Pasaules atmiņa” Latvijā”

Atzīmējot programmas 20. gadadienu, UNESCO LNK turpināja 2011. gadā izveidotās ceļojošās izstādes „UNESCO programma „Pasaules atmiņa” Latvijā” eksponēšanas koordinēšanu Latvijas skolās, bibliotēkās un muzejos. 2012. gada sākumā izstādi ikviens interesents varēja apskatīt Aspazijas mājā Dubultos, februārī – Siguldas novada bibliotēkā, no marta līdz aprīlim – Alsungas vidusskolā, no aprīļa līdz maijam – Latvijas Tautas frontes muzejā, maijā – Jēkabpils vakara vidusskolā, jūnijā – Latvenego koncerta Enerģētikas muzejā Rīgā, jūlijā – Latvijas Kara muzejā, septembrī – Memoriālo muzeju apvienības Raiņa muzejā „Tadenava”. Izstādes eksponēšanas laikā daļa institūciju rīkoja arī aktivitātes, lai rosinātu īpaši jauniešus izzināt un iepazīt Latvijas dokumentārā mantojuma vērtības, kā arī programmu „Pasaules atmiņa” un UNESCO darbību Latvijā un pasaulē.

Izstāde „UNESCO programma „Pasaules atmiņa” Latvijā” tika veidota arī angļu valodā, tāpēc, īpaši atzīmējot programmas 20. gadadienu, tās eksponēšana tika koordinēta arī Lietuvā, veicinot starptautisko sadarbību un Latvijas dokumentārā mantojuma vērtību atpazīstamību kaimiņvalstī.

- Sadarbībā ar Lietuvas Letonikas centru, no 2012. gada 5. oktobra līdz 12. novembrim izstāde tika eksponēta Kauņas Vītauta Dižā universitātē. Izstādes atklāšanā interesenti tika iepazīstināti ar UNESCO darbību, programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskā un nacionālā reģistra veidošanas principiem, kā arī Latvijas un Lietuvas dalības UNESCO vēsturi.
- 2012. gada 23. novembrī Lietuvas un Latvijas foruma atklāšanas ietvaros izstāde par Latvijas dokumentāro mantojumu tika atklāta Viļņas universitātē. Izstādes atklāšanā piedalījās arī UNESCO LNK Zināšanu sabiedrības programmu padomes priekšsēdētājs, Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks un UNESCO LNK Asamblejas locekle, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja Ina Druviene, UNESCO Lietuvas Nacionālās komisijas pārstāvji Roms Pakalnis un Jolita Steponaitiene, Viļņas Universitātes rektors Jūrs Banis, Viļņas Universitātes bibliotēkas ģenerāldirektore Irena Kriviene un citi interesenti.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienai veltītās aktivitātes iesaistītajās atmiņu institūcijās

Programmas jubilejai plānotās aktivitātes Latvijā tika īstenotas, lai veicinātu sabiedrības iesaisti dokumentārā mantojuma unikālo vērtību apzināšanā, tāpēc UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” atmiņu institūcijas tika īpaši aicinātas iesaistīties Latvijas dokumentārā mantojuma atpazīstamības veicināšanā un tā nozīmes skaidrošanā. Visā gada garumā īpaši UNESCO programmas „Pasaules

atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju glabātāji rīkoja dažādas radošās darbnīcas un nodarbības, piemēram, vēstuli uz bērza tāss rakstīšana Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejā, lekcijas un izglītojošas aktivitātes kolekcijas apskates laikā un dokumentārajam mantojumam veltīti pasākumi, piemēram, Daugavas muzejā notika izglītojošs pasākums, kurā visiem interesentiem bija iespēja noklausīties stāstījumu par UNESCO darbību pasaulē un Latvijā, tuvāk iepazīties ar muzeja krājumā esošās UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās vēstules uz bērza tāss rakstītājiem, adresātiem un viņu ģimeņu locekļu likteņiem.

Seminārs „Dokumentārā mantojuma saglabāšana” Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā, 2012. gada 26. aprīlī

Latvijas Nacionālais arhīvs un Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka sadarbībā ar UNESCO LNK 2012. gada 26. aprīlī rīkoja Latvijas atmiņas institūciju, saglabāšanas un restaurācijas nozares speciālistu semināru „Dokumentārā mantojuma saglabāšana”. Seminārā eksperti diskutēja par globalizācijas laikmeta radīto izaicinājumu digitālā mantojuma saglabāšanā, dokumentārā, materiālā un nemateriālā mantojuma tipu savstarpējās sasaistes izcelšanu, kā arī par Latviešu folkloras krātuvi kā nozīmīgu institūciju Latvijas dokumentārā mantojuma glabāšanā.

Talsu novada muzeja rīkotais eseju konkurss Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novada vidusskolēniem

Atzīmējot programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienu, Talsu novada muzejs sadarbībā ar UNESCO LNK rīkoja vidusskolēnu eseju konkursu Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novados, ar mērķi veicināt UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā un Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju atpazīstamību Latvijā. Konkursa laureātes eseja tika veltīta Sibīrijā rakstītajām vēstulēm uz bērza tāss – „Sibīrijas izsūtīto vēstures mantojuma nozīme mūsdienās”, kas tika publicēta arī laikrakstā "Talsu Vēstis".

Fotogrāfiju izstāde „Ķeguma HES – Latvijas enerģētikas lepnums”, 2012. gada 16. novembris - 16. decembris

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienas ietvaros no 2012. gada 16. novembrim līdz 16. decembrim Latvijas Nacionālā arhīva skatlogos varēja aplūkot Latvenergo koncerna Enerģētikas muzeja veidoto fotogrāfiju izstādi „Ķeguma HES – Latvijas enerģētikas lepnums”. Izstādē līdzās vēsturiskajām fotogrāfijām varēja apskatīt arī unikālus Ķeguma HES celtniecības fotogrāfiju albumus, kuros ir apkopoti ap 2 tūkstoši attēlu. Tāpat ikviens interesents līdzās programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajam dokumentārajam mantojumam varēja apskatīt arī stikla plašu negatīvu kārbas, kurās pirms restaurācijas glabājās E. Krauca stikla plašu negatīvu oriģināli. Izstādi papildināja arī 20. gadsimta 30. gados kaltie montiera kāpšļi, Kuzņecova porcelāna rūpnīcā ražots izolators, elektroenerģijas skaitītāji, elektroinstalācijas materiāli un citi enerģētikas artefakti.

Tukuma muzeja ceļojošā izstāde „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”

2012. gadā Tukuma muzejs turpināja ceļojošās izstādes „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” koordinēšanu Latvijā un ārvalstīs. Latvijā 2012. gadā, arī programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienas ietvaros, izstāde tika eksponēta Daugavas muzejā, Latvijas Nacionālā Vēstures muzeja filiālē „Dauderi”, Tukuma 2. vidusskolā, Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā, Irlavas pagasta bibliotēkā, Salas vidusskolā, Smārdes pagasta bibliotēkā, kā arī, sadarbojoties ar Latvenergo koncerna Enerģētikas muzeju, izstāde tika eksponēta uzņēmuma AS „Latvijas elektriskie tīkli” filiālēs. Sadarbībā ar Latvijas Republikas Ārlietu ministriju, izstāde „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” Īrijā tika eksponēta tādās vietās kā Hanta muzejā Limerikā, Vizuālajā mākslas centrā Korkā, Eiropas Savienības mājā Dublinā.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošana Latvijā

2012. gadā atmiņu institūcijas, kas glabā kādu no programmā „Pasaules atmiņa” starptautiskajā vai Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju, īpaši programmas 20. gadadienas ietvaros, rīkoja daudzveidīgas aktivitātes, lai veicinātu nacionālā dokumentārā mantojuma saglabāšanu, izpēti, interpretāciju, darītu to sabiedrībai un īpaši jauniešiem pieejamu, atpazītu un novērtētu.

Tā kā UNESCO LNK 2009. gadā izveidoja programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālo reģistru, kura darbība paredz jaunu nomināciju pieteikumu iesniegšanas konkursu ik pēc 4 gadiem, 2012. gads aizritēja arī aktīvā sabiedrības un īpaši atmiņu institūciju informēšanā par reģistra darbību un programmas pamatmērķiem.

Latvijas dokumentārais mantojums Pasaules digitālajā bibliotēkā

Lai veicinātu Latvijas dokumentārā mantojuma iepazīšanu Latvijā un starptautiski, 2011. gadā sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku Pasaules digitālajā bibliotēkā (World Digital Library, www.wdl.org) tika iesniegti UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju materiāli.

Pasaules digitālā bibliotēka ir starptautiska elektroniskā bibliotēka, kas izveidota, lai nodrošinātu kvalitatīvu informācijas resursu pedagogiem, skolēniem, zinātniekiem un citiem interesentiem. Tajā ir iespēja iepazīties ar visai pasaulei nozīmīgām kultūras vēstures liecībām: manuskriptiem, kartēm, retām grāmatām, mūzikas partitūrām, ierakstiem, filmām, fotogrāfijām, zīmējumiem u.c. dokumentāriem avotiem.

2012. gadā Pasaules digitālajā bibliotēkā ir publicēti UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļauto nomināciju „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss” un „Latvijas Centrālās Padomes Memorands. Rīga, 1944. gada 17. marts.” oriģinālu digitalizētās ekspozīcijas. Gada nogalē Pasaules digitālajā bibliotēkā tika publicēti arī nominācijas „Eduarda Krauca fotonegativu uz stikla pamatnes kolekcija – Ķeguma spēkstacijas celtniecības gaita 1936.-1940.” oriģinālu materiāli. Dokumentārā mantojuma publicēšana Pasaules digitālajā bibliotēkā ir nozīmīgs starptautiskās pieejamības un atpazīstamības veidotājs, kas veicina arī Latvijas nacionālā dokumentārā mantojuma vērtību izziņu visā pasaulē.

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” institūciju līdzdalība starptautiskajā akcijā „Muzeju nakts”, 2012. gada 19. maijs

2012. gada 19. maijā Latvijā norisināsies ikgadējā starptautiskā akcija „Muzeju nakts” – starptautiska akcija, kuras iniciatore ir Francijas Kultūras un komunikāciju ministrija. Latvijā to organizē Kultūras ministrija sadarbībā ar Starptautiskās Muzeju padomes (ICOM) Latvijas Nacionālo komiteju. Akcijā aktīvi piedalījās arī UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju glabātāji, radoši aktualizējot un sabiedrībai tuvinot dokumentārā mantojuma vērtības. Par tradīciju kļuvušā pasākuma devīze 2012. gadā bija „Zilā krāsa – jūra”. Akcijas vadmotīva ietvaros atmiņas muzeji interesentiem piedāvās iespēju iepazīt arī Latvijas dokumentārā mantojuma vērtības – UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautās nominācijas:

- Talsu novada muzejā „Muzeju nakts” ietvaros apmeklētājiem bija iespēja noklausīties astoņu muzeju speciālistu pētniecisko darbu lasījumus, tajā skaitā Talsu novada muzeja galvenā krājuma glabātājas Daijas Lēmanes stāstījumu par UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālā reģistra nomināciju „Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss”.
- Raiņa un Aspazijas muzejā Rīgā ikvienam muzeja apmeklētājam bija iespēja noklausīties stāstījumu par Raini, Aspaziju un viņu savstarpējo saraksti, kā arī tās nozīmi un lomu Latvijas vēstures veidošanā.
- Tukuma pilsētas vēstures muzejā „Muzeju nakts” varēja apskatīt ekspresizstādi „Slocene – Tukuma likteņupe” un iepazīties arī ar pilsētas vēstures izstādi, pastāvīgo muzeja kolekciju

un virtuālo ekspozīciju „Vēstules nākamībai”, kas stāsta par nomināciju „Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tāss” un vēstuļu uz bērza tāss rakstītāju likteņiem.

- AS „Latvenergo” Enerģētikas muzejā Ķegumā līdz pusnaktij apmeklētājiem piedāvāja iepazīt nominācijas „Eduarda Krauca fotonegatīvu uz stikla pamatnes kolekcija – Ķeguma spēkstacijas celtniecības gaita 1936.-1940.” ekspozīciju ar izstādi „Ķeguma spēkstacijas būvniecība caur Eduarda Krauca fotoobjektīvu”, demonstrējot fragmentus no kinooperatora E. Krauca veidotajiem kinožurnāliem „Latvijas skaņu hronikas” no Latvijas Valsts Kinofotofonodokumentu arhīva.

UNESCO LNK veiktā starptautiskā pētījuma prezentācija par programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu nacionālā līmenī pasaulē, 2012. gada 8. – 10. maijs, Varšava, Polija

2011. gadā UNESCO LNK veica starptautisku pētījumu par programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu nacionālā līmenī pasaulē ar mērķi izpētīt situāciju, praksi un galvenās norises pasaulē attiecībā uz UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” īstenošanu nacionālā līmenī dalībvalstīs.

No 2012. gada 8. līdz 10. maijam Varšavā, Polijā noritēja UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienai veltīta sanāksme, kur šis pētījums tika prezentēts starptautisko ekspertu panelim. UNESCO LNK guva augstu starptautisku novērtējumu par ieguldījumu informācijas apkopošanā, lai rastu labāko risinājumu programmas „Pasaules atmiņa” attīstībai nacionālā līmenī, izceļot nacionālo dokumentāro mantojumu, mudinot tā saglabāšanu, pieejamību un popularizēšanu.

Nepieciešamība pēc šāda pētījuma tika definēta jau 2009. gadā, kad Latvijā tika izveidots UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālais reģistrs, kas ieguva lielu nacionāla mēroga interesi un atsaucību, kā arī nokļuva starptautiskas uzmanības centrā. Latvija ir demonstrējusi profesionālismu dokumentārā mantojuma saglabāšanas un aktualizēšanas jomas attīstīšanā, sniedzot vērtīgu pienesumu arī attīstības sadarbības veicināšanā ar citām valstīm.

UNESCO LNK 2012. gadā ir nodrošinājis šī pētījuma tulkojumu, tāpēc šobrīd tas ikvienam interesentam ir pieejams arī latviešu valodā.

Gatavošanās Programmas „Pasaules atmiņa” nacionālā reģistra papildināšanai 2013. gadā

2013. gadā UNESCO LNK izsludinās jauno nomināciju pieteikšanās ciklu UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas nacionālajam reģistram, tāpēc jau 2012. gadā īpaši atmiņu institūcijas (muzeji, arhīvi, bibliotēkas u.c.) pārstāvji tika aicināti piedalīties kādā no reģionālajiem semināriem, kas tika rīkoti īpaši atzīmējot programmas 20. gadadienu.

Semināru mērķis bija informēt atmiņu institūciju pārstāvjus par UNESCO programmu „Pasaules atmiņa” un Latvijas nacionālo reģistru, tā pienesumu lokālā, nacionālā un starptautiskā mērogā, runāt par konkrētiem dokumentārā mantojuma saglabāšanas izaicinājumiem, kā arī mudināt apzināt atmiņu institūcijās esošus dokumentu oriģinālus, kas varētu būt nozīmīgi lokālā, nacionālā un starptautiskā kontekstā. Semināru laikā dalībniekiem tika sniegta informācija par tehniskiem jautājumiem apzināto dokumentu un nomināciju sagatavošanā, iesniegšanā, dokumentārā mantojuma saglabāšanā un izpētē. Reģionālie semināri norisinājās Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejā, Latvenergo koncerna Enerģētikas muzejā Ķegumā, Talsu novada muzejā, Latvijas Nacionālā arhīva telpās Rīgā, kā arī Rēzeknes centrālajā bibliotēkā.

UNESCO LNK veidotā, programmai „Pasaules atmiņa” veltītā interneta vietne

UNESCO LNK 2009. gadā izveidoja interneta vietni www.atmina.unesco.lv, kas tika veltīta programmai „Pasaules atmiņa” Latvijā. 2012. gadā, īpaši atzīmējot programmas „Pasaules atmiņa” 20. gadadienu, tā tika papildināta ar jaunām sadaļām un atjaunotu informāciju. Interneta vietne veidoja arī virtuālas informācijas apmaiņas platformas funkciju, lai dalītos pieredzē gan par atmiņu institūcijās īstenotajiem pasākumiem, gan aktuālo informāciju no UNESCO LNK.

Informācijas sabiedrības attīstības veicināšana Latvijā

2012. gadā UNESCO LNK aktualizēja jautājumu par Pasaules informācijas sabiedrības samita (*World Summit on the Information Society, WSIS*) mērķu īstenošanu nacionālā līmenī. Pasaules informācijas sabiedrības samits ir starptautiska platforma valstu un starptautisko organizāciju dialogam par globālu sabiedrības attīstību pastāvīgos informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pilnveides un informācijas apjoma pieauguma apstākļos. Samita pirmās nozīmīgākās tikšanās noritēja Ženēvā 2003. gadā un Tunisā 2005. gadā, kurās pārstāvi no 195 valstīm, to starp arī Latvijas, izvirzīja 10 gadu mērķus un vienojās par to īstenošanas plānu. 2015. gads ir 10. gadadiena kopš Pasaules informācijas sabiedrības samita mērķu definēšanas un termiņš, kad tiktu uzstādīti jauni mērķi un prioritātes turpmājam periodam, tāpēc jau 2013. gadā WSIS koordinatori rīkos ziņojuma gatavošanās un veidošanas sanāksmes, lai kvalitatīvi izvērtētu mērķu īstenošanu nacionālā, reģionālā un starptautiskā līmenī.

Gatavošanās sanāksme Latvijas dalībai Pasaules informācijas sabiedrības samita pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, 2012. gada 17. decembris

2012. gada 17. decembrī UNESCO LNK organizēja sanāksmi par Latvijas dalību Pasaules informācijas sabiedrības samita (*World Summit on the Information Society, WSIS*) pārskata veidošanas forumā „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, kas no 2013. gada 25. – 27. februārim norisināsies UNESCO galvenajā ēkā Parīzē, Francijā.

UNESCO LNK organizētās sanāksmes mērķis bija informēt iesaistīto ministriju un nozares institūciju pārstāvjus par Pasaules informācijas sabiedrības samita procesu pasaulē un Latvijā, informēt par WSIS +10 pārskata veidošanas forumu „Zināšanu sabiedrība mieram un ilgtspējīgai attīstībai”, kas norisināsies no 2013. gada 25. līdz 27. februārim Parīzē. Sanāksmē diskutēja par Latvijas delegācijas sastāvu un pozīcijas veidošanu, iespējamo ministru iesaisti augsta līmeņa valdību vadītāju paneldiskusijās, kā arī citu nozares pārstāvju dalību paralēlajos pasākumos un darba grupās.

Viens no nozīmīgākajiem sanāksmes uzdevumiem bija apzināt informāciju par Latvijas pozīciju Pasaules informācijas sabiedrības samita procesa īstenošanā, izvirzīt ziņojuma tēmas un Latvijas pieredzi prezentēšanai gaidāmajā sanāksmē 2013. gadā un diskutēt par iespējamajām aktivitātēm Latvijas prezidentūras laikā ES Padomē 2015. gadā WSIS kontekstā. Sanāksmē piedalījās Latvijas nozaru ministriju un institūciju pārstāvi, kas ir ieinteresēti un aktīvi īsteno Pasaules informācijas sabiedrības samita izvirzītos mērķus Latvijā, un vienojās par turpmāku rīcību Latvijas delegācijas veidošanu un ziņojuma sagatavošanas un saskaņošanas kārtību.

Latvijas iesaiste UNESCO programmas „Informācija visiem” stratēģijas 2008 – 2013 rezultātu novērtēšanā

2012. gada oktobrī UNESCO LNK sadarbībā ar Zināšanu sabiedrības programmu padomi uzsāka viedokļu un informācijas apzināšanu par UNESCO programmas „Informācija visiem” stratēģijas 2008.-2013. gadam īstenošanas rezultātiem un to novērtējumu nacionālā un starptautiskā līmenī. Latvijas viedoklis tika sniegts, aizpildot UNESCO Sekretariāta izstrādātu anketas formu, kuras rezultātu apkopojums būs turpmāk nozīmīgs atsaucē avots jaunai programmas „Informācija visiem” stratēģijas izstrādei, turpmāko prioritāšu izvirzīšanai un darbībai.

E-prasmju nedēļa, 2012. gada 26. – 30. marts

Jau otro gadu UNESCO LNK iesaistījās Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas rīkotajā E-prasmju nedēļā, kas notika no 2012. gada 26. līdz 30. martam. E-prasmju nedēļas uzmanības centrā bija e-prasmju efektīva izmantošana nodarbinātībai un personiskai izaugsmei, sekmējot IKT rīku veiksmīgu pielietošanu izglītībā un jauniešu motivēšanā izvēlēties IKT karjeru. E-prasmju nedēļas projekta mērķis bija veicināt sabiedrībā apziņu, ka arvien vairāk paaugstinās elektronisko prasmju nozīme dzīves

kvalitātes uzlabošanā mūsdienu sabiedrībā, kā arī pieaug pieprasījums pēc augsta līmeņa IKT praktiķiem.

26. martā UNESCO LNK ģenerālsekretāre Dagnija Baltiņa piedalījās E-prasmju nedēļas atklāšanas pasākumā „IKT politikas veidotāju diskusija ar sociālajiem partneriem”, un Izglītības sektora vadītāja Baiba Moļņika informēja par UNESCO nostādnēm IKT jomā seminārā - diskusija skolu auditorijai „IKT rīki izglītībā”

Kopumā Latvijā E-prasmju nedēļas pasākumos piedalījās vairāk nekā 36 tūkstoši dalībnieku, tika iesaistīti vairāk nekā 200 partneri – ministrijas, nozaru uzņēmumi, pašvaldības, skolas, bibliotēkas, 890 dažādi pasākumi norisinājās visos Latvijas novados.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas iniciatīva „Stāstu bibliotēkas”

UNESCO LNK iniciatīvas "Stāstu bibliotēkas" ietvaros 2012. gadā notika daudzveidīgas aktivitātes, kas īpaši tika vērstas uz starptautisko sadarbību un jaunu iniciatīvu īstenošanu. Lai apgūtu jaunas metodes un instrumentus starppaaudžu dialoga veicināšanā, stāstīšanas tradīciju saglabāšanā, iedzīvināšanā un tālāk nodošanā, kā arī, lai pilnveidotu ikviena valodas kompetenci un sociālās prasmes klausīšanās un stāstīšanas procesā, "Stāstu bibliotēkas" tīkla dalībbibliotēkas tika iesaistītas Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektā „Grand-treasures”.

UNESCO LNK iesaiste Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektā „Grand- treasures”

Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projekts „Grand-treasures” notika no 2011. gada 1. augusta līdz 2013. gada 31. jūlijam un tajā piedalījās pa vienai partnerorganizācijai no sešām dalībvalstīm: Grieķijas, Igaunijas, Latvijas, Polijas, Portugāles un Spānijas. UNESCO LNK šajā projektā bija definēta kā pieaugušo neformālās izglītības iestāde, norādot, ka apmācāmie ir UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla bibliotekāres.

UNESCO LNK „Stāstu bibliotēkas” tīklu izveidoja 2010. gadā, ar mērķi veicināt stāstīšanas tradīciju kā nemateriālā kultūras mantojuma nozīmīgas daļas pārmantošanu Latvijā, stiprinot bibliotēku lomu Latvijas sabiedrības vērtību apzināšanā un paaudžu saiknes un sabiedrības vienotības stiprināšanā.

Katrā no projekta partneru organizācijām ar specifisku pieeju tiek attīstīta, tālāk nodota un saglabāta mutvārdu tradīcija. Viens no projekta uzdevumiem ir apzināt instrumentus, ko izmanto citās valstīs, lai sasniegtu kopīgus mērķus, izvērtētu efektīvākā un veiksmīgākā instrumenta pielietojumu katrā no iesaistītajām partneru valstīm. UNESCO LNK dalās ar pieredzi, kā izveidot bibliotēku tīklu, kā tas darbojas mutvārdu tradīciju saglabāšanā Latvijā un kādas ir šī tīkla stiprās puses.

Partnerības projekts ilgst divus gadus un tajā darbojas vismaz trīs pieaugušo izglītības organizācijas no vismaz trīs Mūžizglītības programmas dalībvalstīm. Mācību partnerības projektos organizācijas var pārstāvēt gan formālo, gan neformālo pieaugušo izglītību.

UNESCO LNK partnerības mobilitātes projekta „Grand- treasures” ietvaros

Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projekta „Grand-treasures” ietvaros, katrai valstij ir noteikts mobilitāšu skaits, kuru laikā dalībnieki dalās pieredzē, apgūst jaunas prasmes un zināšanas. Savstarpējā pieredzes apmaiņa notiek, partneriem braucot vienam pie otra, lai praksē iepazītos ar organizācijas darbību.

No 2011. gada 14. – 18. decembrim projekta ietvaros Dobkovā, Polijā notika pirmā partneru/koordinātoru tikšanās. Tajā piedalījās 12 pārstāvji no Polijas, Igaunijas, Spānijas, Grieķijas, Portugāles un Latvijas. Tikšanās galvenokārt tika organizēta, lai veicinātu partneru sadarbību un izvirzīto mērķu saskaņošanu. Tikšanās laikā tika izstrādāts koncepts projekta galarezultātam (mutvārdu tradīciju saglabāšanas un attīstīšanas rokasgrāmata, elektroniskais starptautiskais projekta video arhīvs un mājas lapas) un tā izstrādes gaita nākamajās mobilitātēs. Latvija sadarbībā ar Polijas partneriem uzņēmās atbildību par mājas lapas www.grandtreasures.webnode.cz izstrādi un administrēšanu.

Otrā partneru tikšanās Valencā, Portugālē, 2012. gada 17. - 22. februāris

2012. gada 17. - 22. februārī Valencā, Portugālē tika organizēta otrā partneru tikšanās, kurā piedalījās 14 partneru valstu pārstāvji. No Latvijas tajā piedalījās UNESCO LNK projektu koordinatore Madara Kāne un UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla bibliotekāres Ingrīda Rasa un Ruta Suseja. Mobilitātes tikšanās tika vērsta uz mutvārdu tradīciju apzināšanas un saglabāšanas principu posmiem. Apzināšanas posmā uzsvars galvenokārt tika likts uz sadarbību ar bērniem, kas, pareizi

motivēti, var būt veiksmīgs veids mutvārdu tradīciju nesēju apzināšanā un intervēšanā. Tika noskaidrots, ka tādā veidā ir iespējams veiksmīgi motivēt arī jauno paaudzi, kas ir ieinteresēti šo tradīciju saglabāšanā, tā kā pašu ieguldītais darbs ir svarīgs.

Īpaši nozīmīga mobilitātes tikšanās bija apmācāmajām, jo, ikdienā strādājot bibliotēkā, viņas bieži organizē stāstu pasākumus arī bērniem. Tikšanās laikā tika apgūts mutvārdu tradīcijas ierakstīšanas process un noskaidrots, kā rīkoties, lai netiktu subjektīvi ietekmēti ierakstītā saturs, ieraksts būtu kvalitatīvs un vēlāk izmantojams, kā arī tika sniegti padomi tehniskajā nodrošinājumā, gatavojoties mutvārdu tradīcijas dokumentēšanai.

Trešā partneru tikšanās Sikinos salā, Grieķijā, 2012. gada 30. jūnijs – 9. jūlijs

Trešā partneru tikšanās un pieredzes apmaiņa notika no 2012. gada 30. jūnija – 9. jūlijam Sikinos salā, Grieķijā. Tajā piedalījās 17 partneri, Latviju tajā pārstāvēja UNESCO LNK projektu koordinatore Madara Kāne un UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla bibliotekāre Aelita Punkstiņa. Grieķu partnerorganizācija Media dell’ Arte fokusēja šo sanākumi uz dokumentēto mutvārdu tradīciju tālāknodošanu un popularizēšanu, kas ietver arī darbu pie diviem projekta mērķiem – izstādes un rokasgrāmatas.

Trešajā partneru tikšanās reizē tika īstenota izmēģinājuma izstāde, lai saprastu tās darbības principus un iespējamo projekta rezultātus. Katrs no partneriem deva savu ieguldījumu izstādē, sagatavojot savas valsts standu ar videomateriālu un specifiskiem, nelieliem priekšmetiem, kas simbolizē ikdienas dzīvi katrā no šīm valstīm. Latviju šajā izstādē pārstāvēja video stāsts „Čiža acīm”, kas vēsta par kādu Rīgā dzīvojošu sievieti, kas 40 gadus no sava mūža ir attēlojusi zīmējumos. Izmēģinājuma izstāde tika iekārtota, piedaloties visiem partneriem, un paralēli tika iegūtas zināšanas muzeoloģijā, ko nodrošināja īpaši pieaicināta eksperte, kas sniedza lekciju par šo tēmu.

Izstāde tika oficiāli atklāta 2012. gada 6.jūlijā un guva lielu atsaucību vietējās kopienas vidū. Daudz laika tika veltīts arī darbojoties pie rokasgrāmatas, tāpēc partneri kopīgi vienojās par rokasgrāmatas precīzu tēmu iedalījumu, analizējot visus lielākos mutvārdu saglabāšanas un tālāknodošanas posmus.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” aktivitātes projekta „Grand-treasures” ietvaros Latvijā

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla dalībnieces darbojas jau divus gadus, kuru laikā ir attīstītas gan prasmes, gan zināšanas par stāstīšanas tradīcijas kā nemateriālā kultūras mantojuma daļas tālāknodošanu nākamajām paaudzēm un bibliotēkas lomas stiprināšanu kopienu tuvināšanā un starppaaudžu dialoga veicināšanā. UNESCO LNK projekts „Grand-treasures” paplašināja dalībbibliotēku pieredzes un zināšanu apmaiņu arī starptautiskā līmenī.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” seminārs, 2012. gada 27. janvāris

Neilgi pēc pirmās partneru tikšanās Polijā, 2012. gada 27. janvārī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centrā UNESCO LNK organizēja „Stāstu bibliotēku” semināru. UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” tīkla bibliotēkām nodrošina ne tikai apmācības, bet arī veicina katras pārstāves individuālu izaugsmi, ko dažādā ziņā sekmē iesaiste projektā „Grand-treasures”. Lielākā daļa „Stāstu bibliotēku” bibliotekāres ir arī projekta „Grand-treasures” aktīvas dalībnieces, tādēļ semināra mērķis bija radīt izpratni ikvienai apmācāmajai par savu lomu projektā „Grand-treasures” un palīdzēt katrai atrast attiecīgo iesaistes veidu tajā. Dalībniecēm tika izskaidroti projekta mērķi, plānotie gala rezultāti un katrs projekta attīstības posms. Bibliotēku pārstāves tika iepazīstinātas arī ar akciju „Dzīvā bibliotēka”, un semināra laikā kopīgi tika attīstīta ideja par akcijas potenciālo realizēšanu 2012. gada maijā, kā arī izvērtēta katras bibliotēkas iesaiste tajā.

„Dzīvā bibliotēka” Pārventas bibliotēkā, 2012. gada 19. maijs

Tā kā viens no „Grand-treasures” projekta rezultātos minētajiem punktiem ir „Dzīvās bibliotēkas” organizēšana, bija svarīgi izprast šīs metodes pielietojumu un praktizēšanu. „Dzīvā bibliotēka” tiek uzskatīta par veiksmīgu vietējo kopienu iesaistes rīku stāstīšanas tradīciju attīstīšanā, un tās princips ir tieši tāds pats, kā īstā bibliotēka - lasītāji var paņemt grāmatu lasīšanai noteiktam laikam. Ir tikai viena atšķirība: „Dzīvajā bibliotēkā” grāmatas ir cilvēki, un grāmata ar lasītāju nokļūst personīgā dialogā. „Dzīvā grāmata” parasti ir interesanta, neparasta personība. Tā ne tikai stāsta, bet arī atbild uz jautājumiem un uzdod savus jautājumus. 2012. gada 19. maijā Pārventas svētku ietvaros Pārventas bibliotēkā notika pirmā akcija „Dzīvā bibliotēka” šī projekta ietvaros. Pārventas bibliotēkā „Dzīvo grāmatu” lomā iejutās sešas spilgtas personības no dažādām paaudzēm vietējā kopienā. „Dzīvās bibliotēkas” laikā dažās stundās „Dzīvās grāmatas” izlasīja aptuveni 50 apmeklētāji.

„Stāstu bibliotēku” plānošanas seminārs, 2012. gada 12. jūlijs

2012. gada 12. jūlijā Eiropas Savienības mājā, neilgi pēc atgriešanās no partneru tikšanās Grieķijā, tika organizēts UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” plānošanas seminārs. Tas tika iedalīts divos posmos. Pirmajā daļā tika sniegts pārskats par Grieķijā iegūtajām zināšanām un pieredzi, īpašu uzsvaru liekot uz rokasgrāmatu un izstādes konceptu, ko plānots realizēt arī Latvijā. Tā kā nākamā „Grand-treasures” partneru tikšanās bija plānota 2012. gada septembra beigās Latvijā, semināra otrā daļa tika veltīta kopīgai šīs tikšanās plānošanai.

Tā bija vienīgā reize projekta laikā, kad visām iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” pārstāvēm bija paredzēts tikties ar projekta „Grand-treasures” partneriem, tāpēc bija nepieciešama pēc iespējas iekļaujošāka programma, kas sniegtu iespēju maksimāli izmantot iespēju dalīties ar zināšanām un pieredzi. Tikšanās ietvaros UNESCO LNK sadarbībā ar Pilsrundāles bibliotēku un Rundāles domi plānoja organizēt pirmo Zemgales stāstnieku dienu Latvijā 2012. gada 29. septembrī Pilsrundālē, tādēļ seminārs ietvēra ne tikai starptautisko partneru tikšanās plānošanu, bet arī darbnīcu stāstnieku dienas organizēšanu. Semināra noslēgumā tika veiksmīgi sastādīta provizoriskā programma un dalībnieces vienojās par savstarpēju uzdevumu sadali.

„Pirmais Zemgales Stāstnieku festivāls”, 2012.gada 28.-30. septembris

28. – 30. septembrī Pilsrundālē norisinājās pirmais Zemgales stāstnieku festivāls Latvijā “Gāž podus Rundālē”. To organizēja UNESCO LNK, Rundāles novada dome un Pilsrundāles bibliotēka. Festivāls tika īstenots Eiropas Savienības mūžizglītības programmas GRUNDTVIG apakšprogrammas “Mācību partnerības” ietvaros.

Festivāla pamatmērķis bija aktualizēt un veicināt stāstniecības tradīciju kā nozīmīgas nemateriālā kultūras mantojuma daļas saglabāšanu, attīstīšanu un tālāknodošanu nākamajām paaudzēm Latvijā, šajā reizē īpaši izceļot Zemgales reģionu. Tas apvienoja individuālos stāstniekus, saliedējot vietējās kopienas iedzīvotājus, un mudināja uz starppaaudžu dialogu. Festivāls pulcēja ievērojamus Latvijas stāstniekus un 16 UNESCO LNK iniciatīvas “Stāstu bibliotēkas” pārstāves, tajā piedalījās tīkla “Stāstu bibliotēkas” eksperti Māra Mellēna un Guntis Pakalns, kā arī vietējās folkloras kopas. Tā kā festivāls norisinājās projekta „Grand-treasures” ceturtās partneru tikšanās laikā, tajā piedalījās arī projekta partneri no Spānijas, Portugāles un Igaunijas.

UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” interneta vietne

Interneta vietni www.stastubibliotekas.com UNESCO LNK 2011. gadā izveidoja ar mērķi sniegt „Stāstu bibliotēkas” tīkla dalībniecēm vienotu virtuālo vidi, kur savstarpēji apmainīties ar idejām, dalīties iegūtajā pieredzē un informēt citus par aktualitātēm savās bibliotēkās. Informācija šajā interneta vietnē tiek regulāri atjaunota un papildināta. Ikvienai UNESCO LNK iniciatīvas „Stāstu bibliotēkas” dalībniecēm, pēc informācijas sniegšanas, ir iespēja publicēt aktuālo informāciju par pasākumiem savā bibliotēkā, kas saistīti ar tīkla un UNESCO LNK darbību.

2012. gadā šī mājas lapa tika ievērojami papildināta, veltot atsevišķas sadaļas gan Eiropas Savienības mūžizglītības programmas Grundtvig mācību partnerības projektam „Grand- treasures”, gan UNESCO LNK sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku un Latvijas Bibliotekāru biedrību aizsāktajai akcijai „Pasaule t@vā bibliotēkā – UNESCO Pasaules mantojuma izzināšana”, kuras mērķis šajā gadā bija izcelt Latvijas unikālās kultūras un dabas vērtības caur UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļauto objektu izzināšanu.